

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023



Správa Národního parku Šumava



Obsah

1.	Základní údaje	7
1.1.	Postavení a působnost Správy Národního parku Šumava.....	7
1.2.	Poslání národního parku	8
2.	Poradní orgány	8
2.1.	Rada Národního parku Šumava.....	8
3.	Oddělení Kancelář ředitele.....	11
3.1.	Útvar interního auditu.....	11
3.2.	Personální útvar	12
3.2.1.	Personální statistika	12
3.3.	Marketing a propagace	12
3.3.1.	Programy pro veřejnost (PPV).....	12
3.3.2.	Veletřhy	16
3.3.3.	Dotační projekty	18
3.3.4.	Dostupná Šumava.....	25
3.3.5.	Péče o návštěvníky se zdravotním omezením.....	26
3.3.6.	Webový portál organizace, sociální sítě	27
3.3.7.	Výstavy	30
3.4.	Oddělení informačních středisek a environmentální výchovy	32
3.4.1.	Středisko environmentální výchovy Vimperk.....	33
3.4.2.	Středisko environmentální výchovy Kašperské Hory	37
3.4.3.	Středisko environmentální výchovy Horská Kvilda	41
3.4.4.	Středisko environmentální výchovy Stožec.....	43
3.4.5.	Lesní dílna Stožec	44
3.4.6.	Návštěvnické centrum Kvilda	45
3.4.7.	Návštěvnické centrum Srní.....	46
3.4.8.	Informační středisko Kvilda	47
3.4.9.	Informační středisko Stožec	49
3.4.10.	Informační středisko Alžbětín.....	51
3.4.11.	Informační středisko a rozhledna Poledník.....	52
3.4.12.	Informační středisko Svinná Lada.....	53
3.4.13.	Informační středisko Idina Pila	54
3.4.14.	Dotační projekty	54
4.	Odbor ochrany přírody	57

4.1.	Oddělení krajinné ekologie.....	57
4.1.1.	Činnosti vztahující se k lesům NPŠ a další činnosti.....	57
4.1.2.	Činnosti vztahující se k nelesní půdě na území NPŠ.....	58
4.1.3.	Pachtovní smlouvy - stanovení vhodných managementů na zemědělsky obhospodařované půdě a činnosti spojené s existencí dotačních titulů NAECEM a NEZ (Navazující Agroenvironmentálně klimatická opatření a Navazující Ekologické Zemědělství).....	58
4.1.4.	Realizace nadstavbových a speciálních managementů na bezlesí.....	59
4.1.5.	Projekt Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava – I. etapa	59
4.1.6.	Projekt Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava	60
4.2.	Oddělení vod a mokřadů	61
4.2.1.	Monitoring hydrometeorologický poměrů	61
4.2.2.	Monitoring šumavských rašelinišť.....	61
4.2.3.	Mezinárodní projekt LIFE - LIFE for Mires LIFE17 NAT/CZ/000452 "LIFE FOR MIREs", poskytovatel dotace: EU a MŽP ČR	61
4.2.4.	Perlorodka říční	63
4.3.	Oddělení monitoringu lesa	64
4.3.1.	Biomonitoring lesních ekosystémů NP Šumava	65
4.3.2.	Nálezová databáze	68
4.3.3.	Obnova lesního hospodářského plánu (LHP)	70
4.3.4.	Inventarizační část obnovy LHP	71
4.3.5.	Přeshraniční projekty	71
4.3.6.	Případové studie.....	73
4.3.7.	Recenzované publikace	79
4.4.	Oddělení zoologie.....	79
4.4.1.	Stopování.....	80
4.4.2.	Monitoring vlka obecného	80
4.4.3.	Ornitologie.....	82
4.4.4.	Dlouhodobý intenzivní fotomonitoring rysa ostrovida	83
4.4.5.	Celoroční extenzivní fotomonitoring rysa ostrovida v celé oblasti NP a CHKO Šumava.....	84
4.4.6.	Kočka divoká	85
4.4.7.	Dlouhodobý monitoring netopýrů na zimovištích.....	85
4.4.8.	Bobr evropský.....	86
4.4.9.	Los evropský	86
4.4.10.	Monitoring bezobratlých živočichů	86

4.4.11.	Socioekonomický monitoring v Národním parku Šumava	87
4.4.12.	Ekologické dopady návratu vlků do ekosystému Šumavy / Bavorského lesa	89
4.4.13.	Rybí líheň Borová Lada	90
4.4.14.	Splouvání Vltavy	92
4.4.15.	Průvodci divočinou	92
4.4.16.	Ekologické centrum - Záchranná stanice pro handicapovaná zvířata	93
4.4.17.	Recenzované publikace	94
4.4.18.	Zprávy z monitoringu.....	95
5.	Péče o lesní ekosystémy	96
5.1.	Lesní ekosystémy.....	96
5.1.1.	Aktivně s bloky péče, pasivně na 52 %	96
5.1.2.	Zlepšování stavu lesních ekosystémů.....	97
5.1.3.	Rozvoj kůrovcové gradace.....	97
5.1.4.	Narušení podkorním hmyzem podle LHC.....	98
5.1.5.	Napadení v území bez nahodilých těžeb	98
5.1.6.	Narušení podkorním hmyzem v dlouhodobém kontextu	100
5.1.7.	Nárůst odkorňování.....	100
5.1.8.	Ponechávání dřevní hmoty k zetlení	101
5.1.9.	Péče o zvěř.....	101
5.1.10.	Studijní cesta	101
5.2.	Ochrana lesa	102
5.2.1.	Ochrana před zvěří	102
5.2.2.	Ochrana před buřením	103
5.2.3.	Ochrana proti podkornímu hmyzu	103
5.3.	Těžební činnost.....	104
5.4.	Obnova lesa	105
5.5.	Prořezávky	107
5.6.	Péče o zvěř.....	107
5.7.	Lesní školkařství a semenářství	108
5.7.1.	Semenářství.....	110
5.8.	LHE a odborná vyjádření OLH a správy drobných vodních toků	110
6.	Odbor vnitřní správy.....	110
6.1.	Hlavní vlivy na hospodaření.....	112
6.2.	Základní údaje o majetku Správy Národního parku Šumava.....	113

6.3.	Oddělení projektů.....	117
6.3.1.	Operační program Životního prostředí 2014 – 2020.....	117
6.3.2.	Operační program Životní prostředí 2021 – 2027	119
6.3.3.	Cíl EÚS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014–2020.....	119
6.3.4.	INTERREG Bavorsko – Česká republika 2021 – 2027	120
6.3.5.	IROP 2021-2027	120
6.3.6.	Národní program Životní prostředí	120
6.4.	Oddělení MTZ a veřejných zakázek	121
6.5.	Oddělení nemovitého majetku.....	122
6.6.	Oddělení informatiky a GIS.....	123
7.	Odbor ochrany složek přírody NP Šumava	124
7.1.	Oddělení Územní pracoviště stráže a ochrany přírody	124
7.2.	Oddělení ochrany složek přírody.....	125
7.2.1.	Státní správa v ochraně přírody a krajiny	125
7.2.2.	Státní správa na úseku myslivosti.....	129
7.2.3.	Státní správa na úseku ochrany zemědělského půdního fondu.....	129
7.2.4.	Státní správa na úseku rybářství.....	129
8.	Odbor ochrany kulturní krajiny a CHKO Šumava.....	129
8.1.	Činnosti odboru	129
8.1.1.	PPK (Program péče o krajinu).....	129
8.1.2.	NPO (Národní plán obnovy)	133
8.1.3.	POPFK (Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny).....	135
8.1.4.	OPŽP (Operační program Životního prostředí).....	135
8.1.5.	Biomonitoring.....	136
8.2.	Ostatní činnosti.....	136
8.2.1.	Správní akty	136
8.2.2.	Plán péče o MZCHÚ	136
8.3.	Práce s veřejností	137

1. Základní údaje

1.1. Postavení a působnost Správy Národního parku Šumava

Správa Národního parku Šumava (zkrácený název: Správa NP Šumava - dále jen „Správa“) je příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR dne 1. července 1991.

Základním účelem je ochrana přírody na území Národního parku Šumava (dále jen „NP Šumava“) a Chráněné krajinné oblasti Šumava (dále jen „CHKO Šumava“) a na území ochranného pásma Národní přírodní památky Blanice mimo území Chráněné krajinné oblasti Šumava a vojenského újezdu Boletice.

Předměty činnosti jsou podrobně uvedeny ve Zřizovací listině.

Rozloha

NP Šumava	68 339 ha
CHKO Šumava	99 664 ha

Národní parku Šumava (největší národní park České republiky)

kultura	Celkový součet (v m ²)	Celkový součet (v ha)
orná půda	3 336 255	334
zahrada	76 369	8
trvalé travní porosty	55 689 397	5 569
lesy	544 366 676	54 437
vodní plocha	11 039 212	1 104
zastavěná plocha	701 373	70
ostatní plocha	68 183 077	6 818
Celkový součet	683 392 359	68 339

přírodní zóna	18 975 ha	27,7 %
přírodě blízká zóna	16 739 ha	24,6 %
zóna soustředěné péče	31 842 ha	46,5 %
zóna kulturní krajiny	799 ha	1,2 %

Vyhlášení NP: Nařízením Vlády České republiky č. 163/1991 Sb. ze dne: 20. března 1991, kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany.

Vyhlášení CHKO: Výnosem Ministerstva školství a kultury č. 53855/63 ze dne 27. 12. 1963, novelizováno výnosem Ministerstva kultury ČSR č. 5954 ze dne 17. 3. 1975.

1.2. Poslání národního parku

Posláním národního parku je uchování a zlepšení jeho přírodního prostředí, zejména ochrana či obnova samořídících funkcí přírodních systémů, přísná ochrana volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zachování typického vzhledu krajiny, naplňování vědeckých a výchovných cílů, jakož i využití území národního parku k turistice a rekreaci nezhoršující přírodní prostředí.

Hospodářské a jiné využití národního parku musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů.

2. Poradní orgány

Blanka Müllerová

2.1. Rada Národního parku Šumava

Rada Národního parku Šumava prošla v roce 2023 významnou personální obměnou. Bylo odvoláno 13 jmenovaných členů Rady, nově se zástupcem za Národní park BW stala jeho nová ředitelka Ursula Schuster a po komunálních volbách (na podzim v roce 2022) došlo k výměně některých dlouholetých zástupců obcí i v řadách delegovaných členů ze zákona. Dále byl v roce 2023 přijat nový Jednací řád Rady NPŠ a Organizační řád Rady NPŠ.

V roce 2023 se uskutečnila dvě jednání Rady Národního parku Šumava

- 30. června 2023 s programem:
 1. Zahájení, volba předsedy a místopředsedy, schválení zápisu z minulého jednání a projednání programu aktuálního jednání
 2. Návrh nového Jednacího a Organizačního řádu Rady NPŠ
 3. Informace o naplňování dlouhodobých cílů na základě schválených Zásad péče o Národní parku Šumava
 4. Informace o procesu projednávání návrhu klidových území
 5. Informace o plnění projektu Life for Mires
 6. Různé

Novým předsedou Rady byl zvolen Martin Hrbek.

Novým místopředsedou Rady byl zvolen Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc.

- 30. listopadu 2023 s programem:
 1. Zahájení, schválení zápisu z minulého jednání a programu dnešního jednání
 2. Návrh nového Jednacího a Organizačního řádu Rady NPŠ
 3. Projednání návrhu klidových území
 4. Různé

Na tomto jednání došlo k ustanovení nových členů Výkonného výboru Rady NPŠ ve složení:

- předseda Martin Hrbek
- místopředseda Prof. RNDr. Jakub Hruška CSc.
- zástupce Jihočeského kraje
- zástupce Plzeňského kraje

- zástupce obcí Ing. Jana Hrazánková, Ing. Petr Najman
- zástupce z vědecké veřejnosti doc. RNDr. Petr Kuneš, Ph.D., Prof. Ing. Hana Šantrůčková, CSc.
- zástupce z ostatních členů Rady Jaroslav Maxa

Celkem 9 členů

Jednání výkonného výboru Rady Národního parku Šumava se v roce 2023 neuskutečnilo.

Dne 19. 10. 2023 se uskutečnil odborný seminář pro členy Rady Národního parku Šumava k seznámení s návrhem klidových území.

Členové Rady NPŠ – jmenování

- Stanislav Žák
- Jaroslav Maxa
- RNDr. Dušan Romportl, Ph.D.
- plk. Ing. Martin Sviták
- brig. gen. Ing. František Pavlas
- Ing. Radovan Lyr
- Ing. Ladislav Macka
- PhDr. Dreslerová Dagmar Ph.D., DSc.
- Ing. Zbyněk Klose, Ph.D.
- RNDr. František Pojer
- Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc.
- Ing. Pavel Šamonil, Ph.D.
- Ursula Schuster
- Mgr. Václav Chaloupek
- Ing. Michael Hošek
- prof. Ing. Hana Šantrůčková, CSc.
- doc. RNDr. Petr Kuneš, Ph.D.,
- Ing. Václav Jansa
- Mgr. Zdeněk Vermouzek
- prof. RNDr. Jaroslav Vrba, CSc.
- Ing. Pavel Čížek
- Mgr. František Talíř

Členové Rady NPŠ - ze zákona

- Plzeňský kraj: Ing. Josef Bernard
- Jihočeský kraj: RNDr. Jan Zahradník
- Město Hartmanice: Pavel Valdman
- Město Horní Planá: Bc. Petr Šimák
- Město Kašperské Hory: Jan Voldřich, DiS,
- Město Volary: Václav Mráz
- Město Železná Ruda: Ing. Petr Najman

- Městys Čachrov: Josef Bejvl
- Obec Borová Lada: Ing. Jana Hrazánková
- Obec Horní Vltavice: Ing. Pavel Kraml
- Obec Horská Kvilda: Ing. Michal Ryppl
- Obec Kvilda: Ing. Radek Thér, Ph.D.
- Obec Lenora: Karolína Štěpánová
- Obec Modrava: Jaroslav Doležal
- Obec Nicov: Mgr. Jitka Čiefová
- Obec Nová Pec: Martin Hrbek
- Obec Nové Hutě: Jiří Petrů
- Obec Prácheň: Libor Pospíšil
- Město Rejštejn: Lubor Koňas, DiS.
- Obec Srní: Ing. Václav Veselý
- Obec Stachy: Ing. Ladislav Řezník
- Obec Stožec: Helga Finiková
- Městys Strážný: Mgr. Jiřina Kralíková
- Obec Želnava: Richard Ramba
- Horská služba: Bc. Michal Jandůra, DiS.

3. Oddělení Kancelář ředitele

3.1.Útvar interního auditu

Karel Malík

Útvar interního auditu je přímo podřízen řediteli Správy NP Šumava, čímž je zajištěna jeho nezávislost a organizační začlenění mimo řídicí struktury Správy.

Interní audit je nezávislá, objektivně ujišťovací a konzultační činnost zaměřená na přidávání hodnoty a zdokonalování procesů u Správy. Interní audit pomáhá organizaci dosahovat jejích cílů tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování efektivnosti řízení rizik, kontroly a řízení procesů.

V roce 2023 bylo personální obsazení útvaru jedním interním auditorem.

V roce 2023 bylo provedeno a dokončeno:

- 5 plánovaných auditů
- 0 mimořádných auditů
- 1 analýza rizik

Plánované audity jsou prováděny podle sestaveného ročního plánu auditů, mimořádné audity podle požadavků ředitele organizace. Interní audit nezávisle a objektivně informuje ředitele Správy a poradu vedení o výsledcích a doporučeních z auditů. Nápravná opatření vzešlá z auditů jsou přílohou k zápisu z porad vedení.



Obrázek 1 Kontrola odvozů dříví náhodně zastavených odvozních souprav odvázejících dříví z lesů v majetku Správy NP Šumava.

3.2. Personální útvar

Richard Kolář

3.2.1. Personální statistika

Vzdělávání zaměstnanců

za rok 2023 Správa zaplatila vzdělávacím agenturám za vzdělávání potřebného pro udržení a prohloubení kvalifikace zaměstnanců celkem	539.257,- Kč
v roce 2023 studovalo na základě uzavřené kvalifikační dohody s podporou Správy vyšší nebo vysokou školu formou studia při zaměstnání celkem, z toho	2
• studium na vyšší odborné škole	0
• studium na vysoké škole	2
• odstoupil od uzavřené kvalifikační dohody a uhradil Správě dosud vynaložené náklady	0

Fyzické stavy zaměstnanců

	TH	D	celkem
k 1. 1. 2023 bylo u Správy zaměstnáno celkem zaměstnanců	239	28	267
během roku nastoupilo ke Správě nových zaměstnanců	13	1	14
během roku odešlo od Správy celkem zaměstnanců	7	1	8
z toho z důvodu odchodu do starobního a invalidního důchodu	1	0	1
z toho z důvodu organizačních změn	0	0	0
k 31. 12. 2023 bylo u Správy zaměstnáno celkem zaměstnanců	245	28	273
z toho zaměstnaných žen	96	5	101
z toho zaměstnanců na mateřské a rodičovské dovolené	8	0	8
v roce 2022 bylo u Správy zaměstnáno celkem osob se zdravotním postižením	0	1	1
K 31. 12. 2023 je průměrný přepočtený stav zaměstnanců	239	27	266

Drobná mzdová statistika

za rok 2023 bylo vyplaceno celkem prostředků na platy	129.292.086,- Kč
průměrný měsíční plat u Správy za rok 2023 byl	40.002,-Kč

3.3. Marketing a propagace

3.3.1. Programy pro veřejnost (PPV)

Petra Střelečková

V roce 2023 bylo celkem připraveno 99 programů, z toho bylo realizováno 94 programů (95 %) a celkem se těchto programů zúčastnilo 4 244 osob. Průměrný počet návštěvníků programů pro veřejnost bylo 45 osob.

Tabulka 1: Přehled programů pro veřejnost za rok 2023 dle jednotlivých měsíců a dle počtu návštěvníků programů

Datum	Počet programů (naplánovaných)	Počet zrealizovaných programů *	lektor interní (realizovaný program)	lektor externí (realizovaný program)	Průměrná návštěva na program:	Průměrné přímé náklady na program:	Průměrné příjmy na program:
Leden	4	4	3	1	5	0 Kč	245 Kč
Únor	7	7	6	1	11	0 Kč	896 Kč
Březen	5	4	3	1	12	500 Kč	483 Kč
Duben	1	1	0	1	18	100 Kč	760 Kč
Květen	6	6	4	2	11	0 Kč	0 Kč
Červen	3	3	1	2	44	1 333 Kč	0 Kč
Červenec	36	34	26	8	64	5 864 Kč	255 Kč
Srpen	30	29	22	7	55	621 Kč	336 Kč
Září	3	3	2	1	20	667 Kč	140 Kč
Říjen	2	2	1	1	27	750 Kč	810 Kč
Listopad	1	1	1	0	7	0 Kč	350 Kč
prosinec	1	0	0	0	0	0 Kč	0 Kč
Počet programů:	99	94	69	25	45	2 424 Kč	356 Kč

* ostatní programy zrušeny z důvodu nepříznivého počasí nebo z důvodu nízké účasti

Celkové přímé náklady na realizaci programů pro veřejnost byly 227 880 Kč a celkové výnosy ze vstupného na programy byly 33 420 Kč.

Tabulka 2: Souhrn počtu návštěvnosti programů pro veřejnost za rok 2023 dle jednotlivých koordinátorů

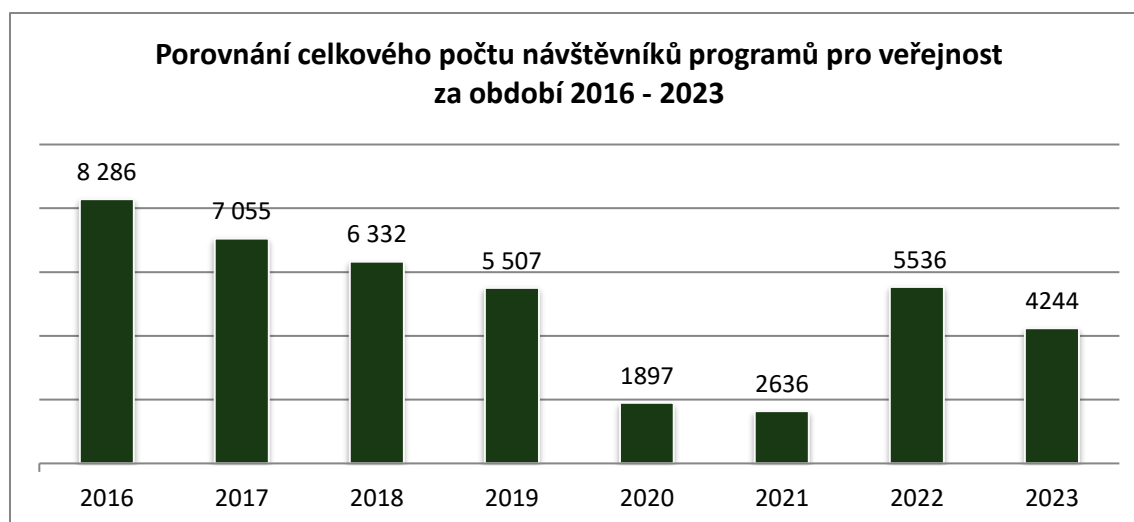
Informační středisko	Počet realizovaných programů pro veřejnost	Počet návštěvníků programů pro veřejnost	Celkem přímé náklady	Celkem Výnosy / vstupné
IS a SEV Kašperské Hory	22	185	0 Kč	6 430 Kč
IS Kvilda	18	202	0 Kč	9 200 Kč
IS Stožec	11	1 214	10 000 Kč	5 080 Kč
Marketing	21	1 966	213 380 Kč	0 Kč
NC Kvilda	1	115	0 Kč	0 Kč
IS Alžbětín	2	5	0 Kč	100 Kč
NC Srní	1	245	0 Kč	0 Kč
Lesní dílna stožec	23	312	4 500 Kč	12 610 Kč
Celkový součet	99	4 244	227 880 Kč	33 420 Kč

V roce 2023 byla část programů pro veřejnost finančně podpořena Státním fondem životního prostředí a to v rámci projektu projektu: „Efektivní komunikace a zvyšování znalostí o Národním parku Šumava, reg.č. 1210600068“. Uskutečněno bylo 12 programů s celkovou návštěvností 106 osob, průměrná návštěvnost byla 9 osob na program.

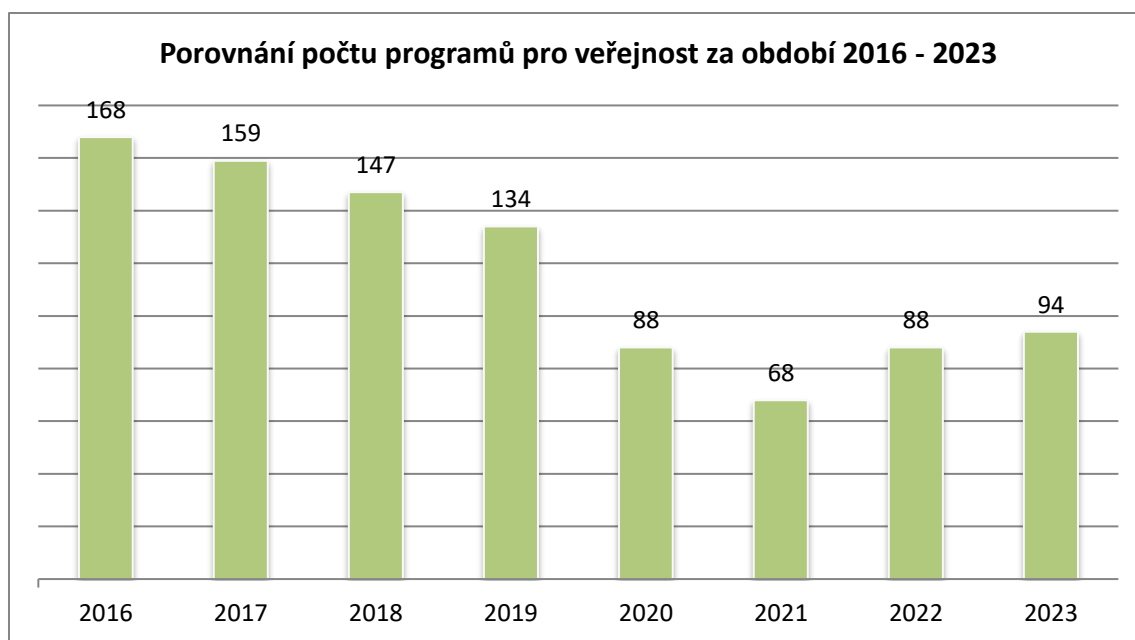
Tabulka 3: Přehled realizovaných programů pro veřejnost v rámci projektu „Efektivní komunikace a zvyšování znalostí o Národním parku Šumava, reg. č. 1210600068“ za rok 2023

Datum realizace	Lektor	Název vycházky / přednášky	Počet účastníků programu
03.06.2023	Milan Skolek	NAUČNÁ STEZKA SUDSLAVICKÝ OKRUH	6
24.06.2023	Radek Mařík	PRAMENIŠTĚ CIKÁNSKÉHO POTOKA	12
03.07.2023	Jitka Stehlíková	DŘEVĚNÉ SRDCE EVROPY	7
05.07.2023	Hana Kohoutová	ROSTLINY NAŠICH BABIČEK	8
14.07.2023	Laura Jablonská	ŠUMAVSKÉ VESNICE	8
24.07.2023	Pavel Vevrka	NA KNÍŽECÍ PLÁNĚ	10
26.07.2023	Martin Kult	PAMÁTNÉ STROMY ŠUMAVY	13
03.08.2023	Tomáš Svoboda	CESTOU KRÁLOVÁCKÝCH SKLÁŘŮ	7
08.08.2023	Jiří Kec	DOBA KARLA KLOSTERMANNA	9
21.08.2023	Hana Kohoutová	Z PŘÍRODY DO KUCHYNĚ	11
24.08.2023	Michal Valenta	NAUČNÁ STEZKA CHURÁŇOV	7
09.09.2023	Vladimír Silovský	OKOLO SRNÍ	8
Celkem vycházek			12
Celkem návštěvníků programů:			106
Průměrný počet návštěvníků / program			9

Graf 1: Počet návštěvníků za období 2016 - 2023



Graf 2: Počet zrealizovaných programů pro veřejnost za období 2016 - 2023



Uklid'me svět – uklid'me Česko – uklid'me Šumavu

V roce 2023 Správa Národního parku ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody v rámci celorepublikové akce Uklid'me svět! – Uklid'me Česko! (Clean Up the World!) z organizovala jarní úklidové akce s názvem „Uklid'me svět – Uklid'me Šumavu“.



Obrázek 2 Dobrovolníci úklidové akce 14. května 2023 v okolí Kvildy

V jarní části bylo v měsících duben a květen zorganizovány tři velkých úklidové akce; dvě na centrální / západní části a jedna na jižní části Národního parku Šumava.

Do úklidové akce na Stožecku se nezapojil žádný dobrovolník. Dvou květnových úklidových akcí na Kvildsku se zapojilo: 26 účastníků a z toho 6 dětí. Sesbíralo se 200 kg netříděného odpadu.

Tabulka 4 Celkový přehled úklidové akce Uklidme Česko - Uklidme Šumavu, květen 2023

Středisko	Datum	CELKEM počet osob / z toho dětí	Celkem množství odpadu / z toho tříděný odpad
IS Kvilda	sobota 13. květen 2023	19/2	90 kg
IS Kvilda	neděle 14. květen 2023	7/4	160 kg
IS Stožec	sobota 6. květen 2023	0	0 kg

Celkem osob:	26
z toho dětí:	6
Celkem odpadu:	200 kg

Kampaň Uklidme svět! v České republice probíhá od roku 1993, cílem této kampaně není jen uklidit přírodu od odpadků, pet lahví, pneumatik,...), ale smyslem této akce je zapojení jak jednotlivce, tak rodiny či celého kolektivu nebo zájmového oddílu k zájmu o životní prostředí.

Tabulka 5 Celkový přehled úklidových akcí za období 2015 - 2023

ROK	CELKEM počet osob / z toho dětí	Celkem množství odpadu / z toho tříděný odpad	počet úklidových akcí	poznámka
2015	458 / 237	1 508 Kg / 20 Kg	6	
2016	166 / 163	1 065 Kg / 0 Kg	4	
2017	245 / 213	1 030 Kg / 290 Kg	5	
2018	374 / 282	986 kg / 261 kg	11	1 zrušena
2019	493 / 395	790 kg / 90 kg	7	2 zrušeny
2022	298/234	565 kg / 50 kg	6	
2023	26/6	200 kg / 0 kg	3	1 zrušena
CELKEM:	2 060 / 1 530	6 144 Kg / 711 Kg	42	4 zrušeny

Od roku 2015, kdy se Správa zapojila do projektu „Uklidme Česko“ se uskutečnilo 42 úklidových akcí, do kterého se zapojilo 2 060 dobrovolníků z toho ze 75 % to bylo zapojení dětí (1 530 osob). Za sledované období se v rámci tohoto projektu sesbíralo 6 144 kg odpadu z toho se podařilo vytřídit 711 kg odpadu.

3.3.2. Veletrhy

Petra Střelečková

Ostrava, Praha, Brno

V roce 2023 jsme opět navázali na spolupráci s Plzeňským krajem a připravili prezentaci šumavské přírody na dvou mezinárodních veletrzích cestovního ruchu a to na HOLIDAY WORLD & REGION WORLD v Praze (17. 3. - 19. 3. 2023) a Region touru v Brně (2. 11. – 5. 1. 2023) a cestovního veletrhu

v Plzni – ITEP (21. 9. – 23. 9. 2023). Organizace se dále zúčastnila veletrhu na téma cestovní ruch v Ostravě (3. 3. – 4. 3. 2023)



Obrázek 3 Expoziční stánek na mezinárodním veletrhu cestovního ruchu v Praze



Obrázek 4 Expoziční stánek na veletrhu Ostrava



Obrázek 5 Informační stánek Národního parku Šumava na veletrhu ITEP v Plzni

Plzeň

Správa Národního parku Šumava se stejně jako v přechozích letech zúčastnila veletrhu cestovního ruchu v Plzni s názvem ITEP se zaměřením na rodiny s dětmi. Správa Národního parku Šumava zde prezentovala jedinečnost území Národního parku Šumava a své interaktivní materiály (brožury, určovací klíče, ...) a knihy. Zároveň zajistila dopolední a odpolední bloky workshopů pro základní a střední školy z Plzeňska na téma „Voda v krajině“.



Obrázek 6 Informační stánek Národního parku Šumava na veletrhu ITEP v Plzni

Termínový přehled veletrhů

- 3. 3. - 4. 3. 2023, Ostrava – výstaviště Černá louka; celková návštěvnost cestovatelského veletrhu byla 8 000 návštěvníků.
- 17. 3. - 19. 3. 2023, Praha - PVA EXPO PRAHA, ČR; HOLIDAY WORLD & REGION WORLD 2023; celková návštěvnost mezinárodního veletrhu byla 20 000 návštěvníků.
- 21. 3. - 23. 9. 2023, Plzeň – TJ Lokomotiva Plzeň; celková návštěvnost cestovatelského veletrhu byla 13 000 návštěvníků.
- 2. 11. - 5. 11. 2023, Brno – výstaviště Brno, ČR, REGIONTOUR 2023; celková návštěvnost mezinárodního veletrhu byla 30 000 návštěvníků.

3.3.3. Dotační projekty

Petra Střelečková

Název projektu: „Efektivní komunikace a zvyšování znalostí o Národním parku Šumava, reg.č. 1210600068“

Dotační titul: Projekty SFŽP, 06/2021, 5.5.E

Celková částka projektu: 1 176 031,00 Kč

Manažer projektu: Ing. Petra Střelečková

Finanční manager: Ing. Petra Klasová

Odborný garant: Jan Dvořák

Termín realizace: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2024

Projekt je zaměřen na efektivní komunikace a zvyšování znalostí o Národním parku Šumava s cílem rozšíření environmentálního vzdělávání - interpretace velkoplošného chráněného území Národní park Šumava pro všechny cílové skupiny.

V roce 2023 byly realizovány následující aktivity:

- **Den Národního parku Šumava**

1. 7. 2023, Rokyta

Před Informačním střediskem Rokyta se již tradičně konala celodenní akce s názvem „Den Národního parku Šumava“.

Na akci se představili i zástupci z Národního parku Podyjí. Představena byla tradiční šumavská řemesla, připraveny byly řemeslné dílny a prodejní stánky místních lokálních certifikovaných výrobců Originální šumavský produkt. Velkému zájmu se těšila řemeslná dílna, kdy si nejen malí ale i velcí mohli vybarvit – obarvit dřevěného ptáčka dle předlohy nebo zcela dle vlastní fantazie. Pro děti bylo připraveno i malování na obličej a další zájmové aktivity.



Obrázek 7 Informační stánek Informační a strážní služby Národního parku Šumava

K dispozici byly aktivity se zaměřením na poznání fauny a flory a její ochrany, které zajišťovali lektoři ze středisek environmentálního vzdělávání Správy NP Šumava. Informační a strážní služba NP Šumava a Bavorského lesa představila svojí práci. Četnému zájmu se těšila ukázka telemetrie a představení výsledků výzkumu „rysovi na stopě“, ale také mykologický koutek s ukázkami hub. V rámci akce byl představen nový společný kalendář „Divočina bez hranic“ Národního parku Šumava a Bavorského lesa na rok 2024.



Obrázek 8 Představení kalendáře „Divočina bez hranic 2024“

Prezentovány byly i místní destinační spolky Šumavsko, ToPošumaví a Sušicko.

Celá akce byla zakončena hudebním vystoupením držitelky ceny Anděl Lenky Dusilové.

Celá akce trvala od 10.00 – 17.00 hodin a v průběhu celého dne akci navštívilo přes 1 800 návštěvníků.



SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

DEN NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA A CHKO ŠUMAVA

1. 7. 2023, OD 10:00 - 17:00 HODIN

ROKYTA

GPS: 49.0609969N, 13.5047814E

PROGRAM :

10.00 ZAHÁJENÍ.

10.30 ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE SPRÁVY NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA
PAVLA HUBENÉHO.

11.00 KŘEST KALENDÁŘE - SPOLEČNÝ NÁSTĚNNÝ KALENDÁŘ NÁRODNÍCH
PARKŮ ŠUMAVA A BAVORSKÝ LES PRO ROK 2024.

11.15 DIVOČINA ŠUMAVY - PŘEDSTAVENÍ NOVÉ DESKOVÉ HRY O ŠUMAVĚ

13.00- 14.00 ČESKÝ ROZHLAS - ŽIVÉ VYSÍLÁNÍ

15.00 LENKA DUŠILOVÁ - SÓLO - DEVÍTINÁSOBNÁ DRŽITELKA VÝROČNÍCH
HUDEBNÍCH CEN ANDĚL

17.00 UKONČENÍ AKCE.

10.00 – 17.00

- HRY A SOUTĚŽE - STANOVISŤE S VĚDOMOSTNÍMI SOUTĚŽEMI, HRY, TVOŘENÍ, KVÍZY.
- ŘEMESLNÉ DÍLNY - DRÁTKOVÁNÍ, ZDOBENÍ POLSTÁRKŮ, MALOVÁNÍ, KERAMICKÁ DÍLNA, PRÁCE SE DŘEVEM.
- RYSOVI NA STOPĚ V NÁRODNÍCH PARCÍCH ŠUMAVA A BAVORSKÝ LES - POZNÁVÁNÍ RYSA Z FOTO PASTÍ, CO JE TELEMETRIE I DALŠÍ ZAJÍMAVÉ INFORMACE ZE ŽIVOTA RYSŮ.
- NÁVRAT VLKA OBECNÉHO NA ŠUMAVU - MŮŽEME VLKA POTKAT V LESE?
- INFORMAČNÍ A STRÁŽNÍ SLUŽBA NP ŠUMAVA A NP BAVORSKÝ LES - PRÁCE RANGERŮ, UKÁZKA JEJICH ČINNOSTI.
- LIFE FOR MIRES – VRACÍME VODU DO KRAJINY; HRY, SOUTĚŽE.
- NÁRODNÍ PARKY ČR – KRKONOŠE, ČESKÉ ŠVÝCARSKO A PODYJÍ SE PŘEDSTAVUJÍ, ZNÁTE JEJICH ÚZEMÍ A JEJICH ZAJÍMAVOSTI?
- ZLATÁ STEZKA - PO STOPÁCH HISTORICKÝCH STEZEK, SEZNAMTE SE S JEDINEČNOU PŘÍRODOU A UNIKÁTNÍMI PAMĚTIHODNOSTMI V JIHOČESKÉM A PLZEŇSKÉM KRAJI.
- MALOVÁNÍ NA OBLIČEJ – I DOSPĚLÍ MOHOU BÝT OPĚT DĚTMI.
- DŘEVAŘSTVÍ NA ŠUMAVĚ – MALÍ I VELCI SI MOHOU VYZKOUŠET OMALOVAT DŘEVĚNÉHO PTÁČKA DLE PŘEDLOHY, NEBO ZCELA PODLE VLASTNÍ FANTAZIE.
- FOTOATELIÉR SEIDEL NA ŠUMAVĚ - POJĚTE SE VRÁTIT DO STARÝCH ČASŮ ŠUMAVY A VYFOŤTE SE V DOBOVÉM KOSTÝMU.
- MYKOLOGICKÝ KOUTEK – ZNÁTE ŠUMAVSKÉ HOUBY? PREZENTACE ŠUMAVSKÝCH HUB.
- KLUK Z HUSOVKY HUDEBNÍ DOPROVOD V PRŮBĚHU CELÉ AKCE.
- KOSENÍ LUK - DOPROVODNÝ PROGRAM PO CELÝ DEN

V PRŮBĚHU CELODENNÍ AKCE BUDE ZAJIŠTĚNO:

- OBČERSTVENÍ
- PRODEJNÍ STÁNKY (MÍSTNÍ CERTIFIKOVANÉ VÝROBKY ŠUMAVA ORIGINÁLNÍ PRODUKT)



PARTNEŘI AKCE:



POŠUMAVÍ
Turistická oblast

SUŠICKO
DESTINACE

ŠUMAVSKO
Turistická oblast

Ministerstvo životního prostředí



STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tato projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfp.cz

- **Vycházky a doprovody „Nazujte si pohorky a vyrazte do přírody“**

V roce 2023 připraveno a realizováno 12 vycházek; rezervace probíhali přes web:

<https://www.npsumava.cz/udalosti/>

Dobrodružné výpravy za poznáním jedinečné přírody v Národním parku Šumava do šumavské přírody nejen s profesionálními průvodci Divočinou ale i s odborníky. Na výběr byly vycházky se zaměřením nejen na faunu či flóru, ale i na místní zajímavou historii, ať už na tu nedávnou či téměř zapomenutou.



Obrázek 9 Vycházka „Okolo Srní“

Celkem bylo naplánováno a i uskutečněno 12 vycházek, vycházek se zúčastnilo 106 osob, průměrná návštěvnost na 1 vycházku byla 9 osob.

Tabulka 6 Celkový přehled realizovaných vycházek „Nazujte si pohorky a vyrazte do přírody“ v roce 2023

Datum realizace	Lektor	Název vycházky / přednášky	Počet účastníků programu
03. 06. 2023	Milan Skolek	NAUČNÁ STEZKA SUDSLAVICKÝ OKRUH	6
24. 06. 2023	Radek Mařík	PRAMENIŠTĚ CIKÁNSKÉHO POTOKA	12
03. 07. 2023	Jitka Stehlíková	DŘEVĚNÉ SRDCE EVROPY	7
05. 07. 2023	Hana Kohoutová	ROSTLINY NAŠICH BABIČEK	8
14. 07. 2023	Laura Jablonská	ŠUMAVSKÉ VESNICE	8
24. 07. 2023	Pavel Veverka	NA KNÍŽECÍ PLÁNĚ	10
26. 07. 2023	Martin Kult	PAMÁTNÉ STROMY ŠUMAVY	13
03. 08. 2023	Tomáš Svoboda	CESTOU KRÁLOVÁCKÝCH SKLÁŘŮ	7
08. 08. 2023	Jiří Kec	DOBA KARLA KLOSTERMANNA	9
21. 08. 2023	Hana Kohoutová	Z PŘÍRODY DO KUCHYNĚ	11
24. 08. 2023	Michal Valenta	NAUČNÁ STEZKA	7

		CHURÁŇOV	
09. 09. 2023	Vladimír Silovský	OKOLO SRNÍ	8
Celkem vycházek			12
Celkem návštěvníků programů:			106
Průměrný počet návštěvníků / program			9

- Přednášky pro návštěvníky s pohybovým nebo zrakovým omezením**

V roce 2023 byly realizovány programy pro návštěvníky s pohybovým nebo zrakovým omezením - držitele průkazu osob se zdravotním postižením (na vozíku, TP, ZTP, ZTP/P) a pro seniory 65 + a to jak vycházky a přednášky zaměřené na environmentální vzdělávání dospělých- tématicky zaměřené na Národní park Šumava.

Tabulka 7 Celkový přehled realizovaných přednášek pro návštěvníky s pohybovým nebo zrakovým omezením v roce 2023

Datum	Přednášející	Název přednášky	Počet účastníků
01. 03. 2023	Jana Wudy	SKLÁŘSTVÍ NA ŠUMAVĚ A JEHO HISTORIE	
03. 04. 2023	Jiřina Tůmová	HISTORIE ŠUMAVSKÝCH VELIKONOC	
09. 11. 2023	Oldřich Vojtěch	DIVOKÉ VČELY A ČMELÁCI A JEJICH VÝZNAM V EKOSYSTÉMU ŠUMAVY	20
20. 03. 2023	Jitka Horáčková	TĚŽKÝ ŽIVOT PERLORODKY	
10. 10. 2023	Vladimír Horpeniak	ČLOVĚK NA ŠUMAVĚ - HISTORIE POZNÁNÍ	18
CELKEM účastníků:			38
Průměrný počet návštěvníků / program			7,6
Počet přednášek			5

Propagační předměty

- Naučná desková hra „Divočina Šumavy“**

Desková hra s mapou území s vyznačením jednotlivých významných bodů v území doplněná o vědomostní hrací kartičky s otázkami a úkoly vztahující se k Národnímu parku Šumava; vědomostní hrací kartičky lze využít i samostatně bez hrací mapy např. vycházky v přírodě, programy pro veřejnost.

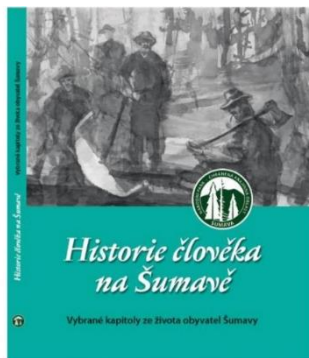
Součástí je brožurka s herními pravidly; zároveň jsou zde shrnuty informace o jednotlivých fenoménech fauny a flóry uvedenými ve vědomostní hře a pravidly pohybu po území Národního parku Šumava.



Obrázek 10 Desková hra „Divočina Šumavy“

- **Kniha „Historie člověka na Šumavě“**

Stručná a přehledná historie území Šumavy v jedné útlé publikaci podá čtenářům ucelený pohled na složitý vývoj regionu, který je dnes nahlížen především jako přírodní oblast. Pomůže zájemcům pochopit vazby a souvislosti mezi přírodním a demografickým vývojem a tím ho i přiblíží poznání problémů současnosti.



Obrázek 11 Kniha „Historie člověka na Šumavě“ - ukázka realizace

- **Triko „60 let CHKO Šumava“**

K výročí 60 let vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Šumava bylo připraveno triko s tematikou „Vítáme ukázněné návštěvníky“.



Obrázek 12 Ukázka realizace trika "Vítáme ukázněné návštěvníky" k 60. letému výročí CHKO Šumava

Název projektu:	„Vzdělávání a osvěta poskytovatelů služeb cestovního ruchu v Národním parku Šumava“
Dotační titul:	Projekty SFŽP, 06/2021, 5.5.E
Celková částka projektu:	1 174 910,00 Kč
Manažer projektu:	Ing. Petra Střelečková

Finanční manager: Ing. Petra Klasová
Odborný garant: Jan Dvořák
Termín realizace: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2023

Cílem tohoto projektu je podpora místních subjektů poskytující kvalitní služby v oblasti cestovního ruchu (ubytování, stravování, služby či zážitky) a prostřednictvím těchto subjektů aktivně informovat veřejnost o unikátnosti přírody a důvodech její ochrany, ale také zvyšování akceptace jedinečného území Národního parku Šumavy. V rámci projektu byly celkem realizovány tři workshopy pro poskytovatele služeb cestovního ruchu (ubytovací, stravovací a zážitky) s odborníky v oblasti na udržitelný cestovní ruch, komunikaci ochrany přírody, životního prostředí s veřejností, psychologické otázky kontaktu s přírodou či workshop zaměřený na motivaci pro ochranu životního prostředí. V roce 2023 proběhly dva seminář, které se uskutečnily v červnu (27. 6. 2023 na Kvildě) a v listopadu (28. 11. 2023 ve Vimperku).

V rámci červnového workshopu byl subjektům, kterého se zúčastnili, předán zcela nový tiskový materiál „Vítáme vás na Šumavě“. Tento materiál byl následně distribuován do místních, regionálních informáčních center a recpecí místních penzionů a hotelů pro přístupnost návštěvníkům regionu Národního parku Šumava. Zároveň se v rámci červnového semináře uskutečnil ukázkový doprovod pro poskytovatele služeb v cestovním ruchu na Kvildě, kdy cílem ukázkového doprovodu je představení samotné práce průvodce, tak možnosti průvodcovských služeb na Šumavě.

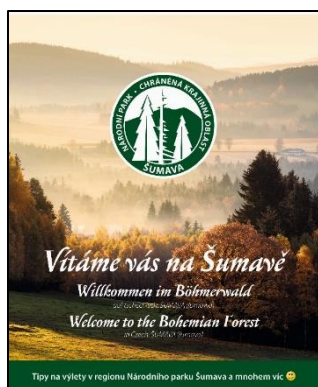
- **Propagační předměty**

- Tiskový materiál: Vítáme vás na Šumavě**

- Tiskový materiál, který je specificky uložený v kroužkovém pořadači ve velikosti A4. Desky potažený a s vlastním motivem. Tiskový materiál je tvořen 40 listy oboustranné listy s povrchovou úpravou proti opotřebení s prodlouženou životností pro vícenásobné použití).

- Tiskový materiál obsahuje 40 oboustranných listů, texty jsou tvořeny z 60 % v českém jazyce, ve 20 % v anglické a ve 20 % německé mutaci (krácený text). Tiskový materiál obsahuje přehledovou mapu s turistickými cíli, listy s tipy na výlety (24 listů), který obsahuje popis místa / oblasti a 3 tipy na výlet v dané lokalitě, doplněné o zjednodušenou přehledovou mapičku včetně hodinové a kilometrové náročnosti. Další část je věnována dalším tipům a dalším možnostem turistického využití Národního parku Šumava a přilehlé oblasti Chráněné krajinné oblasti Šumava. Nechybí zásady a pravidla pro pohyb návštěvníků v této cenné lokalitě.

- Tiskový materiál byl distribuován při konání II. semináře 27. 6. 2023 a následně byl distribuován do jednotlivých zařízení / subjektům poskytující služby v cestovním ruchu.



Obrázek 13 Náhled tiskového materiálu "Vítáme vás na Šumavě"

- **Samolepka s logem**

V rámci projektu byly vytvořeny 4 druhy samolepek. Samolepky se zaměřením na poznání a osvětu o Národním parku Šumava, kde záměrem bylo představení území, šumavské fauny a flory, ale také výjimečnost tohoto území. Samolepky byla distribuovány mezi účastníky workshopů poskytovatelé služeb cestovního ruchu, návštěvníky území, představitelům obcí a stakeholderům spolupracujících s Národním parkem Šumava.



Obrázek 14 Náhled 4 druhů samolepek s motivem fauny a flory NP Šumava

3.3.4. Dostupná Šumava

Josef Štemberk

Program Dostupná Šumava připravuje Správa Národního parku Šumava od roku 1998. Tento program je od počátku určený pro seniory a osoby se sníženou mobilitou (tj. držitele ZTP, ZTPP). Jde o cyklus autobusových zájezdů po Národním parku Šumava, kam se jinak návštěvníci dostanou pouze pěšky nebo na kole. Nevede tam žádná veřejná cesta. Kapacita autobusu je 33 míst a hlásí se jednotlivci i celé skupiny. V roce 2023 byla cena za celodenní zájezd 490 Kč a hlavními nástupními místy byla Sušice a Vimperk. Program byl naplánován jako obvykle mimo hlavní turistickou sezónu, tj. od poloviny května do konce června a na podzim po celé září-říjen. V roce 2023 byla připravená nová (či spíš staronová) trasa s hlavními cíli zájezdů: Tříjezerní slať, Březník, Knížecí Pláně a Poledník v podzimní sérii. Všichni účastníci byli také seznámeni s výročním připadajícím na rok 2023, totiž 60. výročím založení Chráněné krajinné oblasti Šumava a obdrželi na památku samolepku přibližující jedinečnost území chráněné přírody Šumavy.

Smluvním dopravcem pro tyto poznávací zájezdy po Šumavě byl Z-GROUP BUS, divize ČSAD autobusy Plzeň a.s., který k 11. dubna otevřel rezervační systém prostřednictvím kamenných kanceláří AMSBus (např. Plzeň – centrální autobusové nádraží, Sušice – turistické středisko, Vimperk – autobusové nádraží, aj. Hlavní místo pro koupi místenek se stal nově e-shop z adresy www.amsbus.cz/csadplzen. Z celkem 46 naplánovaných zájezdů se jich konalo 45, neboť podmínkou je nejméně 25

zarezervovaných míst z celkem 33. Akcí se celkem zúčastnilo 1 458 osob, tj. v průměru 32,4 osob na uskutečněný zájezd. Autobusy pro tento výkon najezdily celkem 14 606 km. Jako průvodkyně doprovázela účastníky p. Milada Váňová (*1936) ze Sušice s alternativní průvodkyní ze Sušice a z nástupního místa Vimperk s průvodcem Josefem Peckou. Poptávka a nabídka zájezdů byla rekordní a dosáhla obsazenosti přes 98%. Pro příští rok je naplánována stejná trasa, která je vysoce poptávaná a chystají se drobné změny ohledně rezervačního systému, který v prvním roce zaznamenal menší technické problémy, které ovšem díky provozované informační lince byly průběžně vysvětlovány a užívání se poté stávalo naprosto funkční pro každého.

3.3.5. Péče o návštěvníky se zdravotním omezením

Lenka Dvořáková

V rámci projektu „Aktivity pro zvýšení povědomí o významu Národního parku Šumava, reg. č. 1200500044“ byly v roce 2023 uskutečněny programy pro cílovou skupinu senioři a návštěvníci s pohybovým a zrakovým hendikepem.

- V rámci projektu se uskutečnilo 5 akcí (účast 81 osob):
- workshop „Historie šumavských velikonoč“ s Jiřinou Tůmovou
- workshop „Sklářství na Šumavě“ s Janou Wudy
- přednáška „Divoké včely a čmeláci a jejich význam v ekosystému Šumavy“ s Oldřichem Vojtou
- přednáška „Těžký život perlorodky“ s Jitkou Horáckovou
- výlet s přednáškou a návštěvou muzea „Historie sklářství“ s Vladimírem Horpeniakem

Akce s podtitulem „NP Šumava 30 let“ opět tematicky navazovaly na výročí založení Národního parku Šumava a byly určeny především pro členy vimperského Seniorského klubu.



Obrázek 15 Workshop „Historie šumavských velikonoč“ s Jiřinou Tůmovou

V programu Na skútru po Šumavě se v sezóně od června do října 2023 uskutečnilo 20 vyjížděk s doprovodem.

Trasy vedly:

- okolo hory Stožec za výhledy na Vltavský luh
- do Nového Údolí
- na Spálenec po stopách historie



Obrázek 16 Program Na skútru po Šumavě

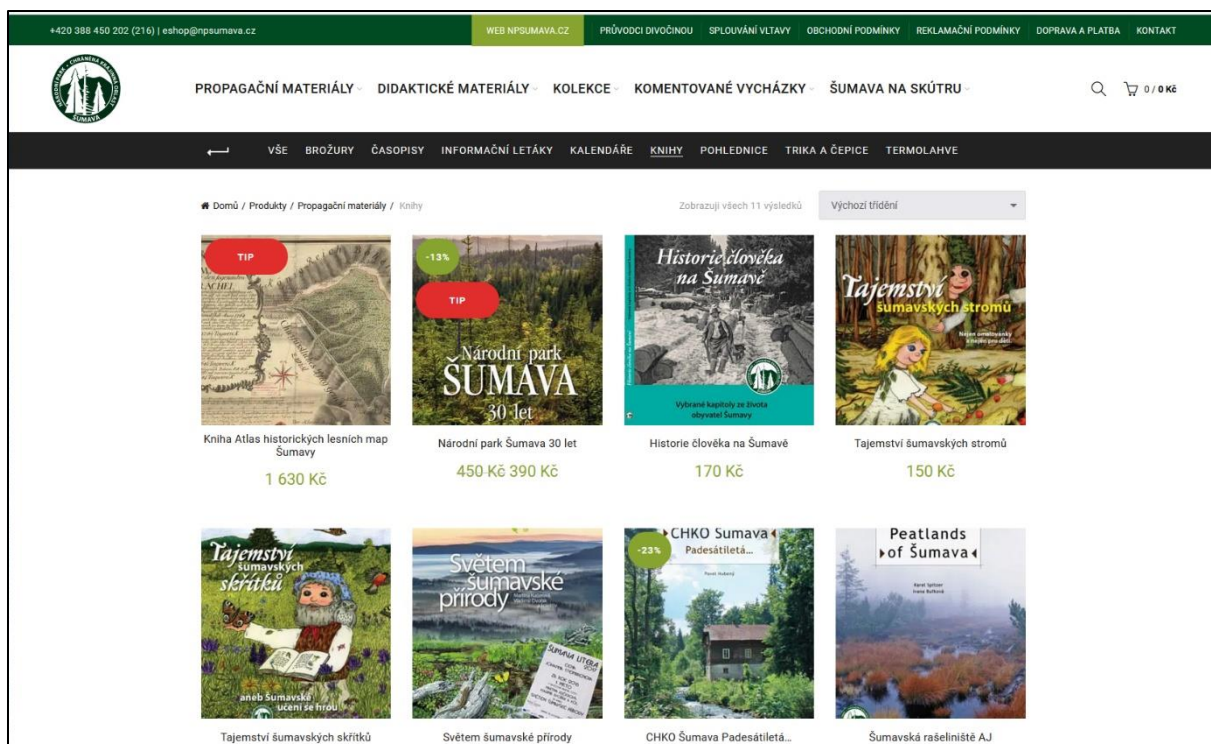
3.3.6. Webový portál organizace, sociální síť

Lenka Dvořáková

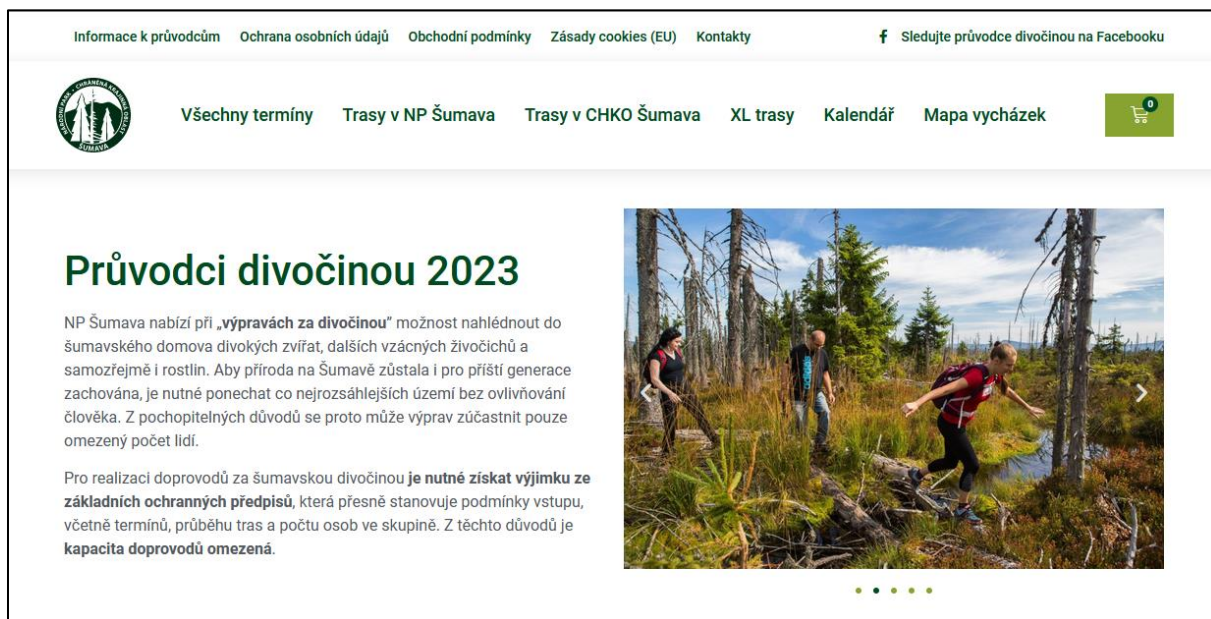
Webový portál organizace na adrese npsumava.cz běžel v roce 2023 bez jediného výpadku. Vedle hlavního webu jsou v provozu i další jeho součásti, kterými jsou registrační systém pro Splouvání Vltavy (splouvani.npsumava.cz), e-shop (eshop.npsumava.cz) pro on-line prodej našich výrobků a registrační portál programu Průvodci divočinou (vychazky.npsumava.cz).

Přes rezervační systém pro Splouvání Vltavy bylo realizováno 1 365 objednávek s čistou tržbou 994 200 Kč (nezapočítává se vrácení plateb při nízkém stavu vody na řece).

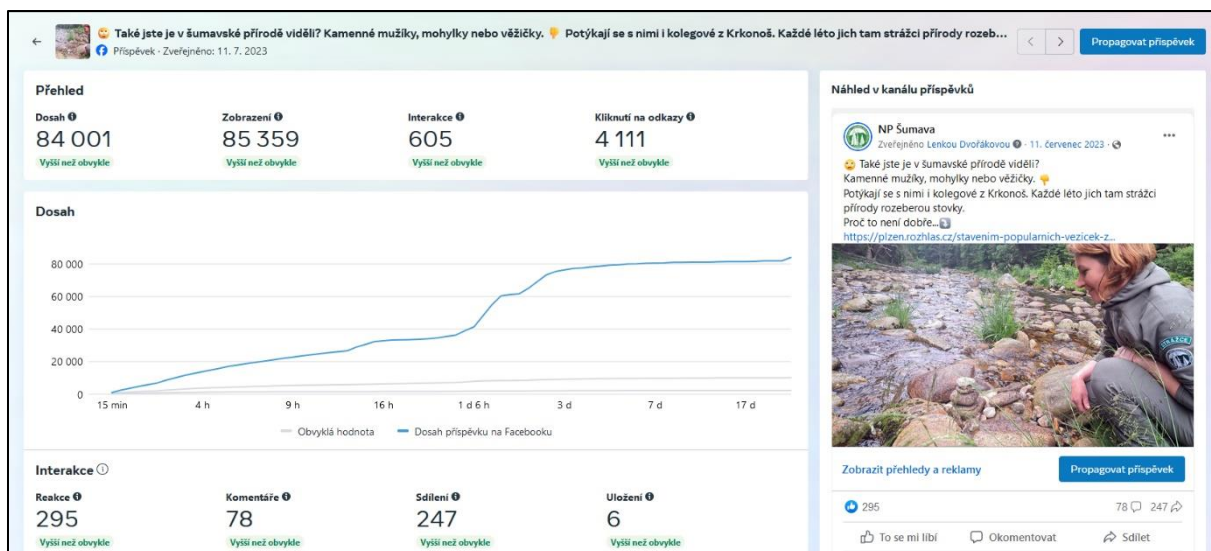
Přes e-shop byl realizován celkový prodej za 289 272 Kč. Ve 375 objednávkách si zákazníci zakoupili 2 308 položek zboží.



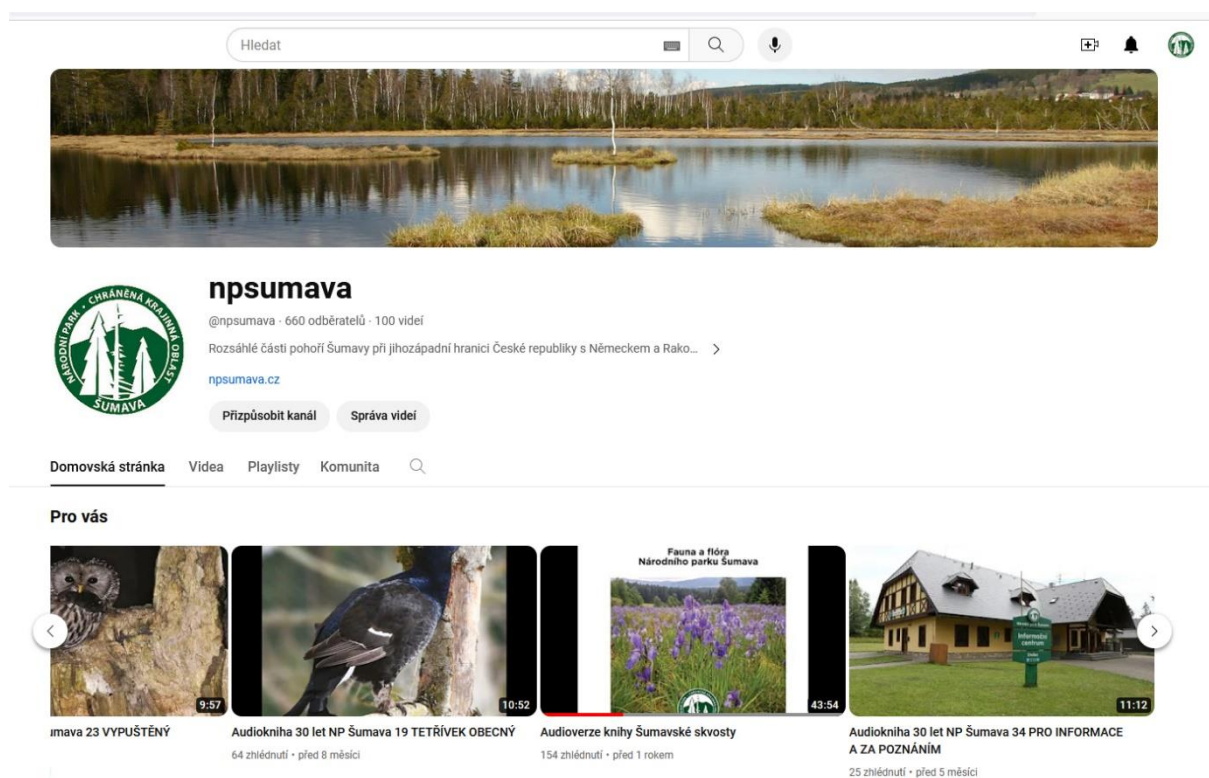
Obrázek 17 U rezervačního systému pro Průvodce divočinou se jednalo o 431 objednávek s čistou tržbou 527 900 Kč.



Obrázek 18 Facebookový profil Správy NP Šumava (facebook.com/npsumava) sleduje 40,1 tisíc sledujících. V roce 2023 měl nejvyšší dosah příspěvek o problému stavění kamenných mužníků a mohylek v přírodě a negativních důsledcích této činnosti.



Obrázek 19 Profil YouTube má cca 500 odběratelů, nejvíce ve věku 35 – 44 let, z toho je téměř 70 % mužů.



Obrázek 20 Do profilu na YouTube (youtube.com/npsumava) přibýly v průběhu roku 2023 audioverze knih Šumavské skvosty a Národní park Šumava 30 let.

3.3.7. Výstavy

Štěpán Rosenkranz

Seznam výstav a jejich zaměření:

- **Šumava** – význam a ochranné statuty Šumavy, lesy v NP Šumava, výsledky dálkového průzkumu Země (analýza družicových snímků)
- **Krajina a lidé Šumavy ve třech tisíciletích** – Krajinový integrovaný plán rozvoje regionu NP Šumava, spolupráce s regionem, krajina a lidé Šumavy v historickém a současném kontextu, přírodní hodnoty Šumavy
- **Zachráněné dědictví** – Prezentace záchrany drobných sakrálních památek (křížků, božích muk apod.) v krajině Šumavy. Projekt probíhal v letech 2000 – 2004.
- **Divočina bez hranic** – prvky obsahují hlavně obrazovou informaci a poukazují na přírodní hodnoty Šumavy (ekosystémy, fauna, flóra).
- **V soukromí divočiny** - fotografie známých a méně známých zvířat, které byly zachyceny na fotopasti
- **Zblízka** - Netradiční "makro" pohled na šumavskou flóru a faunu zaměstnanců Správy Národního parku Šumava. Výstava obsahuje 12 fotografií s popisky v české a německé jazykové mutaci.
- **Pod hladinou** - Výstava nabízí netradiční pohled pod vodu šumavských řek a jezer, autorem je fotograf Petr Hůla. Výstava obsahuje 12 fotografií s popisky v české a německé jazykové mutaci.
- **Pralesy Šumavy** – Výstava vznikla na základě stejnojmenné knihy. Na fotografiích jsou zachyceny známé pralesy Boubín a Žofín, Prameny Vltavy, Mokřůvka nebo Trojmezná, ale také místa známá méně. Řada z nich je o to zajímavější, jako je Jezerní skála nad řekou Blanící nebo Černý les ve vojenském prostoru Boletice. Autorem fotografií je Tomáš Čamra.
- **Boubín** - Výstava vznikla k výročí 160 let Boubínské rezervace a ukazuje pestrost a různorodost pralesa včetně detailních záběrů rostlin a hub. Na výstavě se jako autoři podíleli Pavel Hubený a Pavla Čížková.
- **Národní park Šumava v proměnách času** - Výstava připomíná 30 výročí od založení Národního parku Šumava. Zaměřuje především na proměnu míst a to nejen v počátcích vzniku národního parku, ale i před ním tedy v 70. a 80. let 20. století. Na historických fotografiích ukazuje nejen proměnu krajiny, ale i letní či zimní turismus, nebo zajímavé osobnosti, které Šumavu navštívily.

Nová výstava

K výročí 60 let ke vzniku CHKO Šumava byla vytvořena nová výstava, která představuje chráněné rezervace, rostliny a živočichy. Dále ukazuje jaké kulturní památky, památné stromy se v tomto území vyskytují. Na historických fotografiích uvidíme vývoj krajiny či turismu.



Obrázek 21 Vernisáž výstavy v MÚ Prachatice

Výstavy v informačních a návštěvních centrech Správy NP Šumava:

- IS Kvilda
 - Srdcem na Šumavě (Pavel Semerád) - září 2022 – březen 2023 –
 - Czech Nature Photo - červen – říjen
- NC Kvilda
 - Tajemství malířského šuplíku (Marie Soukupová) – únor – červen
 - Šumava malebná (Jiří Albrecht) – červenec – srpen –
 - Výtvarná soutěž – říjen 2023 – leden 2024
- NC Srní
 - Letecké snímky mokřadů z projektu LIFE (Radek Plíhal) – září 2022 – duben 2023
 - Památné stromy CHKO Šumava (Radek Plíhal) – květen – říjen
- IS Poledník
 - Květena Šumavy – září – říjen
 - Karel Klostermann (Michal Hořejší a kol.) – červenec – srpen

Zapůjčené výstavy:

- MÚ Sušice
 - V soukromí divočiny – červenec – srpen
- MÚ Prachatice
 - Pod hladinou – leden
 - CHKO Šumava – červenec
- IS Lenora
 - NP Šumava v proměnách času – květen – říjen
- MěKS Vimperk
 - CHKO Šumava – červen – září
- Knihovna Klatovy
 - CHKO Šumava – srpen – září
- Muzeum Sušice
 - CHKO Šumava – říjen – listopad

3.4. Oddělení informačních středisek a environmentální výchovy

Martina Kučerová

V roce 2023 byly v provozu tato zařízení:

- Střediska s nabídkou výukových programů (max. jednodenních)
 - SEV Vimperk
 - SEV Kašperské Hory
 - NC Srní
 - NC Kvilda
- Střediska s nabídkou pobytových akcí
 - SEV Stožec
 - SEV Horská Kvilda
- Návštěvnická centra:
 - Návštěvnické centrum Srní – výběhy vlků.
 - Návštěvnické centrum Kvilda – výběhy jelenů, rysa ostrovida.
- Informační střediska celoročně otevřená.
 - Informační středisko Kvilda
 - Informační středisko Stožec,
 - Informační středisko Kašperské Hory
 - Informační středisko Alžbětín
- Informační střediska sezónní:
 - Informační středisko Svinná Lada
 - Informační středisko Poledník
 - Informační středisko Idina Pila

Tabulka 8 Celkový souhrn EVVO

	SEV Vimperk	SEV K. Hory	SEV Stožec	SEV Horská Kvilda	NC Srní	NC Kvilda	CELKEM
výukové programy	114	120	186	176	12	3	611
počet účastníků	1897	1871	3 441	4852	262	85	12 408
výtvarná soutěž	323	0	0	0	0	0	323
přírodovědná soutěž	3 010	0	0	0	0	0	3010
Semináře – počet účastníků	0	0	0	69/ 34 500 Kč	0	0	69
Příjem za výukové programy (Kč)	66 190	71 570	123 430	151 700	12 880	4250	430 020
Počet účastníků Příjmy za Den Země a ostatní akce (Kč)	132/ 3960	492/ 7 470	0	0			624/ 11 430
Příjmy za ubytování (Kč)			565 150	1 212 420			1 777 570

Celkem účastníků na výukových programech a akcích SEV 16 434 účastníků bez programů pro veřejnost.

Tabulka 9 Celkový souhrn programů pro veřejnost

	IS Kvilda	IS Alžbětín	IS Stožec/ Lesní dílňa	IS Kašperské Hory	NC Srní	NC Kvilda	CELKEM
Počet programů pro veřejnost	19	2	9 / 23	27	1	1	82
Počet účastníků	244	5	1402/ 332	374	245	115	2717
Komentované vycházky – počet účastníků	0	0	0	0	3221	4 204	7 425
Příjmy za PPV (Kč)	9200	100	5 110	11 200	0	0	25 610

Celkem účastníků na programech pro veřejnost za oddělení 44 10 142 účastníků.

CELKEM EVVO oddělení 44 v roce 2023 26 576 účastníků na akcích.

Tabulka 10 Srovnání příjmů za roky 2018 – 2023

Příjmy (Kč) / rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tržby - prodejní materiál	4 229 887,80	4 297 968,90	3 906 761,00	4 228 435,00	6 490 920,40	5 407 448, 50
Parkovné	2 238 720,00	1 810 832,00	2 165 465,00	3 733 591,00	3 962 481,00	4 429 260
vstupné	součástí tržeb	součástí tržeb	0,00	110 250,00	1 581 620,00	1 480 710
PPV	51 840,00	52 280,00	24 240,00	9 760,00	38 020,00	39 420
programy EV	617 719,00	535 168,00	104 630,00	134 288,00	516 160,00	478 340
ubytování EV	946 530,00	1 040 139,00	675 470,00	781 671,00	1 648 490,00	1 777 570
Celkem	8 084 696,80	7 736 387,90	6 876 566,00	8 997 995,00	14 237 691,40	13 612 748,50

3.4.1. Středisko environmentální výchovy Vimperk

Stanislav Čtvrtník

Výukové programy EVVO pro školy

Nabídka výukových programů:

- Pro předškolní děti (MŠ) jsme od ledna do června 2023 nabízeli 23 druhů výukových programů. Od září do prosince SEV Vimperk tuto činnost nerealizovalo z personálních důvodů a změny koncepce tohoto SEV.
- Pro první stupeň ZŠ jsme v roce 2023 nabízeli celkem 31 druhů výukových programů vč. 4 programů v Bavorském lese.
- Pro druhý stupeň základních škol jsme v roce 2023 nabízeli celkem 39 druhů výukových programů vč. 5 programů v Bavorském lese.
- Pro střední školy jsme v roce 2023 nabízeli 38 druhů výukových programů, vč. 5 programů v Bavorském lese.

SEV Vimperk v roce 2023 nabízelo celkem 131 druhů výukových programů pro školy.

Od září 2023 SEV Vimperk omezilo realizaci výukových programů z důvodů personálních výpadků v SEV Vimperk a v SEV Stožec. Lektor SEV Vimperk vypomáhal ve Stožci.

Tabulka 11 Počet uskutečněných výukových programů za rok 2023

Věková kategorie	Počet výukových programů	Počet osob
MŠ	34	517
1. stupeň ZŠ	42	710
2. stupeň ZŠ	31	541
SŠ	7	129
Celkem 129 uskutečněných výukových programů		1 897

Příjmy za výukové programy: 66 190,- Kč. SEV Vimperk v roce 2023 vedlo celkem 114 výukových programů pro školy. Celkem se jich zúčastnilo 1 897 dětí.

Tabulka 12 Nejžádanější témata výukových programů v SEV Vimperk za rok 2023

Výukový program	Četnost výuky programu	Celkový počet osob na programu
Les, stromy	21	371
Živočichové	13	108
Voda	12	89

Den Země SEV Vimperk – akce pro školy

Tato tradiční akce byla organizována pro první a třetí ročníky vimperských škol a pro kolektiv dětí ze ZŠ praktické. Místem konání se stalo díky pomoci MěKS Vimperk letní kino. Hravá stanoviště pro děti personálně zajišťovali pracovníci středisek EV a informačních středisek, pomáhaly i pracovnice DDM Vimperk.

Datum: 27. 4. 2023

Místo: Letní kino (Vimperk)

Zúčastněné školy:

- ZŠ Smetanova Vimperk (3 třídní kolektivy)
- ZŠ TGM Vimperk (4 třídní kolektivy)
- ZŠ praktická Vimperk (1 třídní kolektiv)

Tematické akce pro školy Den Země se zúčastnilo celkem 132 dětí z 3 základních škol, počet třídních kolektivů byl 7.

Akce pro mateřské školy

V tomto roce probíhala spolupráce s mateřskými školami v rámci projektu „Malé učení pro velké skřítky“. Tento projekt je směřován na samostatnou činnost MŠ, kde učitelky s dětmi používají originální pracovní sešit. Na konci školního roku probíhá vyhodnocení projektu a na děti čeká odměna za jejich celoroční práci – sešit Národního parku Šumava s motivem skřítků. Na počátku nového školního roku byl zahájen další ročník projektu.

Přírodovědná soutěž pro školy „Národní park Šumava ve školních lavicích“

Přírodovědná soutěž se dělila se na kolo školní a kolo terénní (pro soutěžící, kteří postoupili ze školního kola). Soutěžící byli rozděleni do 7 kategorií podle věku (školního ročníku). Pro účast do soutěže jsme tradičně oslovili školy v regionu.

V prvním kole se soutěže zúčastnilo 3 010 dětí z 29 škol z okresů Prachatice, Klatovy, Č. Krumlov a Strakonice. Do druhého kola postoupilo 247 soutěžících. Z nich pak vzešlo celkem 21 vítězů (1. až 3. místo v každé ze 7 soutěžních kategorií).

První školní kolo

- vyhlášení soutěže: březen 2023
- průběh prvního kola ve školách: březen/duben 2023
- účast 29 škol (okresy Prachatice, Strakonice, Klatovy, Č. Krumlov)
- 3 010 soutěžících

Tabulka 13 Počty soutěžících v daných kategoriích

Kategorie:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Počet soutěžících:	418	419	441	423	428	360	521

Druhé terénní kolo

- průběh druhého kola od 22. do 25. května 2023
- do druhého kola postoupilo 247 žáků

Tabulka 14 Počty soutěžících v daných kategoriích

Kategorie:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Počet soutěžících:	38	40	35	33	37	31	33

Výtvarná soutěž pro veřejnost

SEV Vimperk v roce 2023 vyhlásilo výtvarnou soutěž pro veřejnost nazvanou „Soužití člověka s přírodou“ a zaměřenou na 60. výročí vzniku CHKO Šumava. Soutěž byla opět pořádána ve spolupráci s městem Vimperk a vyhlášení soutěže proběhlo v rámci festivalu NaturVision.

Soutěž probíhala formou zasílání výtvarných děl na dané téma. Soutěžící se dělili do 9 kategorií dle věku a zúčastnit se mohli jednotlivci i školní kolektivy. Do soutěže dorazilo celkem 323 výtvarných děl. Zasláná díla hodnotila odborná porota, z každé kategorie byli vybráni vždy 3 vítězové. V září se konalo slavnostní vyhlášení vítězných prací v rámci galavečera festivalu NaturVision. Pro vítěze jsme připravili doprovodnou akci. Vítězné práce si široká veřejnost mohla prohlížet do začátku roku 2024 na výstavě v NC Kvilda. Díla lze vidět také ve virtuální galerii na webu Správy NP Šumava.

Ostatní akce pořádané pro kolektivy v SEV Vimperk

Dále pokračovala spolupráce SEV Vimperk s Domem dětí a mládeže Vimperk na aktivitách přírodovědného kroužku „Příroda na paletě“. V letních měsících se v rámci toho uskutečnil letní tábor v SEV Stožec. Na realizaci se podílela lektorka SEV Vimperk a zaštiťovala program tábora zaměřený na přírodu.

Spoluúčast SEV Vimperk na akcích pro veřejnost

Oslavy 60. výročí CHKO Šumava –

- Rokyta, 1. července 2023.
- Akce pro veřejnost.
- Činnost SEV: program pro děti (stanoviště s aktivitami EV). SEV Vimperk zajišťovalo pomůcky a personální obsazení na stanovišti EV.

Tabulka 15 Celková návštěvnost činností organizovaných v SEV Vimperk

	Výukové programy	Akce pro školy mimo výukové programy	Ostatní akce pro kolektivy
Počty osob v roce 2010	1 314 dětí/studentů	550 osob	–
Počty osob v roce 2011	3 385 dětí/studentů	1730 osob	238 osob
Počty osob v roce 2012	3 215 dětí/studentů	185 osob	338 osob
Počty osob v roce 2013	3 267 dětí/studentů	242 osob	224 osob
Počty osob v roce 2014	3 133 dětí/studentů	351 osob	230 osob
Počty osob v roce 2015	3 116 dětí/studentů	326 osob	212 osob
Počty osob v roce 2016	3 313 dětí/studentů	270 osob	103 osob
Počty osob v roce 2017	3 820 dětí/studentů	–	119 osob
Počty osob v roce 2018	3 855 dětí/studentů	396 osob	70 osob
Počty osob v roce 2019	3 633 dětí/studentů	277 osob	16 osob
Počty osob v roce 2020	1102 dětí/studentů	(omezení činnosti – pandemie)	22 osob
Počty osob v roce 2021	807 dětí/studentů	(omezení činnosti – pandemie)	24 osob
Počty osob v roce 2022	2714 dětí/studentů (částečné omezení činnosti – pandemie)	111 osob	22 osob
Počty osob v roce 2023	1897 dětí/studentů	132 osob	21 osob

3.4.2. Středisko environmentální výchovy Kašperské Hory

Miroslava Michnová

Nabídka výukových programů:

- Pro předškolní děti (MŠ) jsme v roce 2023 nabízeli 15 druhů výukových programů.
- Pro první stupeň ZŠ jsme v roce 2023 nabízeli celkem 24 druhů výukových programů.
- Pro druhý stupeň ZŠ jsme v roce 2023 nabízeli celkem 24 druhů výukových programů.
- Pro střední školy jsme v roce 2023 nabízeli 12 druhů výukových programů.

Tabulka 16 Počet uskutečněných výukových programů za rok 2023

Věková kategorie	Počet výukových programů	Počet osob
MŠ	32	450
1. stupeň ZŠ	49	739
2. stupeň ZŠ	36	603
SŠ	4	79
Celkem 120 uskutečněných výukových programů		1871 dětí

Příjmy za výukové programy: 71 570,- Kč. SEV KH v roce 2023 realizovalo celkem 120 výukových programů pro školy. Celkem se jich zúčastnilo 1871 dětí.



Tabulka 17 Nejžádanější témata výukových programů v SEV Kašperské Hory za rok 2023

Pořadí (dle obliby s ohledem na všechny stupně škol)	Téma výukového programu	Stupeň školy				Celkem výukových programů	Celkem účastníků
		MŠ	1. st. ZŠ	2. st. ZŠ	SŠ		
		Četnost programů / počet účastníků					
1.	Moje adresa strom	10/146	1/14	1/16	-	12	176
2.	NPŠ a CHKOŠ	1/13	1/15	7/106	-	9	134
3.	Zvyky a tradice	-	2/22	5/105	1/7	8	134
4.	Po stopách šumavských zvířat	2/18	5/96	-	-	7	114
5.	Houby a houbičky	4/61	2/32	1/16	-	7	109

6.	Ledovcová jezera	-	-	6/122	-	6	122
7.	Kdo to houká nocí	1/15	2/37	3/67	-	6	119
8.	Recyklovaný papír	-	2/25	4/47	-	6	72
9.	Šumavské lesy	-	4/53	1/15	-	5	68
10.	Zimní spáči	1/16	3/42	1/10	-	5	68



Tabulka 18 Den Země pro základní školy v roce 2023

Akce Den Země	Téma	Počet osob	Příjmy
ZŠ TGM Kom. Sušice, ZŠ Hartmanice	Příroda v NPŠ	95	2 850,- Kč
ZŠ Kašperské Hory		154	4 620,- Kč

V roce 2023 jsme pořádali celkem 2 akce pro školy v regionu na téma Příroda v Národním parku Šumava, kterých se zúčastnilo celkem 249 žáků.



Tabulka 19 Akce pro veřejnost pořádané IS a SEV KH v roce 2023

PPV pro rodiny s dětmi IS a SEV KH 2023				
Čt	2. 3.	200	4	TD - Výroba ručního papíru
Po	6. 3.	200	4	TD - O krok zpátky s kolovrátky
Čt	9. 3.	400	8	THD - Výroba hudebních nástrojů z recyklovaných materiálů
Po	13. 3.	600	12	TD - O krok zpátky s kolovrátky
Čt	16. 3.	250	5	THD - Výroba hudebních nástrojů z recyklovaných materiálů
Po	3. 7.	280	14	V - Za výhledy na Viniční vrch
Po	10. 7.	350	7	TD - O krok zpátky s kolovrátky
Čt	13. 7.	160	8	V - Za výhledy na Viniční vrch
Po	17. 7.	550	11	THD - Výroba hudebních nástrojů z recyklovaných materiálů
Po	24. 7.	450	9	TD - O krok zpátky s kolovrátky
St	26. 7.	220	11	V - Po stopách kašperskohorských savců
Čt	27. 7.	100	5	V - Za výhledy na Viniční vrch
So	29. 7.	320	16	Historie dřevařství a vázání vorů
Po	31. 7.	950	19	THD - Výroba hudebních nástrojů z recyklovaných materiálů
St	2. 8.	800	16	TD Výroba recyklovaného papíru
Čt	3. 8.	200	10	V - Po stopách kašperskohorských savců
Čt	10. 8.	250	5	TD Výroba recyklovaného papíru
So	19. 8.	280	14	Historie dřevařství a vázání vorů
Čt	24. 8.	350	7	TD O krok zpátky s kolovrátky
Po	28. 8.	850	17	THD Recyklované hudební nástroje
Čt	31. 8.	320	16	V - Za výhledy na Viniční vrch
21	PPV	8 080 Kč	218	
PPV pro dospělé a rodiny se staršími dětmi IS a SEV KH 2023				
St	15. 2.	760	38	Přednáška: Za polárním kruhem – L. a R. Žaloudkovi
St	22. 2.	460	23	Přednáška: Patagonie - J. Červenka
St	1. 3.	340	17	Přednáška: Filipíny - V. Kůs
St	8. 3.	600	30	Přednáška: Putování do Santiaga de Compostela - J. Zábranská
St	15. 3.	460	23	Přednáška: Indie - E. Belotti
ST	25.3.	500	25	Přednáška: Zambie – K. Majerová
6	PPV	3 120 Kč	156	

TD - tvořivá dílna

THD - tvořivě hudební dílna

V - vycházka

V roce 2023 IS a SEV Kašperské Hory připravilo celkem 27 programů pro rodiny s dětmi, kterých se zúčastnilo 374 platících návštěvníků.

- Celková návštěvnost IS KH za rok 2023 je celkem 12 792,- osob.
- Celkové tržby za prodej materiálů jsou 250 996,- Kč.
- Celkové tržby za programy pro veřejnost jsou 11 200,- Kč.
- Celkové tržby za programy EVVO a Akce ke Dni Země jsou 79 040,- Kč.



9. srpna 2023 jsme připravili a společně s ostatními lektory zrealizovali Den Vlka na NC Srní. Přes vytrvalý déšť byla akce úspěšná a dobře hodnocená od návštěvníků.



Spolupráce s organizacemi v regionu

- Spolupráce se zájmovým kroužkem "Královácci" při ZŠ Kašperské Hory.
- Spolupráce s MěKIS Kašperské Hory a hradem Kašperk.
- Spolupráce s Domem s pečovatelskou službou Kašperské Hory

Tabulka 20 Celková návštěvnost činností organizovaných v IS a SEV KH Správy NP Šumava

	Výukové programy	Tematické akce pro školy DZ	Prezentace činnosti NPŠ na jiných akcích	Akce pro veřejnost
počty osob v roce 2013	3 056 dětí	930+soutěž 160	60 osob	2 431 osob
počty osob v roce 2014	2 933 dětí	858+soutěž 250	466 osob	1 823 osob
počty osob v roce 2015	3 703 dětí	1127+soutěž 130	660 osob	2 396 osob
počty osob v roce 2016	3 599 dětí	1 165+soutěž 80	150 osob	3 002 osob
počty osob v roce 2017	3 651 dětí	1 015 dětí	695 osob	2 264 osob
počty osob v roce 2018	2 636 dětí	780 dětí	425 osob	2 151 osob
Počty osob v roce 2019	3 044 dětí	1 130 dětí	1 509 osob	2 500 osob
Počty osob v roce 2020	849 dětí	0	0	1238 osob
Počty osob v roce 2021	772 dětí	0	0	441 osob
Počty osob v roce 2022	1858 dětí	536 dětí	266 osob	579 osob
Počty osob v roce 2023	1871 dětí	249 dětí	0	374+245 osob

Návštěvnost na akcích IS a SEV KH za rok 2023 celkem 2 739 osob.

3.4.3. Středisko environmentální výchovy Horská Kvilda

Marie Krippelová, Tomáš Kopec

SEV Horská Kvilda v roce 2023 nabízela celkem 64 druhů výukových programů pro školy.

Nabídka výukových programů:

- Pro první stupeň ZŠ jsme v roce 2023 nabízeli celkem 21 druhů výukových programů včetně celodenních terénních výukových programů.
- Pro druhý stupeň základních škol jsme v roce 2023 nabízeli celkem 22 druhů výukových programů včetně celodenních terénních výukových programů.
- Pro střední školy jsme v roce 2023 nabízeli 24 druhů výukových programů včetně celodenních terénních výukových programů.

Tabulka 21 Počet uskutečněných výukových programů za rok 2023

Věková kategorie	Počet výukových programů za rok 2023	Počet osob
MŠ	2	11
1. stupeň ZŠ	73	1795
2. stupeň ZŠ	57	1602
Gymnázium 8-leté	17	381
SŠ	8	336
VŠ	1	22
Ostatní	18	435
Celkem 176 uskutečněných výukových programů		4582 dětí

Příjmy za výukové programy v roce 2023: 151 700 Kč. SEV Horská Kvilda v roce 2023 vedlo celkem 176 výukových programů pro základní a mateřské školy. Celkem se jich zúčastnilo 4582 osob.

Tabulka 22 Nejžádanější výukové programy v SEV Horská Kvilda za rok 2023

Výukový program	Četnost výuky programu	Celkový počet osob
Nebojte se vlka	27	716
NP a CHKO Šumava	25	711
Zvířecí rekordmani	17	470
Šumavský les	16	435
Jelen a jeho bratrance	14	338

Tabulka 23 Ostatní akce pořádané pro kolektiv v SEV Horská Kvilda

3. 4. 2023	Seminář pro pedagogy k manuálu „ Pojďme na to od lesa“	21
30. 8. 2023	Seminář pro pedagogy k manuálu „ Pojďme na to od lesa“	31
10. 10. 2023	Seminář pro pedagogy k manuálu „ Pojďme na to od lesa“	17
Celkem za uvedené akce: 34 500 Kč		Osob celkem 69

Pro ubytované v SEV nabízíme prodej didaktických a informačních materiálů vydávaných Správou NP Šumava. V roce 2023 jsme prodali materiály v ceně: 15 619 Kč. Celkový počet ubytovaných osob v roce 2023 v SEV Horská Kvilda: 1 566 osob. Příjmy za ubytování (včetně pronájmu kuchyně) v SEV Horská Kvilda za rok 2023: 1 212 420 Kč.

Tabulka 24 Historie návštěvnosti v SEV Horská Kvilda

	Výukové programy	Počet osob	Počet PPV/ počet osob	Semináře pro učitele
Počty osob v roce 2016	119	2161	1/18	-
Počty osob v roce 2017	153	2877	3/38	-
Počty osob v roce 2018	189	3652	7/78	-
Počty osob v roce 2019	250	5647	-	-
Počty osob v roce 2020	91	2199	-	-
Počty osob v roce 2021	57	1553	-	-
Počty osob v roce 2022	198	5207	-	3/66
Počty osob v roce 2023	176	4582	-	3/69

Mezinárodní přírodovědecké soustředění

V pořadí již druhé soustředění, proběhlo v termínu 19. 8. - 26. 8. 2023.

- Soustředění se zúčastnilo 21 studentů Vysokých škol s přírodovědným, lesnickým nebo pedagogickým zaměřením.
- Exkurze a přednášky vedli odborníci z řad vědeckých pracovníků univerzit a správy NP Šumava.
- Většina přednášek a exkurzí byla vedena v anglickém jazyce.

Spolupráce s ostatními SEV a NC Správy NP Šumava

- 3. 5. 2023 - Den Země v Kašperských Horách.
 - Výpomoc pro SEV Kašperské Hory s organizací akce Den Země pro místní školy.
- 5. 5. 2023 - Den Země v Sušici
 - Výpomoc pro SEV Kašperské Hory s organizací akce Den Země pro místní školy.
- 22. – 26. 5. 2023 – Přírodovědná soutěž NP Šumava
 - Výpomoc s organizací při druhém (terénním) kole přírodovědné soutěže pro žáky základních škol a víceletých gymnázií, které se uskutečnilo v NC Kvilda.
- 17. 6. 2023 - Den Rysa
 - Akce pro veřejnost, pořadatel střediska environmentální výchovy Správy NP Šumava a návštěvnické centrum Kvilda.
 - Činnost SEV: Zajištění stanovišť s aktivitami EV pro děti a dospělé (hry, tvoření, soutěže, didaktické pomůcky, exponáty, mikroskopování).
- 27. 9. 2023 – Šumavský den s vlky, vlk obecný ve výukových programech
 - Ve spolupráci s Krajským úřadem Jihočeského kraje, se uskutečnil první seminář pro pedagogy ZŠ, víceletých gymnázií a dalších SŠ, lektory SEV, pedagogy volného času, pracovníky DDM, vedoucí zájmových kroužků.
 - Činnost SEV: Přednáška a ukázka aktivit pedagogům.

3.4.4. Středisko environmentální výchovy Stožec*Šárka Petrásková*

Provoz SEV Stožec v roce 2023 zajišťovaly od ledna do října 2 pracovníce, od října do konce roku pak pouze 1 pracovníce. Tyto personální síly zajišťovaly kromě pobytových výukových programů pro školy také akce pro školy a veřejnost v Lesní dílně a částečně obsluhu IS Stožec.

Nabídka výukových programů

- Pro první stupeň ZŠ jsme v roce 2023 nabízeli celkem 30 druhů výukových programů včetně celodenních terénních výukových programů.
- Pro druhý stupeň základních škol jsme v roce 2023 nabízeli celkem 29 druhů výukových programů včetně celodenních terénních výukových programů.
- Pro střední školy jsme v roce 2023 nabízeli 29 druhů výukových programů včetně celodenních terénních výukových programů.

SEV Stožec v roce 2023 nabízelo celkem 88 druhů výukových programů pro školy.

Tabulka 25 Počet uskutečněných výukových programů za rok 2023

Věková kategorie	Počet výukových programů	Počet osob
MŠ	3	42
1. stupeň ZŠ	97	2055
2. stupeň ZŠ	86	1344
SŠ	0	0
Celkem 186 uskutečněných výukových programů		3441 dětí

Příjmy za výukové programy v roce 2023 je 123 430 Kč. SEV Stožec v roce 2023 vedlo celkem 186 výukových programů pro základní a mateřské školy. Celkem se jich zúčastnilo 3 441 osob.

Tabulka 26 Nejžádanější výukové programy v SEV Stožec za rok 2023

Výukový program	Četnost výuky programu	Celkový počet osob
Vítejte u nás	36	635
Jak se dělá věda – živočichové	18	349
Vydra a její život	11	270
Putování po šumavských kopcích – Stožecká kaple	17	362
Život stromu	13	281

Tabulka 27 Historie návštěvnosti v SEV Stožec

	Výukové programy	Akce pro školy mimo výukové programy
Počty osob v roce 2010	1691 dětí/studentů	356 osob
Počty osob v roce 2011	1293 dětí/studentů	623 osob
Počty osob v roce 2012	860 dětí/studentů	351 osob
Počty osob v roce 2013	946 dětí/studentů	52 osob
Počty osob v roce 2014	3321 dětí/studentů	109 osob
Počty osob v roce 2015	3 213 dětí/studentů	232 osob
Počty osob v roce 2016	2875 dětí/studentů	173 osob
Počty osob v roce 2017	3219 dětí/studentů	-

Počty osob v roce 2018	3841 dětí/studentů	91 osob
Počty osob v roce 2019	3542 dětí/studentů	174 osob
Počty osob v roce 2020	893 dětí/studentů	-
Počty osob v roce 2021	634 dětí/studentů	-
Počty osob v roce 2022	3148 dětí/studentů	186 osob
Počty osob v roce 2023	3441 dětí/studentů	67 osob

Tabulka 28 Ostatní akce pořádané pro kolektivy v SEV Stožec:

Organizace	Akce	Datum
Správa NP Šumava + ČSO + JOK	Vítání ptačího jara	14. 5. 2023
Správa NP Šumava	Schování pod povrchem	11. 3. 2023

Celkový počet ubytovaných osob v roce 2023 v SEV Stožec: 683 osob. Příjmy za ubytování v SEV Stožec za rok 2023: 565 150 Kč.

3.4.5. Lesní dílna Stožec

Šárka Petrásková

V roce 2023 probíhaly v Lesní dílně Stožec v rámci školního roku akce pro školní kolektivy a současně se celoročně konaly akce pro širokou veřejnost. O letních prázdninách běžela série tvořivých akcí pro rodiče s dětmi.

Tvořivé/rukodělné/historické programy pro školy

V roce 2023 jsme nabízeli 6 druhů tvořivých/rukodělných/historických programů pro školy.

Tabulka 29 Počet uskutečněných tvořivých / rukodělných / historických programů pro školní kolektivy za rok 2023

Věková kategorie	Počet programů za rok 2023	Počet osob
1. stupeň ZŠ	11	197
2. stupeň ZŠ	9	207
MŠ	1	14
SŠ	1	11
Celkem 22 uskutečněných programů	429	

LD Stožec v roce 2023 vedla celkem 22 tvořivých/rukodělných/historických programů pro základní a střední školy. Celkem se jich zúčastnilo 429 osob.

Tabulka 30 Nejžádanější programy pro školní kolektivy v LD Stožec za rok 2023

Název programu	Četnost realizace programu	Celkový počet osob
Na vlně	8	102
Zvyky a tradice na Šumavě – Vánoce	5	84
Zdobení bylinných pytlíčků	2	31
Staročeské Velikonoce	2	28
Drátkování	1	20

Tabulka 31 Historie návštěvnosti v LD Stožec

	Programy	Akce pro školy v rámci projektu
Počty osob v roce 2022	329 dětí/studentů	230 osob
Počty osob v roce 2023	429 dětí/studentů	157 osob

Tabulka 32 Programy pro veřejnost v roce 2023

Akce pro veřejnost	Celkový počet osob na programu	Počet výrobků	Datum
Svět okem B. Kantora	20	-	12. 1., 9. 2.,
Letní tvoření (celkem 8 akcí)	164	156	7. 7., 13. 7., 20. 7., 27. 7., 3. 8., 10. 8., 17. 8., 24. 8., 31. 8.,
Nenuďme se doma	11	11	19. 1., 3. 2., 16. 2., 2. 3.,
Seidlova Šumava	25	-	10. 3.,
Staročeské Velikonoce	4	4	23. 3.
Putování starým Stožeckem	38	-	10. -23. 4.
Dřevěné domy Šumavy a Pošumaví	9	-	5. 5.
Historie a současnost střední Šumavy	24	-	13. 10.
Šumavské hnětýnky	30	19	27. 10.
Vánoční tradice na Šumavě	7	7	27. – 30. 11.
Vánoční perníčky	0	-	9. 12.
Celkem	332 osob	197 výrobků	23 akcí

Tabulka 33 Ostatní akce pořádané pro kolektivy v LD Stožec

Organizace	Akce	Datum
Správa NP Šumava a ZŠ Stachy	Českoněmecké setkání ZŠ Stachy a Grundschule Ruderting v Lesní dílně Stožec	15. 6. 2023

3.4.6. Návštěvnické centrum Kvilda

Adéla Kršňáková

Novinky v roce 2023

- Obora s jelenem evropským čítá 10 kusů vysoké zvěře
- Obora s rysem ostrovidem čítá jeden kus

Tabulka 34 Programy pro veřejnost NC Kvilda

Název	Kategorie	Den konání	Počet účast.	Hod.
Den rysa	rodiny s dětmi	17. 6.	115	9 - 16

Bezplatné komentované prohlídky jelení oborou v časech 10.00, 12.00 a 14.00 hod. navštívilo v červenci a srpnu 4 204 návštěvníků.

Tabulka 35 Tržby NC Kvilda za rok 2023 rozepsané dle jednotlivých činností

Tržby NC Kvilda	prodej	parkoviště
Leden	51 078,-	43 960,-
Únor	64 974,-	53 970,-
Březen	53 423,-	55 750,-
Duben	64 228,-	61 880,-
Květen	95 164,-	87 600,-
Červen	75 764,-	89 510,-
Červenec	213 594,-	286 970,-
Srpen	186 549,-	257 300,-
Září	113 229,-	152 640,-
Říjen	74 945,-	90 320,-
Listopad	19 100,-	22 650,-
Prosinec	19 946,-	8 250,-
Celkem	1 031 994,-	1 210 800,-

Tabulka 36 Srovnání tržeb NC Kvilda v letech 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
prodej	744 284,-	624 672,-	858 781,-	1 039 785,-	1 031 994,-
parkoviště	708 717,-	700 250,-	1 147 760,-	1 273 760,-	1 210 800,-

Tabulka 37 Srovnání návštěvnosti NC Kvilda v letech 2019– 2023

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet návštěvníků	75379	65272	40759	42813	40488

3.4.7. Návštěvnické centrum Srní

Adéla Kršňáková

Novinky v roce 2023

- vlčí smečka čítá 13 kusů
- nový malotraktor pro údržbu stezky
- výstava fotografií Jiřího Albrechta, výstava fotografií CHKO v sále
- prořezání souší kolem stezky a na parkovišti

Tabulka 38 Programy pro veřejnost NC Srní

Název	Kategorie	Den konání	Počet účast.	Hod.
Den vlka	rodiny s dětmi	9. 8.	245	9 - 16

Bezplatné komentované prohlídky k vlčí oboře v časech 10.00 a 14.00 hod. navštívilo v červenci a srpnu 1816 návštěvníků.

Tabulka 39 Tržby NC Srní za rok 2023 rozepsané dle jednotlivých činností

Tržby NC Srní	prodej	parkoviště
Leden	60 322,-	106 560,-
Únor	145 021,80,-	136 750,-
Březen	134 144,-	145 800,-
Duben	116 278,-	137 320,-
Květen	205 154,-	230 240,-
Červen	196 808,-	254 950,-
Červenec	407 314,70,-	703 600,-
Srpen	419 303,60,-	669 110,-
Září	234 436,-	443 760,-
Říjen	145 362,-	253 260,-
Listopad	25 932,-	61 060,-
Prosinec	52 058,-	76 050,-
Celkem	2 142 134,10,-	3 218 460,-

Tabulka 40 Srovnání tržeb NC Srní v letech 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
prodej	1 003 475,-	1 508 657,-	1 600 854,-	1 814 232,80	2 142 134,10
parkoviště	1 102 115,-	1 462 215,-	2 585 831,-	2 688 721,-	3 218 460,-

Tabulka 41 Srovnání návštěvnosti NC Srní v letech 2019 – 2023

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet návštěvníků	139 735	88 289	91 389	84 643	108 711

3.4.8. Informační středisko Kvilda

Zývalová, Houzarová, Matějů

Novinky v roce 2023

- Celý rokem nás provázela snaha uspět v projektu „Společně do budoucnosti“
- V průběhu roku jsme s kolegou Štěpánem Rosenkranzem instalovali postupně 3 nové výstavy: Helena Sudková – výstava maleb z dětství autorky, která žije na Kvildě; vítězné snímky ze soutěže Czech Nature Photo a Památné stromy v CHKO Šumava fotografa Radka Plíhala
- V dubnu u nás proběhly semináře neziskové organizace Post Bellum
- V květnu, červnu, září a říjnu jezdila 3x týdně Dostupná Šumava
- Řešily jsme zničení několika exponátů brouky rušníky (hmyz a veverka)
- Došlo i k menší havárii při výměně termostatických ventilů (zboží za přibližně 1000,- Kč poničené vodou)
- Na podzim byla provedena oprava balkonových dveří

Tabulka 42 Programy pro veřejnost IS Kvilda

	Název	Den konání	Počet účast.	hod.
1	Sněžnice Kvildsko	31.1.	7	4
2	Sněžnice Kvildsko	7.2.	13	4
3	Sněžnice Kvildsko	14.2.	13	4
4	Sněžnice Kvildsko	21.2.	16	4
5	Sněžnice Kvildsko	28.2.	14	4
6	Sněžnice Kvildsko	5.3.	10	4
7	Sněžnice Kvildsko	7.3.	8	4
8	Sněžnice Kvildsko	7.3.	10	4
9	Uklidíme Česko	13.-14.5.	26	
10	Po Zlaté stezce ze Zhůří	6.7.	12	6
11	Kvildské tisícovky	10.7.	13	6
12	Tajemný svět rostlin	13.7.	18	4
13	Na skok k sousedům	20.7.	8	8
14	Od Chalupské slatě na Pivní hrnec	25.7.	15	6
15	Po Zlaté stezce ze Zhůří	2.8.	16	6
16	Tajemný svět rostlin	4.8.	4	4
17	Na skok k sousedům	10.8.	13	8
18	Promítání filmu „Voda ztracená...“	25.8.	22	2
19	Okolím Horské Kvildy na Antýgl	12.9.	6	6
	Celkem IS		244	

- Akce „Uklidíme Česko“ probíhá již tradičně ve spolupráci s obcí Kvilda
- Promítání filmu „Voda ztracená, voda vrácená“ proběhlo ve spolupráci s kolegy z Life for Mires

Tabulka 43 Tržby IS Kvilda za rok 2023 rozepsané dle jednotlivých činností

Tržby IS Kvilda	Prodej	PPV IS	Celkem
Leden	47124	700	47824
Únor	59323	5600	64923
Březen	40203	800	41003
Duben	546	0	546
Květen	50532	0	50532
Červen	75793	0	75793
Červenec	142870,8	1320	144190,8
Srpen	143068,8	660	143728,8
Září	93491	120	93611
Říjen	49109	0	49109
Listopad	0	0	0
Prosinec	16280	0	16280
Celkem	718340,6	9200	727540,6

Tabulka 44 Tržby IS Kvilda v letech 2019 - 2023

Tržby IS Kvilda	Prodej
2019	920003
2020	729976
2021	530592

2022	687394
2023	727540,6

Tabulka 45 Návštěvnost IS Kvilda v letech 2019 – 2023

Návštěvnost IS Kvilda	
2019	78825
2020	58620
2021	34210
2022	56900
2023	57990

3.4.9. Informační středisko Stožec

Veronika Hričovská

Provoz stožeckého informačního střediska do listopadu roku 2023 zajišťovaly střídavě 3 pracovníce, které současně zajišťovaly provoz střediska environmentální výchovy Stožec a Lesní dílny Stožec (1 pracovníce kmenově v IS, 1 pracovníce kmenově v SEV, 1 pracovníce kmenově v Lesní dílně a SEV), od listopadu pak 2 pracovníce. V roce 2023 se z větších a tradičních akcí pro veřejnost konalo např. Vítání ptačího jara ve Stožci, jarmark Stará řemesla Šumavy a Mistrovství světa v tlučení špačků. Mimo akce pořádané přímo Správou NP Šumava se IS Stožec účastnilo i prezentace činnosti IS a SEV na akcích pořádaných dalšími subjekty jako veletrh cestovního ruchu ITEP v Plzni. Názvy jednotlivých akcí pro veřejnost, jejich počet a další statistické údaje o nich uvádíme níže v tabulce (PPV konané v Lesní dílně jsou uvedeny v jejích statistikách). V roce 2023 obsloužilo IS Stožec celkem 21 465 návštěvníků.

Tabulka 46 Programy pro veřejnost IS Stožec

	Název	Kategorie	Den konání	Počet účast.	hod.
1	Schování pod povrchem	doprovod	11.3.	9	3
2	Vítání ptačího jara	doprovody, besedy, přednášky	13.–14.5.	29	2 dny
3	Život šelem	hry	4.7.	40	4
4	Život šelem	hry	18.7.	21	4
5	Život šelem	hry	25.7.	25	4
6	Stará řemesla Šumavy	jarmark	3.8.	1000	6
7	Život šelem	hry	8.8.	19	4
8	Život šelem	hry	15.8.	26	4
9	XVIII. Stožecké MS v tlučení špačků	hry	30.9.	45	3
10-16	Výklad k expozici		18.5.–2x, 1.6., 6.6. – 2x, 14.6., 15.6.	188	10,5
	Celkem IS			1402	

spolupráce s jinými subjekty

V roce 2023 se v IS Stožec uskutečnilo 16 programů pro veřejnost, na třech programech spolupracovalo IS s dalšími subjekty (OÚ Stožec, Jihočeský ornitologický klub). Organizovaných akcí se zúčastnilo celkem 1402 osob. Vedle akcí pro veřejnost pořádaných informačním střediskem běžely současně akce v Lesní dílně – viz statistiky Lesní dílny. Na organizaci těchto akcí se IS Stožec podílelo.

Tabulka 47 Tržby IS Stožec za rok 2023 rozepsané dle jednotlivých činností

Tržby IS Stožec	Prodej	PPV IS	rok 2023
Leden	10 955,00 Kč		10 955,00 Kč
únor	24 341,00 Kč		24 341,00 Kč
Březen	22 302,00 Kč	180,00 Kč	22 482,00 Kč
Duben	3 119,00 Kč		3 119,00 Kč
Květen	46 192,00 Kč	2 500,00 Kč	48 692,00 Kč
Červen	76 040,00 Kč		76 040,00 Kč
Červenec	110 172,40 Kč	1 440,00 Kč	111 612,40 Kč
Srpen	119 636,00 Kč	690,00 Kč	120 326,00 Kč
Září	66 945,40 Kč	300,00 Kč	67 245,40 Kč
Říjen	37 586,00 Kč		37 586,00 Kč
Listopad	4 997,00 Kč		4 997,00 Kč
Prosinec	4 358,00 Kč		4 358,00 Kč
Celkem	526 643,80 Kč	5 110,00 Kč	531 753,80 Kč

Pozn.: PPV konané v Lesní dílně jsou uvedeny v jejích statistikách.

Tabulka 48 Tržby celkem v IS Stožec od roku 2019 do roku 2023

Měsíc	2019	2020	2021	2022	2023
leden	9 533 Kč	9 199 Kč	690 Kč	6 224 Kč	10 955 Kč
únor	16 121 Kč	21 697 Kč	-	19 035 Kč	24 341 Kč
březen	21 654 Kč	1 749 Kč	-	21 582,36 Kč	22 482 Kč
duben, květen	51 708 Kč	874 Kč	12 269 Kč	62 617 Kč	51 811 Kč
červen	53 372 Kč	35 720 Kč	64 975 Kč	65 883 Kč	76 040 Kč
červenec	122 456 Kč	146 202 Kč	115 627 Kč	133 036,20 Kč	111 612,40 Kč
srpen	137 316 Kč	151 735 Kč	119 505 Kč	125 460,40 Kč	120 681 Kč
září	50 066 Kč	38 257 Kč	54 159 Kč	48 146,40 Kč	67 245,40 Kč
říjen	27 940 Kč	8 182 Kč	54 660 Kč	37 995 Kč	37 586 Kč
listopad, prosinec	6 784 Kč	6 474 Kč	13 627 Kč	20 699 Kč	9 355 Kč
CELKEM	496 950 Kč	420 536 Kč	435 512 Kč	540 678,36 Kč	532 108,80 Kč

Tabulka 49 Návštěvnost IS Stožec od roku 2019 do roku 2023

Měsíc	2019	2020	2021	2022	2023
leden	546	715	-	423	515
únor	988	952	-	814	1 001
březen	712	256	-	780	957
duben	348	-	-	560	110
květen	1 440	-	656	1 413	1 415
červen	2 534	1 848	2 402	2 673	2 813
červenec	7 684	6 330	5 905	6 324	5 052
srpen	9 931	6 300	6 017	7 203	5 246

září	1 794	1 948	2 119	1 583	2 340
říjen	1 404	392	1 821	1 810	1 507
listopad	210	-	20	206	234
prosinec	434	117	341	444	275
CELKEM	28 025	18 858	19 281	24 233	21 465

3.4.10. Informační středisko Alžbětín

Hana Faitová

IS Alžbětín leží přímo na hranici v historické nádražní budově a představuje unikátní projekt ochrany přírody čtyř chráněných krajinných území NP Šumava a NP Bavorský les, CHKO Šumava a Naturpark. Součástí IS je komplex výstav „Svět přírodního parku“. Zde v tomto roce byla již téměř dokončena modelová železnice na ploše 260 m².

Byly otevřeny nové výstavy „Hranice – studená válka“ a zaniklá obec „Stodůlky“.

Tabulka 50 Programy pro veřejnost IS Alžbětín

	Název	Kategorie	Den konání	Počet účast.	hod.
1	Návštěva Domu divočiny	Komentovaný doprovod	28.7	0	0
2	Výlet za bobry	Komentovaný doprovod	25.8	5	5
	Celkem IS			5	

Tabulka 51 Tržby IS Alžbětín za rok 2023 rozepsané dle jednotlivých činností

Tržby IS Alžbětín	Prodej	PPV IS	Rok 2023
Leden	1 433 Kč	0 Kč	1 433 Kč
únor	4 667 Kč	0 Kč	4 667 Kč
Březen	2 069 Kč	0 Kč	2 069 Kč
Duben	2 781 Kč	0 Kč	2 781 Kč
Květen	7 320 Kč	0 Kč	7 320 Kč
Červen	3 081 Kč	0 Kč	3 081 Kč
Červenec	10 676 Kč	0 Kč	10 676 Kč
Srpen	13 152 Kč	100 Kč	13 152 Kč
Září	7 777 Kč	0 Kč	7 777 Kč
Říjen	7 955 Kč	0 Kč	7 955 Kč
Listopad	984 Kč	0 Kč	984 Kč
Prosinec	227 Kč	0 Kč	227 Kč
Celkem	62 122 Kč	100 Kč	62 122 Kč

Středisko je česko-německé a provozují ho dva subjekty NPŠ a Naturpark, uváděné tržby jsou pouze za české zboží.

Tabulka 52 Srovnání tržeb za roky 2019 – 2023

IS Alžbětín	2019	2020	2021	2022	2023
Tržby	45 188 Kč	30 476 Kč	32 113 Kč	51 180 Kč	62 122 Kč

Tabulka 53 Srovnání návštěvnosti za roky 2019 – 2023

IS Alžbětín	2019	2020	2021	2022	2023
Návštěvnost	37 266	22 754	14 145	27 139	30 062

3.4.11. Informační středisko a rozhledna Poledník

Adéla Kršňáková

Novinky v roce 2023

- Otevírací doba květen až říjen
- Vstup do budovy a na vyhlídku přes turniketovou bránu
- nové expoziční a výstavné prvky v budově rozhledny, výstava Tlející dřevo a výstava Karla Klostermanna
- bufetové občerstvení

Tabulka 54 Tržby IS Poledník za rok 2023 rozepsané dle jednotlivých činností

Tržby IS Poledník	prodej	vstupenky
Leden		
Únor		
Březen		
Duben		
Květen	14 008,-	77 940,-
Červen	26 387,-	175 710,-
Červenec	71 480,-	460 230,-
Srpen	63 438,-	350 520,-
Září	55 977,-	296 910,-
Říjen	18 192,-	119 400
Listopad		
Prosinec		
Celkem	249 482,-	1 480 710,-

Tabulka 55 Srovnání tržeb IS Poledník v letech 2019 – 2023

	2019	2020	2021 (pouze říjen)	2022	2023
prodej	112 386,-	0,-	27 142,-	207 683,-	249 482,-
vstupenky			110 250,-	1 581 620,-	1 480 710,-

Tabulka 56 Srovnání návštěvnosti IS Poledník v letech 2019 – 2023

rok	2019	2020	2021 (pouze říjen)	2022	2023
Počet návštěvníků	13220	0	2243	16439	15325

3.4.12. Informační středisko Svinná Lada*Zývalová Dana, Matějů Petra***Novinky v roce 2023**

- Od jara probíhala na Svinné Ladě výstavba kanalizace (investor obec Borová Lada)
- Z důvodu stavby bylo dětské hřiště až do podzimu mimo provoz
- Pravděpodobně z důvodu stavby poklesla hladina podzemní vody, tudíž bylo nutné na celou sezónu uzavřít toalety
- Na jaře došlo k výměně exponátů hmyzu
- Firma SeeMax řešila problémy řídicího systému, které přetrvávaly od havárie bojleru v bytě správce
- Nabídka v promítacím sále byla rozšířena o tituly „Voda ztracená a vrácená“ a „Po rysí stopě“

Tabulka 57 Tržby IS Svinná Lada za rok 2023

Tržby IS Svinná Lada	Prodej
Leden	0
únor	0
Březen	0
Duben	0
Květen	13528
Červen	38642
Červenec	80864
Srpen	73970
Září	52462
Říjen	6210
Listopad	0
Prosinec	0
Celkem	265676

Tabulka 58 Tržby IS Svinná Lada v letech 2019 - 2023

Tržby IS Svinná Lada	Prodej
2019	431041
2020	198805
2021	220931
2022	242590,80
2023	265676

Tabulka 59 Návštěvnost IS Svinná Lada v letech 2019 – 2023

Návštěvnost IS Svinná Lada	
2019	34727
2020	27848
2021	16574
2022	17330
2023	20460

3.4.13. Informační středisko Idina Pila*Adéla Kršňáková***Novinky v roce 2023**

- Znovuotevření po roční pauze (květen – říjen)
- nové expoziční a výstavní prvky
- uzavření stezky k Boubínské rozhledně

Tabulka 60 Tržby IS Idina Pila za rok 2023

Tržby IS Idina Pila	prodej
Leden	
Únor	
Březen	
Duben	
Květen	1 641,-
Červen	10 703,-
Červenec	61 536,-
Srpen	47 445,-
Září	18 209,-
Říjen	4 907,-
Listopad	
Prosinec	
Celkem	144 441,-

Tabulka 61 Srovnání tržeb IS Idina Pila v letech 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
prodej	159 524,80,-	162 054,-	117 591,-	0,-	144 441,-

Tabulka 62 Srovnání návštěvnosti IS Idina Pila v letech 2019 – 2023

rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet návštěvníků	15 152	13 039	10 711	0	9 623

3.4.14. Dotační projekty*Martina Kučerová*

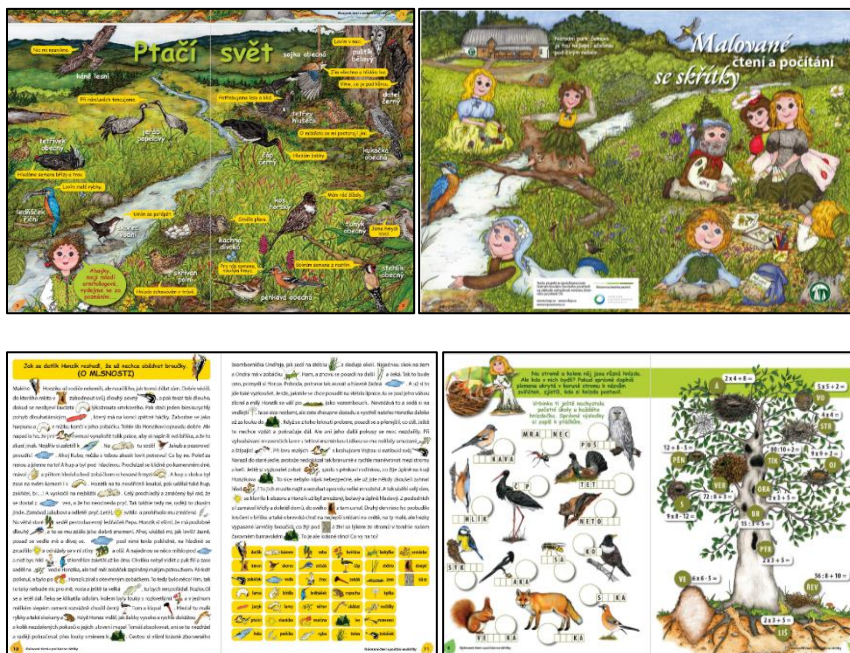
Tabulka 63 Dotační projekty oddělení

Název projektu	Celková částka v projektu (Kč)	Celkový rozpočet roku 2023 (Kč)	Dotace proplacen v roce 2023 (Kč)	Žádost o platbu	Ukončení projektu
Soutěže a specifické vzdělávací programy v NP Šumava	1 173 684,01	219 018,93	809 339,790	Leden 2023	Prosinec 2023
Mezinárodní přírodovědné soustředění v národním parku šumava pro studenty VYSOKÝCH ŠKOL - Klimatické změny.	225 000,-	225 000,-	93 432,49	Září 2023	Srpen 2023
Ze světa lesních samot Březník	1 348 457,-	1 348 457,-	-	-	Březen 2025

Soutěže a specifické vzdělávací programy v NP Šumava

A. Nově vytvořené materiály a pomůcky pro EVVO:

- Didaktický materiál pro první a druhou třídu – Malované čtení a počítání se skřítky.



Obrázek 22 Didaktický materiál pro první a druhou třídu – Malované čtení a počítání se skřítky

B. Počet exkurzí

- Rok 2023– 152 exkurzí, 511 hodin, počet dětí 3022

C. Počet hodin realizovaných environmentální vzdělávání:

- V rámci projektu byly realizovány vnitřní a terénní výukové programy.
- celkem VP – 388 programů, počet dětí 8592, počet hodin – 814

D. Počet osvětových akcí:

- Rok 2023 – výtvarná soutěž (celkem 323 účastníků), přírodovědná soutěž (celkem 3010 účastníků).

Mezinárodní přírodovědné soustředění v národním parku Šumava pro studenty vysokých škol - Klimatické změny.

- Hlavní ideou a cílem projektu bylo mezinárodní setkání studentů vysokých škol za účelem vytvoření a prožití nových vzdělávacích modulů na téma klimatické změny, jejichž součástí byly aktivity snižující každodenní stres (včetně tzv. environmentálního žalu).
- Celkem 20 účastníků z České republiky a Německa.



Obrázek 23 Mezinárodní přírodovědné soustředění pro studenty vysokých škol

Ze světa lesních samot – expozice Březník

- Finalizace modelů expozic.
- Realizace expozice byla z důvodu opravy střechy budovy Březník přesunuta na rok 2024.



Obrázek 24 Hlavní model expozice, budova Březník a okolí v roce 1890.



Obrázek 25 Vedlejší model – hájenka z roku 1890.

4. Odbor ochrany přírody

Martin Starý

Odbor ochrany přírody v roce 2023 doznal dílčí organizační změny, kdy bylo Územní pracoviště ochrany přírody začleněno do Odboru ochrany složek přírody a zároveň do něj byla začleněna informační a strážní služba. Odbor ochrany přírody se skládá ze čtyř oddělení: Oddělení monitoringu lesa, Oddělení krajinné ekologie, Oddělení zoologie a Oddělení vod a mokřadů.

V práci Oddělení monitoringu lesa dominuje výzkumná a monitorační činnost. Oddělení krajinné ekologie se zabývá spíše odbornou činností spojenou s praktickou ochranou přírody na bezlesích plochách. Oddělení vod a mokřadů se věnuje zejména revitalizačním a managementovým zásahům do vodních biotopů, monitoringu jejich stavu i změn po provedených opatřeních. Pracovníci Oddělení zoologie provádějí jak zoologický monitoring, tak do tohoto oddělení spadá praktická ochrana v rámci Záchrané stanice pro hendikepovaná zvířata, či rybí líhně. Pracovníci Odboru ochrany přírody též připravují odborné podklady pro výkon státní správy.

V roce 2023 probíhala mezinárodní spolupráce podpořená především skrze dotační projekty. Byl schválen a zahájen nový projekt na monitoring vlka obecného realizovaný ve spolupráci se správou Národního parku Bavorský les a Českou zemědělskou univerzitou v Praze.

Velmi důležitou aktivitou byla aktualizace odborných podkladů pro návrh klidových území a jejich opětovné projednávání a zdůvodňování v rámci všech obcí a samosprávných celků na území Národního parku Šumava.

4.1. Oddělení krajinné ekologie

Miroslav Černý

Oddělení zaměřuje svou činnost zejména na stanovení koncepcí, managementů, metodik a vnitřních předpisů nezbytných pro výkon péče o ekosystémy NP odbornými útvary. V roce 2023 pokračovaly práce na Koncepci péče o nelesní ekosystémy Národního parku Šumava. Kromě toho pracovníci oddělení posuzují nebo se vyjadřují k činnostem plánovaným jinými odbory, vypracovávají odborná vyjádření pro jiné odbory, případně se vyjadřují (připomínají) k externím návrhům dokumentů, vztahujících se k řešené tematice. Oddělením byly také řešeny návrhy na změny dílčích ploch na nelesní půdě a to ve vztahu k cílům a zonaci národního parku.

Průběžně je všemi pracovníky plněna nálezová databáze AOPK ČR.

Od roku 2022 převzala Správa Národního parku Šumava od AOPK ČR garantství nad Aktualizací vrstvy mapování biotopů soustavy N2000 na území NP Šumava. V roce 2023 byly aktualizovány 3 okrsky. Dále se ve spolupráci s metodickými guaranty pokračovalo v postupném vymezování dolní hranice horských smrčín, která by měla mapovatelům pomoci při aktualizaci okrsků v místy komplikovaných podmínkách vrcholových partií Šumavy.

4.1.1. Činnosti vztahující se k lesům NPŠ a další činnosti

Příkazem ředitele č. 189 se s účinností od 31. 3. 2023 přesunulo Územní pracoviště ochrany přírody z Odboru ochrany přírody – z Oddělení krajinné ekologie do Odboru ochrany složek přírody NP Šumava a přejmenovalo se na Územní pracoviště stráže a ochrany přírody.

Byla zpracovávána vyjádření pro potřeby Odboru vnitřní správy, Odboru ochrany kulturní krajiny a CHKO Šumava a Odboru ochrany složek přírody NP Šumava – zejména posudky k pozemkům, popis přírodních hodnot na konkrétních pozemcích pro účely výkupů nebo směn nebo jako podklady pro správní řízení. Byly posuzovány návrhy vymezení ÚSES pro území NP Šumava.

Oddělení se podílelo na komplexních pozemkových úpravách. Stejně jako v předchozím roce se jednalo o více souběžně probíhajících komplexních pozemkových úprav a to pro katastrální území Zvonková, Stožec, Želnava, připravovaly se podklady a probíhala jednání ohledně připravovaných komplexních pozemkových úprav k. ú. Srní I. a k. ú. Srní II. Oddělení se podílelo také na přípravě podkladů pro přípravu lesního hospodářského plánu pro LHC Stožec a pro LHC Modrava.

4.1.2. Činnosti vztahující se k nelesní půdě na území NPŠ

Romana Roučková, Daniela Steinbachová, Veronika Kolářová, Eva Nováková

Tato aktivita zahrnuje řadu činností spojených s péčí o nelesní pozemky a krajinu. Péče o bezlesí je zaměřena především na zajištění vhodného managementu z hlediska ochrany přírody a na přípravu koncepčních materiálů a dalších podkladů potřebných pro činnost Správy. Spolu s dalšími pracovníky Správy byla řešena otázka návratu vlka obecného a to i ve vztahu k zemědělsky hospodařícím subjektům.

Součástí běžné agendy byla četná posouzení, stanoviska a vyjádření k plánovaným zásahům nebo záměrům majícím vztah k bezlesí. Probíhala jednání zejména se zemědělsky hospodařícími subjekty.

Na konci roku 2019 se Správa Národního parku Šumava stala zemědělským subjektem a od roku 2020 může tedy pobírat základní zemědělské dotace na plochy, které jsou sekány územními pracovišti. Celkem Správa na své náklady v roce 2023 posekala 53,15 ha. Největší plochy byly posekány v okolí Knížecích Plání.

Na přelomu roku 2023 a 2024, v době vegetačního klidu, byly zahájeny práce na odstraňování náletových dřevin z luk a pastvin na těchto lokalitách: Šerlův dvůr, Pastelkovo smetiště, Höhal, Roviny, Knížecí Pláně, Žďárek, Stožec. Celková plocha zásahu je cca 101 ha (nejedná se o plochu, kterou zabíraly odstraňované dřeviny, ale o celkovou plochu lokalit, na kterých byl managementový zásah realizován). Dále se prvně realizovalo frézování pařezů na několika plochách, kde je žádoucí navrátit seč.

4.1.3. Pachtovní smlouvy - stanovení vhodných managementů na zemědělsky obhospodařované půdě a činnosti spojené s existencí dotačních titulů NAECM a NEZ (Navazující Agroenvironmentálně klimatická opatření a Navazující Ekologické Zemědělství)

Za účelem zajištění péče o krajinu Správa propachtovává některé pozemky k šetrnému zemědělskému hospodaření. Součástí pachtovních smluv je stanovený management na propachtovaných pozemcích zohledňující v plné míře potřeby ochrany přírody. Na konci roku 2023 končila část pachtovních smluv, a tak byly uzavřeny nové pachtovní smlouvy na původní plošný rozsah s úpravami vycházejícími jak z požadavků Správy, tak z opodstatněných návrhů zemědělců. Dále došlo v průběhu roku k převodu řady pozemků od SPÚ na Správu, což generuje potřebu uzavírat další smlouvy. Průběžně byly prováděny kontroly hospodaření a řešeny případné zjištěné nedostatky.

V průběhu roku 2023 bylo vypsáno 8 výběrových řízení na propachtování pozemků, které byly vhodné k zemědělskému hospodaření a následně byly uzavřeny smlouvy s pachtýřem.

4.1.4. Realizace nadstavbových a speciálních managementů na bezlesí

V rámci nadstavbových managementů byla v roce 2023 zajišťována řada činností – seč vytipovaných lokalit (jak ruční seč, tak seč speciální mechanizací) a extenzivní pastva ovce a koňmi. Dále byly prováděny opakované zásahy na plochách s výskytem invazních rostlinných druhů - lupiny mnoholisté, kolotočníku ozdobného, netýkavky žláznaté a obou invazních druhů zlatobýlů. Činnosti zahrnovaly mimo jiné i přípravu odborných podkladů pro realizaci veřejných zakázek pro výběr realizačních firem a rozsáhlou administrativní činnost spojenou s touto problematikou. Pro některá speciální managementová opatření pracovníci oddělení zajišťovali realizaci s vybranými firmami. Z významných speciálních managementů byl zajištěn management zaměřený na péči o lokalitu s výskytem rozchodníku huňatého a srpnatky fermežové.

V roce 2023 bylo celkem ošetřeno extenzivní pastvou a sečí 31,7 ha, výhrab mechorostů byl proveden na 80 m². Tato nezbytná managementová opatření byla prováděna pro zachování a podporu biodiverzity stanovišť. Jedná se zejména o biotopy „smilkové trávníky“, „vřesoviště“, „slatinné louky“ a také pro podporu zvláště chráněných druhů např. hořec panonský (*Gentiana panonnica*), běloprstku bělavou (*Pseudorchis albida*), chřástala polního (*Crex crex*), tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) apod. Biomasa z dodavatelsky sečených ploch byla ukládána na místech určených Správou NPŠ, v následujících letech bude Správa tyto komposty kompostovat ve vlastní režii.

Pro sledování efektivity realizovaných managementových opatření bylo na již dříve založených plochách vyhotoveno opakované snímkování vegetace.

V rámci managementových opatření s cílem omezení šíření a redukce vyskytujících se invazních druhů rostlin byly v roce 2023 realizovány celkem zásahy na 48 ha prostřednictvím dodavatelů. Jednalo se o 20 lokalit a 22 konkrétních akcí. Projektové lokality (4 lokality - viz kapitola 4.1.5.) byly hrazeny 100% dotací SFŽP a ostatní lokality (tj. 16) z programu MŽP POPFK. Na všech 20 lokalitách byla lupina redukována prostřednictvím dodavatelských subjektů, se kterými měla Správa uzavřenou rámcovou dohodu k veřejné zakázce.

Uvedené činnosti byly financovány z programu PPK a POPFK MŽP (Program péče o krajinu a Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny). Udržitelnost projektu „Péče o bezlesí na území Národního parku Šumava“ byla v roce 2023 realizována zemědělskými subjekty v rámci jejich hospodaření na celkové ploše 42,7 ha.

Invazní rostliny byly redukovány, vedle výše uvedených zásahů financovaných z programu POPFK, také svépomocí (celkově na cca 60 ha) a v rámci projektu OPŽP – viz další kapitola.

4.1.5. Projekt Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava – I. etapa

Daniela Steinbachová

Rok 2023 byl posledním rokem realizace čtyřletého projektu OPŽP s názvem „Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava – I. etapa“. Projekt řešil redukci invazní lupiny na čtyřech lokalitách v NP Šumava v součtu cca na 10 ha. Jednalo se o

lokality Vysoké Lávky, České Žleby, Stožecké louky a Studená Vltava (pozn.: invazní druh lupinu mnoholistou v roce 2023 Správa aktivně redukovala mimo projekt i na dalších šestnácti lokalitách výskytu napříč celým územím národního parku – viz výše). Pro úspěšné navázání započaté práce s redukcí invazní lupiny mnoholisté na celém území Národního parku, byl pro následujících 6 let podán navazující projekt OPŽP s názvem „Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava – II. etapa“, řešící redukcí lupiny mnoholisté na většině silně invadovaných lokalit NP Šumava.

4.1.6. Projekt Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava

Romana Roučková, Eva Nováková

<https://www.npsumava.cz/sprava-np/seznam-projektu/pece-o-nelesni-typy-prirodnich-stanovist-v-np-sumava/>

Na počátku ledna v roce 2018 byl zahájen projekt Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava, reg. číslo ,CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_078/0006885, spolufinancovaného Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí. Projekt trval do konce roku 2023, tzn. celkem 6 let. Projekt byl zaměřen na zlepšení stavu biotopů soustavy Natura 2000 a jejich složek. Přináší řešení problematiky péče o nelesní typy přírodních stanovišť smilkových a mezických luk v NP Šumava a opatření pro podporu hořečku mnohotvarého českého, který je klasifikován jako druh kriticky ohrožený a je předmětem ochrany dle nařízení vlády o stanovení národního seznamu EVL pro EVL Šumava. Nelesní stanoviště představují z pohledu druhového bohatství šumavské krajiny stěžejní část. Navržená opatření vyplývají z Rámcových směrnic SDO pro EVL. Na projektu pracoval jeden odborný pracovník na plný úvazek (od února 2023 na poloviční úvazek) a jeden odborný garant na 0,2 úvazku. Celkové očekávané náklady projektu byly 34.962.542,- Kč vč. DPH, očekávaná dotace: 100%.

V roce 2023 byly realizovány práce „Narušení drnu/vertikutace“ na základě výběrového řízení na dodavatele prací z roku 2018 „Vertikutace na území NP a CHKO Šumava“. Vybraný dodavatel realizoval tuto činnost celkem na 1,03 ha (na 3 lokalitách) dle smlouvy.

V roce 2023 byly realizovány práce „Kompostování“ na základě výběrového řízení na dodavatele prací z roku 2019 „Kompostování s následnou aplikací na vybraných lokalitách na území NP Šumava“. Vybraný dodavatel realizoval tuto činnost celkem na 7 lokalitách s celkovou výměrou 13,6 ha. Na všech lokalitách byl kompost již aplikován.

V roce 2023 byly vypisovány minitendry z veřejné zakázky vysoutěžené v roce 2018: „Rámcová dohoda – Péče o nelesní typy přírodních stanovišť na území NP a CHKO Šumava“. Na jednotlivé lokality byl předem stanoven management. Celkem byla realizována seč na 22,1 ha (18 lokalit) a pastva na 20,6 ha (16 lokalit). Na většině realizovaných lokalit byly před realizací opatření založeny trvalé monitorační plochy (většina již v roce 2018), na kterých bylo před zahájením prací provedeno fytocenologické snímkování. Další snímkování bude provedeno po zásahu v dalších letech tak, aby bylo možné vyhodnotit efektivitu zásahu. Vzhledem k délce trvání projektu nebylo možné na některých plochách efektivitu vyhodnotit v průběhu projektu, protože se projeví až v době po ukončení projektu. V roce 2023 bylo celkem osnímkováno 20 ploch (vždy po dvou čtvercích). V této aktivitě budeme pokračovat i v dalších letech po skončení projektu. Zároveň byl na lokalitách sledován vliv managementu na vybrané skupiny hmyzu.

4.2. Oddělení vod a mokřadů

Eva Zelenková

Většinu činnosti Oddělení vod a mokřadů naplňovaly aktivity projektu LIFE: TRANS-BOUNDARY RESTORATION OF MIRES FOR BIODIVERSITY AND LANDSCAPE HYDROLOGY IN SUMAVA AND BAVARIAN FOREST. Síť sezónních stanic zajišťuje monitoring mezoklimatických a hydrologických poměrů a částečně monitoring rašelinišť. Kromě toho pokračoval odchov perlorodek a některé další činnosti navazující na skončený projekt – „Posilování a ochrana perlorodky v NP Šumava“.

4.2.1. Monitoring hydrometeorologický poměrů

Eva Zelenková

V roce 2023 pokračoval provoz systému bezobslužných malých sezónních mezoklimatických a hydrologických stanic. V provozu je 6 meteorologických stanic s GSM přenosem, osazených měření srážek, teploty vzduchu a půdy, rychlosti a směru větru. Dále je v provozu 10 hydrologických stanic s GPRS přenosem, které zajišťují měření průtoků, ke které se v tomto roce přidala jedna stanice pod obcí Volary (měří i vodivost a teplotu). Další tři z nich také měří teplotu, pH a vodivost vody. Získaná data jsou zálohována v datovém archivu a dle potřeb využívána pro další analýzy.

4.2.2. Monitoring šumavských rašelinišť

Iva Bufková

Monitoring a revitalizace mokřadů jsou vzájemně koordinovány a propojeny dlouhodobým monitoringem. Monitoring je zaměřen na vyhodnocení úspěšnosti prováděných revitalizačních opatření pomocí sledovaných parametrů (kvalita vody, hladina podzemní vody, mikroklima, vzácné druhy a společenstva) a pokračoval v nevýznamně změněné podobě také v roce 2023. Vzhledem k dlouhodobému sledování nenarušených (kontrolních) lokalit je možné hodnotit změny v horských rašeliništích, které souvisí s probíhající klimatickou změnou.

Metodika monitoringu rašelinišť v roce 2023 zahrnovala měření hladiny podzemní vody, kvalitu vody na odtoku z lokalit určených k revitalizaci (resp. po revitalizaci) a kontrolních toků z neovlivněných povodí (ve vzorcích vody bylo měřeno pH, konduktivita, DOC, SO₄, NO₃, NH₄, PO₄, Ca, Mg, Al a celkové Fe). Mikroklimatické poměry byly charakterizovány pomocí dat o teplotě a vlhkosti vzduchu a půdy v rozdílných úrovních nad a pod povrchem půdy. Sběr dat byl prováděn částečně externě a stejně jako pravidelné chemické rozbory byl v tomto roce financován z národního dotačního zdroje POPFK (Program obnovy přirozených funkcí krajiny). Výsledky jsou využity při tvorbě prezentací a článků a v neposlední řadě při hodnocení revitalizací v rámci projektu LIFE for MIRES.

4.2.3. Mezinárodní projekt LIFE - LIFE for Mires LIFE17 NAT/CZ/000452 "LIFE FOR MIRES", poskytovatel dotace: EU a MŽP ČR

Sabina Flahou Navrátilová

<https://www.npsumava.cz/sprava-np/seznam-projektu/preshranicni-revitalizace-raselinist/>
<http://life.npsumava.cz/>

V roce 2023 proběhla již čtvrtá revitalizační sezóna mezinárodního projektu „TRANS-BOUNDARY RESTORATION OF MIRES FOR BIODIVERSITY AND LANDSCAPE HYDROLOGY IN SUMAVA AND BAVARIAN FOREST“. Jeho hlavním garantem a příjemcem 60 % evropské podpory z programu LIFE je

Správa NP Šumava. Na projektu spolupracují další tři partneři: NP Bavorský les, Jihočeská univerzita České Budějovice a BUND Naturschutz Bayern e. V. Cílem tohoto projektu je zlepšení přírodního stavu poškozených rašelinišť i dalších mokřadů a obnova vodního režimu na ploše 2 059 ha. Projekt probíhá v letech 2018 – 2024 (life.npsumava.cz).

V zimním a jarním období jsme se mimo jiné věnovali plánování networkingových setkání, která jsou s narůstajícím počtem revitalizačních sezón stále přínosnější, a to nejen pro náš revitalizační tým, ale také pro spřátelené evropské skupiny, se kterými se díky programu LIFE můžeme setkávat a navzájem sdílet cenné zkušenosti. V květnu jsme navštívili kolegy z projektu LIFE Climat Tourbières du Jura (FR), jejichž cílem je vytvoření Evropské skupiny pro revitalizaci horských mokřadů. Za Českou republiku bude jedním z ústředních členů i projekt LIFE for Mires. V září jsme na Šumavě přivítali velšský tým projektu LIFE Quaking Bogs, s nímž jsme v rámci terénních exkurzí navštívili nejen české lokality, ale i lokality našich německých partnerů, kteří na jedné z nich uplatňují pasení jako managementové opatření k vylepšení stávajícího stavu přechodového rašeliniště v okolí potoka Wagenwasser. Vzhledem k důležitosti revitalizace rašelinišť poškozených dlouhodobou těžbou ropy a rovněž nutnosti řízení pastvy na mokřadních biotopech ve Walesu byla návštěva našich revitalizovaných lokalit (např. Vlčí Jámy – zrevitalizované průmyslově těžené rašeliniště) pro kolegy z velšského projektu skutečným přínosem.

Během července a srpna se rozběhly revitalizační práce na lokalitách Raškov, Ježová, Bučina, Horní Světlé Hory, Stráženská slat, Multerberg, Silniční slat, Pod Lovčí, Zhůří II, Černohorský močál III, Knížecí Pláně, Březová Lada, Pramenská slat a Mrtvý luh. Na lokalitách dokončených v minulém roce jsme revidovali výsledky revitalizačních prací a v případech, kde bylo zapotřebí učinit drobné opravy, se zapojili dobrovolníci. Celkem se do obnovy mokřadů v projektu LIFE for MIREs zapojilo již 1478 dobrovolníků.



Obrázek 26 Potok vytažený z podzemní drenáže při normálním průtoku (vlevo) a při rozlivu povodňového průtoku (vpravo). Lokalita Dobrovodské louky (foto Lukáš Linhart).

Na projektových lokalitách byla provedena opatření směřující k eliminaci zrychleného odtoku, zastavení vertikální eroze a zvýšení hladiny podzemní vody na úroveň blízkou přirozenému stavu biotopů. Na odvodňovacích kanálech jsme instalovali příčné dřevěné přehrádky s obsypem, v případě dostateku zeminy byly kanály zasypány po celé své délce. V důsledku těchto terénních úprav dochází k obnovení zpomaleného povrchového odtoku, přičemž v místech jeho koncentrace obnovujeme rovněž drobné meandrující potoky.

V součtu s předešlými revitalizačními sezónami jsme se v rámci projektu LIFE for MIREs dostali na celkovou plochu 1945 hektarů obnovených mokřadů (94% projektového cíle) a 29 km obnovených

potoků, zablokováno a zasypano bylo celkem 195 km odvodňovacích kanálů. Z původních 43 lokalit je již 38 zcela dokončeno.

Rok 2023 byl rovněž ve znamení příprav populárně-naučných, reprezentativních a odborných publikací coby důležitých výstupů projektu.

V rámci rozšiřování povědomí o důležitosti mokřadů v krajině jsme v průběhu roku uspořádali desítky promítání nového filmu *Voda ztracená a vrácená*. Jen premiéry filmu v Sušici a Vimperku navštívilo 400 diváků, kteří vyslechli rovněž debatu o obnově mokřadů na Šumavě a koncert zpěvačky Lenky Dusilové. Následně film společně s přednáškou o výsledcích projektu LIFE for MIREs vidělo téměř 2500 diváků. Film obdržel ocenění „best film“ v kategorii Volná tvorba festivalu Voda, moře, oceány. Souběžně jsme připravovali čtyřdílný seriál *Mokřady a my*, který vysvětluje různé funkce mokřadů a jeho hlavním představitelem je herec Štěpán Benoni. S veřejností jsme se dál setkávali i v terénu. Na obnovovaných lokalitách nám jen v roce 2023 pomohlo 374 dobrovolníků a provedli jsme také desítky exkurzí pro základní, střední a vysoké školy.

Spolupráce s odbornou veřejností se rozvíjela formou exkurzí, workshopů a konferencí. Od jara do podzimu jsme po obnovených lokalitách provázeli lesníky, správce toků, zemědělce, revitalizační experty i politiky. Vzácnou návštěvou byla například německá europoslankyně Jutta Paulus z komise pro životní prostředí. V listopadu jsme společně s kolegy z Jihočeské univerzity v ČB uspořádali konferenci zaměřenou na monitoring úspěšnosti revitalizace mokřadů a s kolegy z Národního parku Bavorský les revitalizační workshop pro lesníky z bavorské i české strany Šumavy.



Obrázek 27 V rámci projektu LIFE for MIREs probíhá řada odborných i populárně-naučných exkurzí, přímo do prací na lokalitách se zapojují i dobrovolníci. Snímek vlevo je z návštěvy stakeholderů ze Slovenska s kolegy ze sdružení BROZ, vpravo dobrovolníci při stavbě hrázky na lokalitě Vlčí Jámy (foto Lukáš Linhart).

4.2.4. Perlorodka říční

Eva Zelenková

Na konci roku 2022 skončil projekt „Posílení a ochrana perlorodky v NP Šumava“ a podán do OPŽP další projekt zahrnující na dalších pět let monitoring a posilování populace perlorodek na Vltavě i Blanici. Kvůli překlenutí období finančně nepokrytého projekty OPŽP, bylo požádáno o prostředky z NPO (Národního programu obnovy), ale pouze na nejnutnější monitoring - pravidelné rozборы vody na 15 stálých profilech Blanice i Vltavy a kontinuální sledování Volarského potoka také prostřednictvím trvalé stanice sledující hladinu vody, vodivost a teplotu (v profilu pod ČOV).

V lednu proběhlo závěrečné setkání řešitelů projektu na hydrobiologické stanici na Dobré, ze kterého vzešel návrh na uspořádání odborného semináře a následné večerní besedy ve Volarech o perlorodce na Vltavě, výsledcích projektu a plánech do budoucna. Ve spolupráci s KIC Volary se pak tyto akce uskutečnily 23. 3. v radničním sále Městského úřadu se značným ohlasem. Za účelem šíření informací byl publikován populární článek ve Volarském zpravodaji a vytištěna informační brožura s výsledky projektu. V roce 2023 byla opět provozována mechanická protimigrační bariéra v profilu Pěkná. Ovšem z důvodu ochrany maximálně možného úseku řeky před protiproudovou migrací ryb z Lipna byla zadána studie proveditelnosti na výběr nejvhodnějšího profilu.

Odchovy perlorodek pokračovaly péčí o odchovné klíčky a na začátku léta byl proveden výsadek 740 jedinců mladých perlorodek do pečlivě vytipovaných mikrohabitatů řeky Vltavy a 660 do řeky Blanice. Některé starší výsadky byly opětovně monitorovány a ukazuje se, že při dobrém výběru míst pro vysazení perlorodek poměrně velké procento vysazených zůstává na místě. Pro obě lokality bylo polopřirozeným odchovem získáno 140 000 perlorodek stáří 0+.

Po schválení projektu OPŽP „Podpora populace perlorodky říční na Šumavě“ byly postupně uzavřeny smlouvy s dalšími poskytovateli naplánovaných činností a v prosinci proběhla první koordinační schůzka. Projekt se plně rozbíhá od začátku roku 2024.

V listopadu se v Soumarské hospodě uskutečnilo dvoudenní zasedání celorepublikového poradního sboru perlorodky říční.

4.3. Oddělení monitoringu lesa

Jaroslav Červenka

Oddělení monitoringu lesa se primárně zabývá dlouhodobým sledováním vývoje lesních ekosystémů. Při výzkumu a monitoringu spolupracujeme s kolegy z německého NP Bavorský les, s resortními institucemi, univerzitami, vědeckými pracovišti či občanskými sdruženími. Vývoj lesních porostů v území ponechaném samovolnému vývoji sleduje projekt Biomonitoring lesních ekosystémů. Součástí oddělení je taxační skupina, která se zabývá tvorbou lesních hospodářských plánů na podkladě provozní inventarizace lesa, v roce 2023 byla finalizována obnova lesního hospodářského plánu Stožec. Společně s bavorskými kolegy spolupracujeme, nebo jsme spolupracovali na několika společných projektech týkajících se přeshraničního monitoringu a výzkumu. V roce 2023 jsme společně realizovali monitoring tetřeva hlušce, jednalo se o sběr trusu pro potřeby stanovení velikosti populace a dále byl schválen projekt: „Využití nástrojů umělé inteligence a Dálkového průzkumu Země pro hodnocení stavu lesních porostů v kontextu klimatické změny“. Tento projekt začne 1. 5. 2024, Správa v něm figuruje jako asociovaný partner a bude spolufinancován z Programu přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS. Oddělení monitoringu lesa je zároveň nositelem odborného periodika Silva Gabreta, které je zařazené v databázi SCOPUS a v roce 2023 zde bylo publikováno 8 vědeckých prací viz <https://www.npsumava.cz/silva-gabreta/>. Oddělení zároveň koordinuje plnění Nálezové databáze AOPK ČR.

4.3.1. Biomonitoring lesních ekosystémů NP Šumava*Pavla Čížková***Charakteristika a časový rámec projektu**

Biomonitoring lesních ekosystémů NP Šumava je dlouhodobý projekt monitoringu lesa v NP Šumava v území ponechaném samovolnému vývoji. Při pilotní verzi projektu v roce 2008 jsme změřili 130 ploch v habitatu 9410 Acidofilní smrčiny (soustava Natura 2000). V letech 2009-2018 jsme monitorační plochy měřili bez ohledu na habitat soustavy Natura 2000. V roce 2018 jsme ukončili I. cyklus měření, při kterém jsme změřili 1079 ploch (viz Obrázek 28). V roce 2019 jsme zahájili II. cyklus měření a za roky 2019-2023 jsme zopakovali šetření na 580 plochách. V Tabulka 64 je uvedený časový rámec projektu od jeho zahájení a v Tabulka 65 je počet ploch, které změřili vedoucí monitoračních skupin v roce 2023.

Tabulka 64 Počet ploch změřených v jednotlivých letech od zahájení projektu v roce 2008.

rok	pilotní projekt	I. cyklus	II. cyklus
2008	130	---	---
2009	---	151	---
2010	---	155	---
2011	---	139	---
2012	---	119	---
2013	---	97	---
2014	---	89	---
2015	---	103	---
2016	---	96	---
2017	---	51	---
2018	---	79	---
2019	---	---	118
2020	---	---	120
2021	---	---	120
2022	---	---	110
2023	---	---	112
celkem	130	1079	580

Tabulka 65 Počet ploch změřených v roce 2023 jednotlivými vedoucími monitoračních skupin.

vedoucí	počet ploch změřených v roce 2023
Čížková Pavla	57
Staňková Pavla	55
celkem	112

Metodika sběru dat

Pro sběr dat byla použita znáhodněná síť bodů s krokem 353,55 m, která vychází ze sítě použité při Velkoplošné inventarizaci lesů (VIL) NP Šumava. Na průsečících této sítě byly založeny trvalé monitorační plochy s výměrou 500 m² a poloměrem 12,62 m. Středů monitoračních ploch jsou fixovány geodetickými mezníky. Na každé ploše zaznamenáváme pozice a vlastnosti živých stromů, souší, pahýlů souší, pařezů a ležícího mrtvého dřeva, počítáme a popisujeme zmlazení dřevin a zapisujeme druhy bylinného patra včetně jejich pokryvnosti.

Výsledky

Průběžné zprávy a závěrečná zpráva s vyhodnocením I. cyklu šetření (2009-2018) jsou k dispozici u vedoucího odboru Ochrany přírody a vedoucího oddělení Monitoringu lesa. Výsledky průběžně publikujeme v odborných periodických i populárně naučných časopisech.

Následuje přehled základních charakteristik jednotlivých vrstev z vyhodnocení I. cyklu měření (1079 ploch, 2009-2018).

Zmlazení dřevin

Na 93 % ploch byla hustota zmlazení vyšší než 100 ks/ha, na 84 % inventarizačních ploch byla vyšší než 500 ks/ha a na více než 10 % ploch byla hustota zmlazení vyšší než 15 000 ks/ha. Průměrný počet jedinců zmlazení je 6 323 ks/ha. Průměrná hustota zmlazení je dvanáctkrát vyšší než průměrná hustota živých stromů a téměř devětkrát vyšší než průměrná hustota živých stromů a souší celkem. Ve zmlazení dominuje smrk ztepilý (78 %), následuje buk lesní (9 %) a jeřáb ptačí (5 %).

Stromové patro

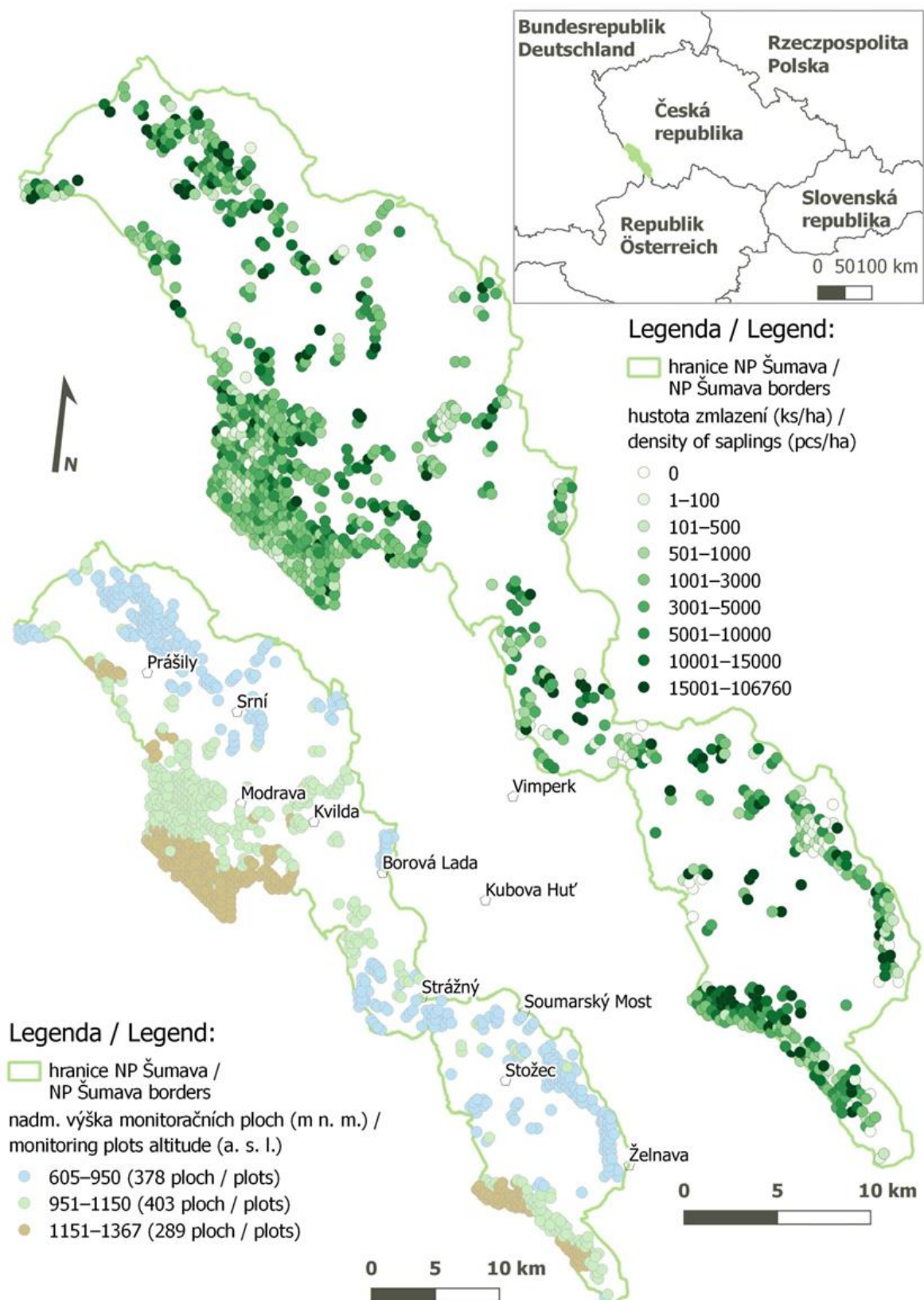
Celková průměrná hustota stromového patra (živé stromy a souše dohromady) je 739 ks/ha. Průměrná hustota živého stromového patra je 525 ks/ha, z toho 82 ks/ha jsou stromy s výčetním průměrem nad 30 cm. Průměrná výčetní kruhová základna živého stromového patra činí 20,4 m²/ha. Z celkového zjištěného počtu stromů tvoří 71 % živé stromy a 29 % souše. Disturbance neměly vliv na změnu druhové skladby lesa, smrk zůstává se 71 % dominantní dřevinou živého stromového patra, po něm následuje buk lesní 12 %, břízy 7 % a borovice lesní 5 %. Mezi soušemi dominuje také smrk 89 %.

Tlející dřevo

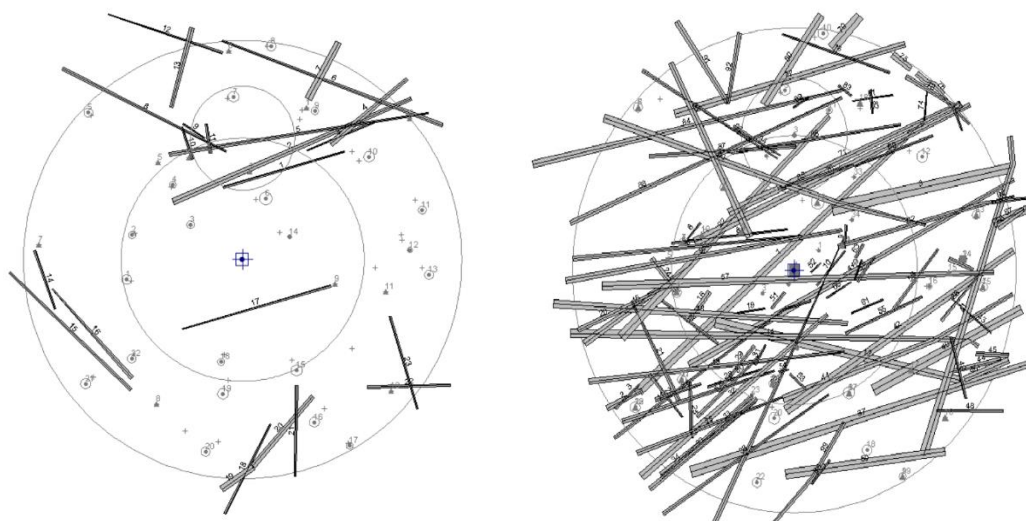
V průměru se na plochách vyskytuje 92 m³/ha tlejícího dřeva, 90 % představují ležící kmeny a 10 % pahýly souší a pařezy po těžbě s výškou nepřesahující 1,3 m (souše na 1,3 m výšky nejsou v tomto přehledu zahrnuty). Tlející dřevo pokrývá průměrně 5 % plochy monitorovaného území a vyskytuje se na něm více než 8 % veškerého zmlazení dřevin, především smrku ztepilého. Tlejícímu dřevu dominuje smrk ztepilý (86 %), následuje buk lesní (2 %) a borovice lesní (1 %). Nejvíce tlejícího dřeva je v počátečním stadiu rozkladu (70 %), v pokročilém stadiu rozkladu je více než 10 % kmenů, pahýlů a pařezů.

Bylinné patro

Na všech plochách jsme zaznamenali celkem 436 druhů bylinného patra. Průměrně se na monitorační ploše nacházelo 13 druhů, nejméně 1 a nejvíce 61 druhů bylinného patra. Nejčastějšími dominantami (pokryvnost nad 50 %) bylinného patra jsou brusnice borůvka (dominuje na 201 plochách), třtina chloupkatá (dominuje na 173 plochách) a metlička křivolaká (dominuje na 65 plochách).



Obrázek 28 Rozmístění 1079 monitoračních ploch. Na menší mapě je barevnou škálou zobrazená nadmořská výška a na větší mapě počet jedinců zmlazení na jednotlivých monitoračních plochách (zdroj obrázku: Čížková, Červenka, Hubený (2020) Monitoring zmlazení dřevin v bezzásahovém území Národního parku Šumava, Silva Gabreta vol. 26).



Obrázek 29 Biomonitorační plocha 13682531 na jižním svahu kopce Strážný. Vlevo je stav v roce 2012 a vpravo stav v roce 2023. Mezi těmito 2 monitoračními cykly došlo k odumření stromového patra, smrkové souše se rozlámaly a pokryly většinu monitorační plochy. Některé kmeny z předchozího šetření už jsme v roce 2023 nebyli schopni identifikovat.



Obrázek 30 Biomonitorační plocha 14032101 v sedle na jižním okraji bývalé první zóny Oslí les. Jedná se o les s velmi hustým odrostlým zmlazením, které rozčesávají k zemi padající souše.

4.3.2. Nálezová databáze

Pavla Čížková

Nálezová databáze je určená pro shromažďování a ukládání jak náhodně zjištěných, tak plánovaně a organizovaně sebraných záznamů o výskytu druhů živočichů, rostlin a hub. Data v nálezové databázi slouží jako zdroj informací o výskytu druhů na území NP a CHKO Šumava a jsou nepostradatelným

nástrojem při rozhodování ve správních řízeních Správy Národního parku Šumava a při praktické ochraně přírody.

Správa Národního parku Šumava má od 6. 1. 2010 oprávnění k zadávání dat do nálezové databáze Agentury ochrany přírody a krajiny (dále ND AOPK) a současně k užívání této databáze. Povinnost zapisovat druhy do ND AOPK mají na základě interního dokumentu D27 Správy Národního parku Šumava „Plnění nálezové databáze ochrany přírody“ všichni zaměstnanci, kteří při výkonu svých pracovních povinností tráví alespoň část času v terénu a mají v pracovní náplni uvedenou povinnost plnit nálezovou databázi.

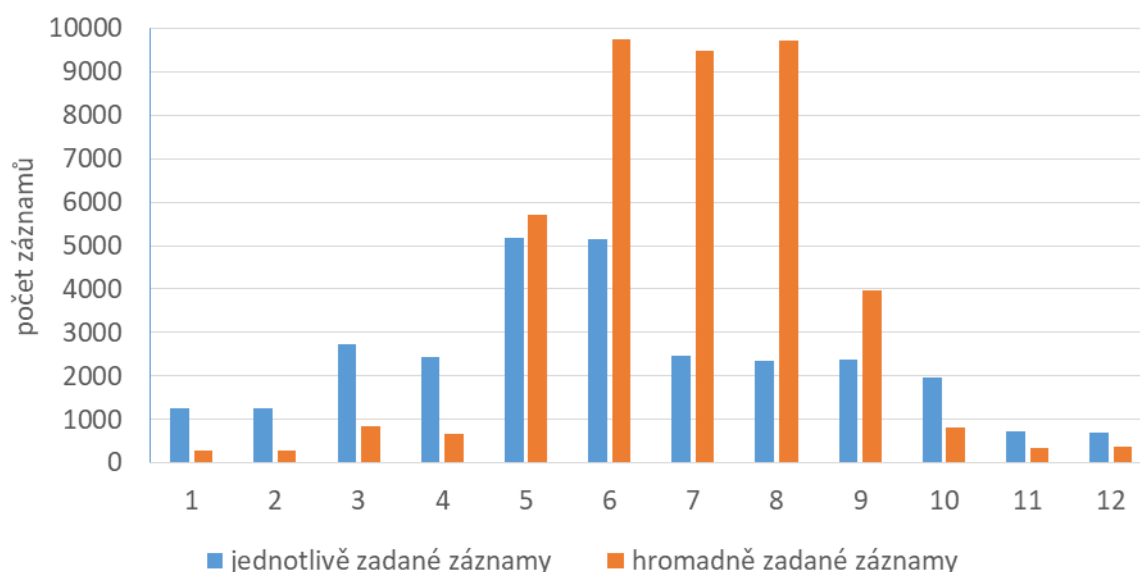
K 27. 2. 2024 bylo v ND AOPK na území NP a CHKO Šumava uloženo celkem 1 522 711 záznamů. V NP Šumava bylo k 27. 2. 2024 zaznamenáno 7 334 druhů, v CHKO Šumava 8 294 druhů (viz Tabulka 66). V období 1. 11. 2022 - 31. 10. 2023 bylo registrovaných 176 účtů s přiřazením ke Správě NP Šumava. Prostřednictvím těchto účtů bylo v tomto období zadáno 70 849 záznamů, z toho 28 607 záznamů jednotlivě (prostřednictvím mobilní aplikace BioLog nebo webového rozhraní Biolog či ND) a 42 242 záznamů prostřednictvím hromadného importu záznamů (viz Tabulka 67). V je rozdělení počtu záznamů zadaných 1. 11. 2022 - 31. 10. 2023 podle měsíce pozorování.

Tabulka 66 Počet záznamů/druhů uložených v ND AOPK na území národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava. Stav k 27. 2. 2024.

	počet záznamů	počet druhů
NP Šumava	672 982	7 344
CHKO Šumava	849 729	8 294
celkem	1 522 711	

Tabulka 67 Počet účtů a záznamů zadaných v období 1. 11. 2022 - 31. 10. 2023 pro jednotlivé odbory.

odbor	počet účtů	počet záznamů			průměrný počet jednotl. záznamů na účet
		jednotlivé	hromadné	celkem	
23 ochrany přírody	31	15639	4905	20544	663
24 péče o lesní ekosystémy	67	7036	0	7036	105
34 vnitřní správy	7	50	0	50	7
51 ochrany složek přírody	42	3402	0	3402	81
71 ochrany kulturní krajiny a CHKO	18	1215	34768	35983	1999
97 ředitel	11	1265	2569	3834	349
celkem	176	28607	42242	70849	403

Graf 3 Počet záznamů zadaných 1. 11. 2022 - 31. 10. 2023 podle měsíce pozorování. Zobrazeno 70 849 záznamů.

4.3.3. Obnova lesního hospodářského plánu (LHP)

Jiří Zelenka

V roce 2021 byla zahájena obnova lesního hospodářského plánu (LHP) na lesním hospodářském celku (LHC) Stožec o rozloze 8415,72 ha. Obnova proběhla do konce roku 2023. Nové LHP je platné od 1. 1. 2024 – 31. 12. 2035.

LHP je zpracováváno metodou tvorby LHP na podkladě provozní statistické inventarizace lesů pro nepravidelně až bohatě strukturované lesy. Toto LHP je první, které je tvořeno na základě nové vyhlášky 186/2022 sb., platné od 1. 1. 2023, kterou se mění vyhláška 84/1996 sb., o lesním hospodářském plánování. Vyhláška zavádí nový přístup k lesům zařizovaným metodou inventarizačních ploch. LHP na LHC Stožec je tvořený v souladu s Metodikou tvorby LHP na podkladě provozní inventarizace, kterou vydalo MŽP v roce 2004. Vyhotovení LHP je v souladu s harmonogramem obnov LHP v NP Šumava.

Jelikož nová vyhláška 186/2022 sb., zavádí nové pojmy a metodiku pro vyhodnocování inventarizací, je LHP na LHC Stožec prvním plánem v NPŠ a druhým plánem v České republice vytvořeným dle této vyhlášky. Nutno podotknout že spolu s vytvářeními plány se definují slabá místa vyhlášky, která bude na těchto základech pravděpodobně opět upravena. První technickou novelu totiž vyhláška obdržela již v polovině roku 2023 na základě tvorby prvního plánu na lesním podniku Křtiny.

Na projektu obnova LHP na LHC Stožec se podílejí pracovníci Odboru Péče o lesní ekosystémy NP - pracovníci Oddělení lesního provozu, pracovníci ÚP Stožec, pracovníci Oddělení informatiky a GIS, oddělení nemovitého majetku a rovněž pracovníci Odboru ochrany přírody (Taxační skupina NPŠ) a pracovníci, kteří poskytli odborné podklady pro žádost rozhodnutí v pochybnosti o zařazení ostatních pozemků (mimo lesní pozemky) do kategorie pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL). Jedná se o rozsáhlé plochy v různém stadiu sukcese, které nejsou dlouhodobě zemědělsky využívány.

Na projektu spolupracují rovněž externí dodavatelé: Ing. Jiří Zahradníček, který zajišťuje sběr dat na inventarizačních plochách a firma Topol Pro, poskytující software pro zpracování podrobných popisných dat – TAX, LED. Činnost provozní inventarizace lesa je řešena na základě smlouvy o dílo.

Pro potřeby tvorby LHP byly připomínkovány všechny pozemky na LHC Stožec. Tím vznikl seznam pozemků, který je předmětem změny v katastru. Jelikož se jedná o mnoho pozemků, je tím velmi vytížené oddělení nemovitého majetku.

4.3.4. Inventarizační část obnovy LHP

Inventarizační projekt je zpracováván na základě smlouvy o dílo s panem Ing. Jiřím Zahradníčkem. Používaná metodika je odvozena z Metodiky tvorby lesního hospodářského plánu na podkladě provozní inventarizace (Černý et al. 2004) a upravena pro potřeby NP Šumava. V roce 2023 byla také metodika upravena dle požadavků vyhlášky 186/2022 sb. Jelikož byly práce pozdrženy v roce 2022, byla všechna data sebrána v 1. roce dle stejné metodiky.

Ke sběru a vyhodnocení dat je používáno softwarové a hardwarové vybavení FieldMap. Pro potřeby výpočtu závazných ustanovení se však využívá Microsoft Excel dle metodického doporučení Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) a vzorců z vyhlášky 186/2022 sb. Terénní šetření v rámci provozní statistické inventarizace proběhlo na celém území LHC Stožec ve znáhodněné síti o sponu 250 x 250 m na kruhových inventarizačních plochách o poloměru $r = 12,62$ m. LHC Stožec je už třetí celé LHC, na kterém probíhá opakované šetření provozní inventarizace lesů (PIL) v plném rozsahu. Na LHC Stožec bylo změřeno 1414 ploch. Pouze 14 ploch nebylo při opakovaném šetření dohledáno. V těchto případech se jednalo především o plochy bez stromového patra a mimo les.

4.3.5. Přeshraniční projekty

Jaroslav Červenka

Přeshraniční monitoring tetřeva hlušce na Šumavě

Začátkem roku 2023 byl zahájen monitoring tetřeva hlušce, mimo samotného monitoringu projekt vyžadoval přípravu, koordinaci a administraci. Jednalo se o neinvazivní sběr trusu na sněhu (Obrázek 31). Sběr dat byl koordinován oddělením monitoringu lesa, ale podíleli se na něm zaměstnanci z různých útvarů NPŠ. Po ukončení sběru dat, komunikaci a společném výběrovém řízení s německou stranou byly vzorky v listopadu odeslány na genetické analýzy do švýcarské laboratoře. Výsledky by měly být k dispozici v průběhu března. Po genetických analýzách budeme schopni určit odhad početnosti, zastoupení pohlaví a tok genů v populaci tohoto druhu. Monitoring probíhal přeshraničně ve spolupráci s NP Bavorský les.



Obrázek 31 Jeden z mnoha nálezů tetřevího trusu v rámci monitoringu tetřeva hlušce. Foto Pavla Čížková.

Opakované měření na přeshraniční monitorační ploše

V roce 2018 byla založena přeshraniční plocha v místech bývalé železné opony, o velikosti 20 ha. Tato plocha slouží pro dlouhodobé sledování struktury a dynamiky lesa a také jako symbol dobře fungující spolupráce obou národních parků. V roce 2023 byl zorganizován druhý census na této ploše, včetně přeznačení bodu měření. Práce probíhaly ve všedních dnech 24. 7. - 18. 8. a následně ještě 4. 9. - 7. 9. 2023. Celkem bylo na ploše 5474 zaměřených stromů, které byly nalezeny a dle dané metodiky změřeny. Následně byla provedena digitalizace naměřených dat a převod do jednotné databáze Field-Map a do tabulek Microsoft Excel a databáze Microsoft Access. Do projektu Field-Map byly přidány kódy rohů pro lepší orientaci mezi jednotlivými hektarovými plochami. Česká část byla financována z dotačního programu vyhlášeného Ministerstvem životního prostředí: Program péče o krajinu (PPK).

Přírůsty DBH byly značné, krátké drátky s identifikačními štítky musely být nahrazeny, DBH vzrostlo u velkých stromů často o 80 mm. Některé drátky byly dokonce již uvnitř kůry. Z tohoto pohledu se jako nevhodné jeví i hřebíčky, které zarůstají a mizí i části štítků. Takových stromů naštěstí není mnoho.

Během příštího odečtu lze očekávat ještě větší potřebu vázat nové drátky, případně přendat značení na větvíčku. Drátky jsou v pořádku, štítky též, pouze malý počet byl poškozen okusem, tyto štítky byly vyměněny.

Na celé ploše došlo k úhynu 268 jedinců, což je více než bylo jedinců, kteří nově překročili výšku 50 cm. Tento údaj však nelze důvěryhodně odlišit, jelikož nebylo možné odlišit, které stromy byly opomenuty při prvním šetření a které jsou opravdu nové.

4.3.6. Případové studie

Jaroslav Červenka, Pavla Čížková

Monitoring Cladonia stellaris

Zhotovitel: Univerzita Karlova

V letech 2020 až 2023 proběhl monitoring druhu *Cladonia stellaris* (CR) na Šumavě (Obrázek 32). Na šesti lokalitách bylo založeno deset trvale monitorovaných ploch (TMP), na kterých byla zároveň umístěna klimatická čidla zaznamenávající teplotu a relativní vlhkost. Mezi nejbohatší lokality tohoto druhu na Šumavě (a zároveň v ČR) patří suť u Turnerovy chaty, suť u bývalé Hálkovy chaty a Buzošná. Naopak Rejštejn a Mrtvý luh představují velmi chudé lokality, kde jsou populace monitorovaného druhu ve špatném stavu a výskyt druhu je zde do budoucna ohrožen. Na dvou trvale monitorovaných plochách byl za dobu tří let pozorován výrazný úbytek pokryvnosti *C. stellaris* přesahující 40% ve srovnání s původním stavem. V jednom případě (Rejštejn) byl tento úbytek způsoben sesuvem stélek po svahu dolů (pravděpodobně vlivem zvěře či sněhu), na další TMP byl způsoben přerůstáním brusinkou. Na některých TMP byl pozorován nárůst pokryvnosti *C. stellaris*. Výskyt tohoto druhu na území NP Šumava je do budoucna ohrožen disturbancemi a klimatickými změnami, přičemž pro posouzení konkrétního vlivu těchto dvou faktorů je třeba dlouhodobějšího monitoringu. Výstupem projektu byla závěrečná zpráva a manuskript do časopisu Silva Gabreta.



Obrázek 32 Záznam stavu populace *Cladonia stellaris* na TMP

Analýza požárních rizik lesních ekosystémů v NP Šumava v rozsahu Územního pracoviště Srní dle metodiky stanovení indexu požárního rizika na lesní ekosystémy a navazující nelesní plochy

Zhotovitel: IFER - Ústav pro výzkum lesních ekosystémů

V průběhu roku 2023 byla zpracována studie na zhodnocení požárního rizika v lesních ekosystémech NP Šumava v rozsahu Územního pracoviště Stožec. V rámci analýzy byly zohledněny následující faktory: podíl vody v odumřelé biomase podle stádia rozpadu, charakteristiky vegetačního krytu, mikroklimatické charakteristiky a topografie, digitální model terénu (DTM). Dále bylo provedeno modelování šíření požáru a charakteristik požáru vybraných míst. Studie také obsahuje praktický návrh opatření ke snížení požárních rizik a preventivních opatření minimalizujících vznik požáru na území ÚP Stožec a jeho dopady na majetek, zdraví a životy osob na jeho území a v bezprostředním okolí zájmového území.

Z analýzy požárního rizika vyplývá, že vyšší riziko šíření požáru se na ÚP Srní téměř nevyskytuje (necele 1 % rozlohy území ve správě NPŠ). Lokalizace rizikových míst je k dispozici v mapových vrstvách. S využitím modelu FlamMap byly připraveny simulace vzniku a šíření požáru v různých klimatických situacích a při různých délkách trvání požáru. Pro potřeby modelování byla lesní i nelesní stanoviště kategorizována do palivových typů, které se liší očekávanou intenzitou požáru a délkou plamene. Výsledky jsou ve studii diskutovány tak, aby byl zřejmý kontext předložených informací a mapových podkladů.

Monitoring teplotně vlhkostních charakteristik na Hraničnicku a Smrčině

Zhotovitel: Botanický ústav AV ČR v. v. i.

Od roku 2018 s pomocí dataloggerů TMS4 kontinuálně měříme mikroklimatické charakteristiky v lesních porostech na Smrčině a Hraničnicku. Síť mikroklimatických stanic v současné době tvoří celkem 59 lokalit osazených dataloggery TMS4 výrobce TOMST, které jsou opatřeny ochrannou klecí proti poškození zvěří a jejich poloha je precizně zaměřená diferenciatní GPS. Dvacet dva dataloggerů TMS4 je v majetku Správy NP Šumava a třicet sedm dataloggerů je v majetku Botanického ústavu Akademie věd ČR. V roce 2022 jsme deset TMS4 dataloggerů umístili na tři vývraty v sedle mezi Alpou a Smrčinou. Dataloggery jsou umístěné na nejvyšší místo vývratu, na patu vyvráceného koláče a na půdní povrch na okraji vyvráceného koláče. Cílem je porovnat teplotní charakteristiky vývratových mikrostanovišť.

Podrobné zprávy z jednotlivých let jsou k dispozici na Správě NP Šumava.

Monitoring lesních mravenců a želvušek na Smrčině

Zhotovitel mravenci: Mgr. Jiří Tůma PhD. z Biologického centra AV ČR, v. v. i., Ústavu půdní biologie a biogeochemie.

Zhotovitel želvušky: Mgr. Michala Tůmová PhD. z Biologického centra AV ČR, v. v. i., Ústavu půdní biologie a biogeochemie.

V zájmovém území jsme na jaře 2020 vytyčili 10 velkých čtvercových ploch o straně 20 m, plochy byly založené v porostech s živým stromovým patrem. Vývoj stromového patra v letech 2020 až 2023 viz Tabulka 68. Plochy jsou společné pro projekt monitoringu mravenců a monitoringu želvušek.

Na 10 velkých čtvercových plochách (a' 400 m²) hledáme hnízdní kupy mravenců. Ve třech vnitřních rozích velké plochy, v horním levém rohu, horním pravém rohu a spodním pravém rohu, jsme vyznačili malé čtvercové plochy (a' 1 m²) pro odběr všech jedinců mravenců. Na těchto menších plochách také zapisujeme pokryvnost dominantních rostlin, případně pokryvnost opadu.

Vzorky pro monitoring želvušek odebíráme dvakrát ročně ve třech opakováních, tj. ve třech rozích, v horním levém rohu, horním pravém rohu a spodním pravém rohu, vně 10 velkých čtvercových ploch. Celkem při každé vzorkovací kampani odebíráme 30 vzorků pro zachycení podoby společenstva želvušek v jednotlivých letech, včetně sezónní variability. Výjimkou byl podzim 2020, kdy jsme odebrali jen 10 vzorků v dolním levém rohu plochy.

Plocha	J2020	P2020	J2021	P2021	J2022	P2022	J2023
P001	živé	odumřelé	odumřelé	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra	odumřelé - bez kůry
P002	živé	čerstvě odumřelé	čerstvě odumřelé	odumřelé	odumřelé	odumřelé	odumřelé
P003	živé	živé	živé	odumřelé	odumřelé	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra
P004	živé	čerstvě odumřelé	odumřelé	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra
P005	živé	živé	živé	čerstvě odumřelé	odumřelé	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra
P006	živé	živé	čerstvě odumřelé	čerstvě odumřelé	odumřelé	odumřelé - kůra	odumřelé - kůra
P007	živé	živé	živé	živé	živé	živé	čerstvě odumřelé
P008	živé	živé	živé	živé	živé	živé	živé
P009	živé	živé	živé	živé	živé	čerstvě odumřelé	odumřelé - kůra
P010	živé	živé	živé	čerstvě odumřelé	čerstvě odumřelé	čerstvě odumřelé	čerstvě odumřelé

Legenda:	
živá	živé korunové patro
čerstvě odumřelé	čerstvě nebo zčásti (ale max. 1/2) odumřelé
odumřelé	odumřelé, jehličí není na stromech, ani na větvích
odumřelé - kůra	odumřelé začíná se olupovat kůra z kmenů
odumřelé - bez kůry	z větší části bez kůry, stále drobné větvičky

Tabulka 68 Stav stromového patra na 20 m x 20 m plochách v průběhu tří let a šesti sezón. J = jaro, P= podzim.

Podrobné zprávy z jednotlivých let jsou k dispozici na Správě NP Šumava.

Excerpce záznamů o výskytu druhů z odborného časopisu Silva Gabreta

Zhotovitelé, kteří zajišťovali vypisování o výskytu druhů z časopisu Silva Gabreta, jsou Mgr. Barbora Zdvihalová a Aleš Jirsa.

Cílem projektu bylo vypsát z článků doposud zveřejněných v odborném periodiku Silva Gabreta záznamy o výskytu druhů živočichů, hub, mechů a lišejníků a hromadně je vložit do nálezové databáze Agentury ochrany přírody a krajiny (dále ND AOPK). Cévnaté rostliny nebyly předmětem excerptce, protože jejich záznamy byly už dříve vypsány a vloženy do databáze Pladias.

Barbora Zdvihalová v letech 2021-2023 vypsala 19 972 záznamů ze 167 článků. Aleš Jirsa se specializoval na články s mykologickou tematickou a v roce 2021 vypsál 2 585 záznamů z 16 článků, v roce 2022 doplnil do přehledu druhů substrát či živnou rostlinu. Projekt v letošním roce skončil, všechny vypsané záznamy byly postupně vloženy do ND AOPK.

Zpráva s výčtem článků a počtem vypsaných záznamů v jednotlivých letech je k dispozici na Správě NP Šumava.

Monitoring zmlazení na pasekách

Správa NP Šumava, za projekt zodpovídá Pavla Čížková

Od roku 2018 monitorujeme zmlazení na pasekách. Cílem tohoto projektu je porovnat skutečnou současnou hustotu a druhovou skladbu zmlazení na pasekách s hustotou a druhovou skladbou umělých výsadeb.

V roce 2023 jsme spočetli zmlazení na pasece u jezera Laka, paseka leží 3,5 km severozápadně od obce Prášily v bezprostřední blízkosti jezera Laka v nadmořských výškách 1 100 až 1 150 m n. m. V roce 2018 jsme zde založili 11 monitoračních ploch a v roce 2023 jsme měření zopakovali. Plochy jsou kruhové a rozloha každé z nich je 500 m².

Paseka o rozloze cca 28 ha vznikla v letech 2009 až 2010. Umělé výsadby proběhly v letech 2009 až 2015. Správa NP Šumava zde celkem vysázela 21 900 jedinců těchto dřevin: jeřábu ptačího (podíl ze všech sazenic 39 %), buku lesního (28 %), smrku ztepilého (14 %), jedle bělokoré (10 %), olší (4,2 %), břízy (2,0 %), javoru klenu (1,7 %) a borovice lesní (1,4 %). Celková průměrná hustota umělého zmlazení vysázeného v letech 2009-2015 byla 791 ks/ha.

Skutečnou hustotu zmlazení jsme v roce 2018 spočetli na 5 135 ks/ha, v roce 2023 se ještě o něco zvýšila na 5 327 ks/ha. Některé stromy za pět let mezi monitoračními cykly odrostly z kategorie zmlazení (jejich výčetní průměr přesáhl 69 mm), takže rozdíl v celkové hustotě představoval mezi roky 2018 a 2023 několik stovek jedinců na hektar. V druhové skladbě zmlazení v obou letech dominoval smrk ztepilý (necelých 60 %), následoval jeřáb ptačí (kolem 20 %), vrby (kolem 10 %) a další dřeviny, které nepřesáhly 5 % (topol osika, jedle bělokorá, břízy, buk lesní, olše lepkavá, borovice lesní, javor klen).



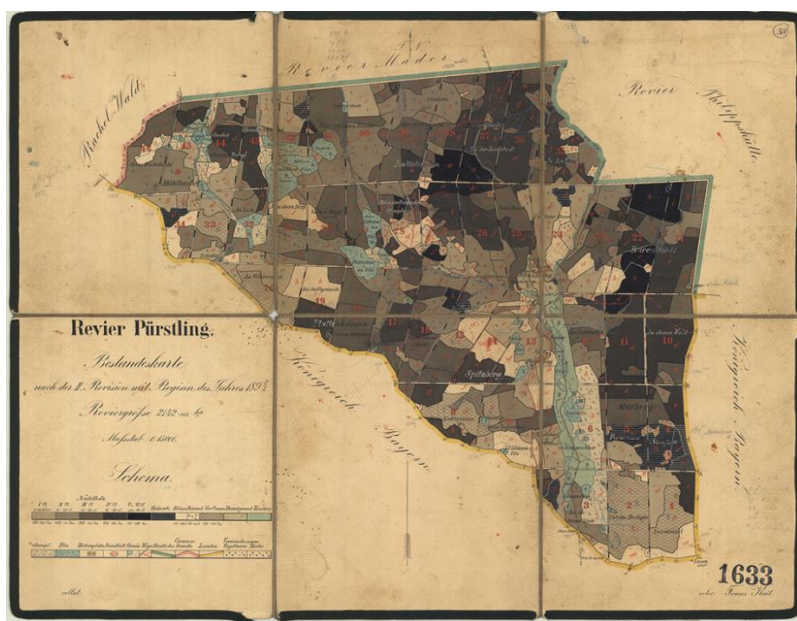


Obrázek 33 Porovnání stavu zmlazení na ploše 108 na pasece Laka v roce 2018 (nahore) a 2023 (dole). Zmlazení za pouhých pět let velmi významně poskočilo

Historický průzkum lesů na území Národního parku Šumava

Správa NP Šumava, za projekt zodpovídá Tomáš Kodad

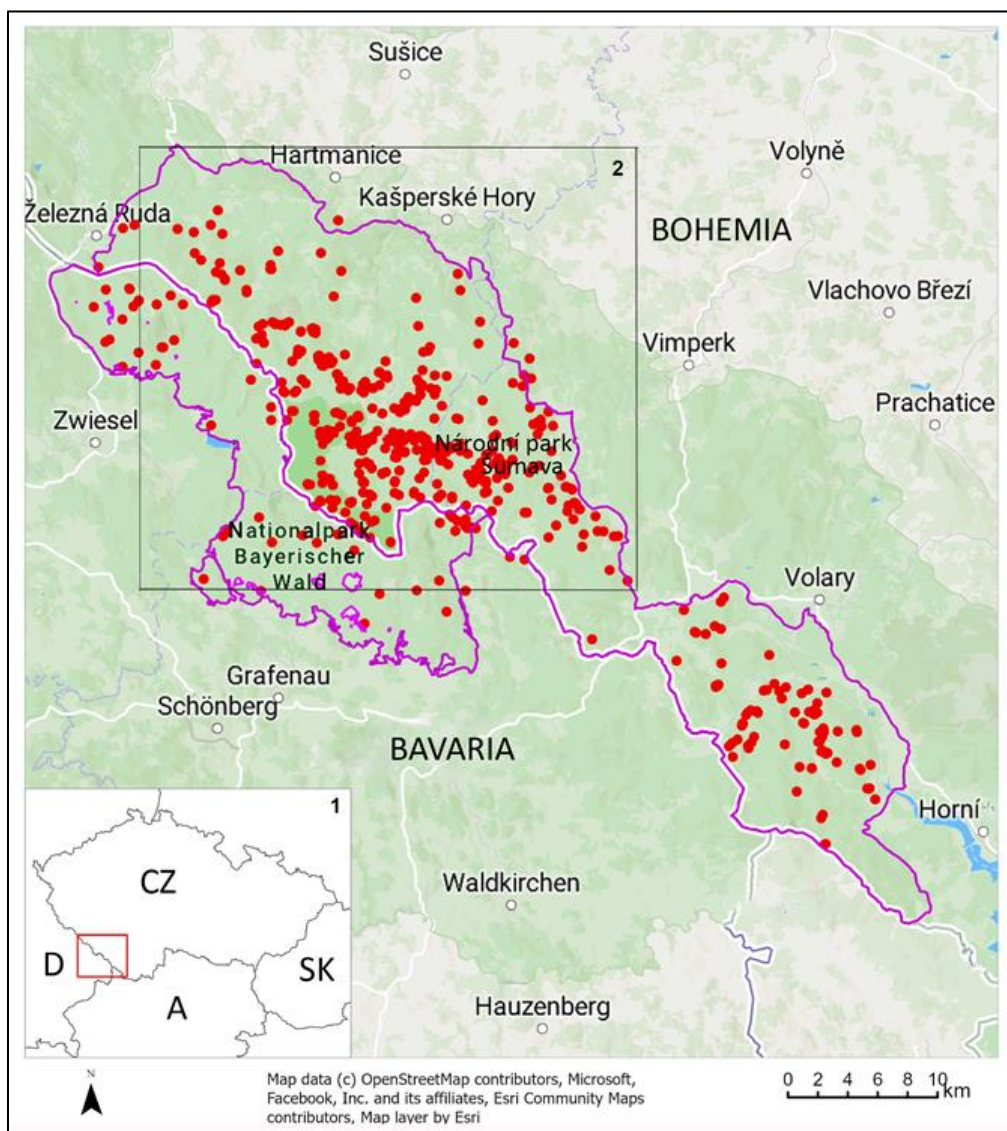
V roce 2023 byly zahájeny práce na projektu historického průzkumu lesů. Hlavní složku tvoří digitalizace a zpracování historických lesnických map (Obrázek 34), převážně z období Schwarzenberských panství. Tento projekt mapuje období od 50. let 19. století do 20. – 40. let 20. století. V první fázi proběhla kompletace a rozřídění archivních materiálů ve vlastnictví správy parku. Dále doplnění o chybějící materiál ze Státního oblastního archivu v Třeboni, oddělení Český Krumlov. Ke konci roku 2023 máme k dispozici 96 lesnických map připravených k dalšímu zpracování.



Obrázek 34 Historická lesnická mapa Březníku z roku 1863.

Ohrady – záhadné struktury*Správa NP Šumava a Archeologický ústav AV ČR*

Na základě dostupných snímků z laserového skenování (LIDAR) byly v roce 2023 pracovníky správy Národního parku Šumava a Archeologického ústavu Akademie věd odhaleny pravidelné čtyřúhelníkové útvary rozmístěné po celém území Národního parku Šumava (Obrázek 35 a 36). Celkový počet dosud objevených ohrad přesahuje jeden tisíc. V roce 2023 byl na téma ohrad uveřejněn článek v časopise *Silva Gabreta* (viz recenzované publikace). V následujícím období bude probíhat další výzkum, který si klade za cíl zodpovědět otázky kolem těchto objektů. Především objasnit účel, ke kterému sloužily a časové období ve kterém vznikly.



Obrázek 35 Rozmístění ohrad na území NP Šumava a NP Bavorský les.



Obrázek 36 Zbytky ohrady v terénu.

4.3.7. Recenzované publikace

Uhl, B., Pouska, V., Červenka, J., Karasch, P., & Baessler, C. (2023). Response of moth communities (Lepidoptera) to forest management strategies after disturbance. *European Journal of Entomology*, 120.

Dreslerová D., Dyčka M., Čišecký Č., Seleši K., Červenka J., Kodad T. (2023). Quadrangular enclosures in the upper regions of the Bohemian and Bavarian Forests: Preliminary report. *Silva Gabreta* 29.

Chromčák T., Pouska V., Červenka J., Hais M. (2023). Hodnocení obsahu vody v odumřelých kmenech smrku ztepilého na Šumavě Water content in dead Norway spruce trunks in the Bohemian Forest. *Silva Gabreta* 29.

4.4. Oddělení zoologie

Jan Mokrý

Hlavní činností oddělení je mapování a monitoring volně žijících živočichů na území Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava. Mezi další aktivity patří provoz Záchrané stanice Klášterec, která je součástí republikové sítě záchranných stanic, odchov vlastní násady pro zarybňování na Rybí líhni v Borových Ladech, provoz návštěvníckého zařízení Sovích voliér a přidružené dřevařské výroby. Další činností je dohled a péče o zvířata chovaná v zajetí (vlci, rysi, jeleni) v návštěvníckých centrech Kvilda a Srní.

4.4.1. Stopování*Jan Mokrý, Oldřich Vojtěch*

V lednu 2023 proběhl čtvrtý ročník plošného stopování zaměřeného na vlka, rysa a losa evropského. Do akce se zapojila většina zaměstnanců Správy, kteří prošli 80 tras. Výsledky o záchytu pobytových stop u jednotlivých druhů ukazuje Tabulka 69. Tento rok bohužel nedošlo ani na jedné trase k záchytu pobytových stop losa evropského.

Tabulka 69 Počet projitých tras a jednotlivých záznamů pro monitorované druhy (zima 2022/2023).

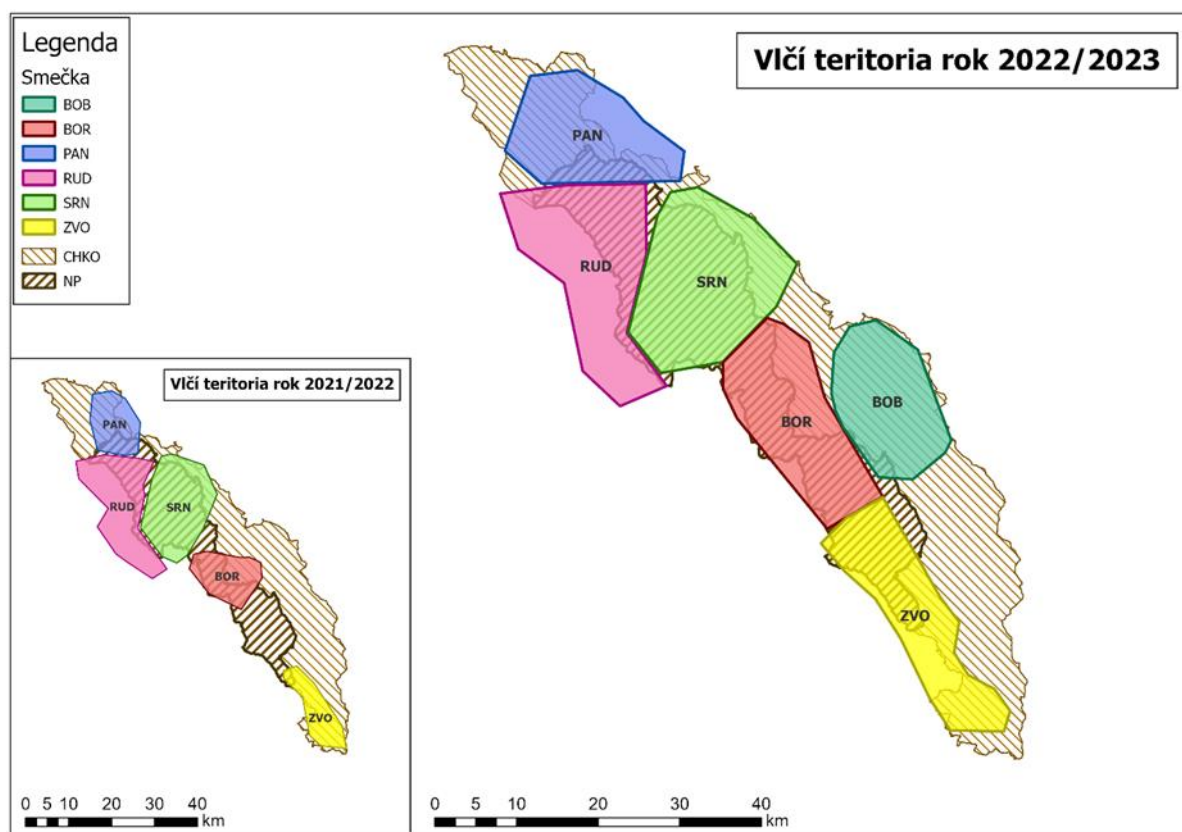
druh	Termíny projití tras	Počet projitých tras	Počet tras s nálezem	Nálezů celkem	Tras se stopou	Nálezy stop	Tras s trusem	Vzorků trusu	Tras s močí	Vzorků moči
los	celkem	80	0	0	0	0	0	0	0	0
Rys	24. - 25. 1.	75	11	11	11	11	0	0	0	0
Rys	26. 1.	5	1	1	1	1	0	0	0	0
Rys	celkem	80	12	12	12	12	0	0	0	0
Vlk	24. - 25. 1.	75	27	60	27	40	6	6	14	14
Vlk	26. 1.	5	2	2	2	2	0	0	0	0
Vlk	celkem	80	29	62	29	42	6	6	14	14
Rys i vlk	24. - 25. 1.	75	33	71	38	51	6	6	14	14
Rys i vlk	26. 1.	5	2	3	3	3	0	0	0	0
Rys i vlk	celkem	80	35	74	41	54	6	6	14	14

Pobytové známky vlka byly nalezeny na 29 trasách a rys byl zaznamenán na 12 trasách.

4.4.2. Monitoring vlka obecného*Jan Mokrý, Oldřich Vojtěch*

V roce 2023 pokračoval monitoring vlka obecného, který spočívá v dohledávání pobytových známek (stopy, trus, moč, srst, strženiny) na analýzy DNA, instalace fotopastí, hlasová provokace, telemetrie.

Díky fotopastem, přímému pozorování a hlasové provokaci bylo zatím doloženo rozmnožování ve třech smečkách. V roce 2023 pokračoval monitoring vlka obecného, který potvrdil výskyt vlka v 6 teritoriích na území NP a CHKO. Mapa jednotlivých teritorií (Obrázek 37). Pomocí fotopastí umístěných v centru teritorií se snažíme zmonitorovat počty jedinců ve smečkách a případná vlčata pro potvrzení rozmnožování.



Obrázek 37 Mapa vlčí teritoria v roce 2023 na území NP a CHKO Šumava

V roce 2023 jsme zahájili ve spolupráci s Fakultou životního prostředí ČZU v Praze a Národním parkem Bavorský projekt: **BYCZ01-001 „Ekologické dopady návratu vlků do ekosystému Šumavy/Bavorského lesa“** V rámci realizace jednotlivých aktivit je cílem získat odpověď na to, zda nedávný návrat vlka má dopad na populace kopytníků a tím i na obnovu lesa.

Díky pokračující spolupráci s kolegy z ČZU v Praze a kolegy z NP Bavorský Les se v rámci projektu podařilo odchytit tři dospělé jedince vlka obecného a nasadit jim GPS obojky. Obojek dostali dva vlci ♂ a jedna vlčice ♀.

V roce 2023 byly na celém území NP a CHKO Šumava opět řešeny škody na hospodářských zvířatech způsobené zejména vlkem tabulka č. 8. Množství útoků výrazně nepřibývá a je ovlivněno snahou zemědělců o zlepšení zabezpečení svých hospodářských zvířat.

Tabulka 70 Škodní události způsobené vlkem obecným na hospodářských zvířatech 2023

Rok	Počet řešených útoků	Ovce množství	Kozy množství	Skot množství
2023	35	99	0	11

Závěrečnou zprávu za rok WY 2022/2023 je možné stáhnout je na web. adrese : https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2024/02/wolf-report_2022_final_cz_2.pdf

4.4.3. Ornitologie

Aleš Vondrka

Monitoring tetřevovitých

Při monitoringu **tetřívka obecného** byla kontrolována pouze menší část aktivních tokanišť. Na některých lokalitách přetrvává problém častého vyrušování ze strany veřejnosti, zejména v období toku. Pro podporu druhu byly vyhlášeny 2 plochy s přechodně omezeným vstupem ve stejných hranicích a se stejnými omezeními, jež jsou navrhována v rámci sezónních klidových území pro tetřívka obecného.

Monitoring dalších významných ptačích druhů

Při monitoringu **tetřeva hlušce** byla věnována pozornost lokalitám známého a potenciálního výskytu. Tyto lokality byly v obdobích se sněhovou pokrývkou systematicky procházeny a registrovány přesné souřadnice a typ nálezu. Zároveň probíhal sběr trusu pro genetické analýzy, jejichž první výsledky budou známy na jaře roku 2024.

U **jeřába popelavého** proběhla kontrola v minulosti obsazených lokalit. V souvislosti s celorepublikovým pozitivním populačním trendem, se s tímto druhem i na Šumavě setkáváme stále častěji. Byla sledována reprodukční úspěšnost, která je ze zatím z nejasných důvodů velmi nízká.

Při monitoringu **puštíka bělavého** zajišťovaného ČSOP Plzeňsko jsme zjistily 3 obsazené hnízdní budky puštíkem bělavým. Některé další byly využity pro hnízdění puštíkem obecným. Celková obsazenost byla tedy vysoká.

Monitoring **sokola stěhovavého** je zajišťován také ve spolupráci s ČSOP Plzeňsko a spočívá zejména v kontrolách všech doposud známých hnízdních lokalit v rámci NP a CHKO Šumava. V roce 2023 byla část lokalit z neznámých příčin neobsazena. Hnízdní úspěšnost byla velmi nízká. K vyvedení alespoň jednoho mláděte došlo pouze na 2 hnízdech. Proběhlo sledování jednotlivých známých hnízdních lokalit sokola stěhovavého od období obsazování teritorií do vyvedení mláďat a kontrola potenciálních vhodných míst za účelem ověření obsazení. Cílem bylo, pokud možno co nejdetailněji popsat průběh hnízdění na jednotlivých lokalitách, specifikovat ohrožující faktory a stanovit možné způsoby jejich zmírnění. Sledování probíhalo z velké vzdálenosti za pomoci stativového dalekohledu, tak, aby nebylo ovlivněno chování.

Dále byl monitorován i **čáp černý**. Při kontrole všech známých hnízdišť byla zjištěna obsazenost pouze 1 hnízda u Volar. Mláďata byla na hnízdě bezškodně kroužkována odečítacími a klasickými aluminiovými kroužky. V roce 2023 došlo několik zpětných hlášení označených ptáků, což přispělo k pochopení tahových strategií tohoto druhu.

Byl také prováděn **akustický monitoring zaměřený na sovy a šplhavce**. Jedná se o velmi efektivní metodu mapování druhů s noční a soumráchnou hlasovou aktivitou. V rámci akustického monitoringu bylo pořízeno přibližně 100 celonočních nahrávek. Díky této metodě získáváme reálný obraz o rozšíření druhů ptáků s noční aktivitou.

Při mapování **chřástala polního** byla kontrolována pouze západní a jižní část území. Obsazenost jednotlivých lokalit nevyčnívala z průměru posledních let. Ve srovnání s devadesátými lety je však početnost chřástala polního výrazně nízká. Při nastavování managementových opatření na konci roku byla tomuto druhu věnována zvýšená pozornost.

Letos jsme ve spolupráci s Kroužkovací stanicí při Národním muzeu v Praze uskutečnili pátý ročník **sledování tahových poměrů zpěvného ptactva** na Horské Kvildě. Metodika je postavena na základě akce Balt, takže výsledky jsou porovnatelné. V ČR probíhá obdobný projekt pouze na Jizerce v Jizerských horách. Součástí odchytů je hlasová provokace. Ze zajímavějších ptačích druhů odchycených při akci můžeme jmenovat např. sýce rousné či bekasinu otavní.

Mapování ornitocenóz horských lesů

V roce 2023 proběhl dlouhodobý monitoring ptačích společenstev prováděných Dr. Horou v lokalitě Smrčina. Tento typ monitoringu je zcela zásadní pro pochopení změn na úrovni ptačích společenstev v důsledku změn v lesních ekosystémech.

Mapování AOPK

V rámci tohoto projektu provádějí externí spolupracovníci, jež jsou zasmluvněni AOPK, mapování dle jednotlivých metodik pro daný rok.

V rámci mapovacího projektu AOPK bylo v letošním roce mapováno dle metodiky pro akustický monitoring nočních druhů ptáků. Dále proběhlo mapování ptačích druhů Přílohy I dle metodik: šplhavci, lesní druhy sov. Mapované plochy, body a linie byly rovnoměrně rozmístěny po ploše PO Šumava s přihlédnutím k předpokládané distribuci druhů a časových možností jednotlivých mapovatelů.

4.4.4. Dlouhodobý intenzivní fotomonitoring rysa ostrovida

Elisa Belotti, Luděk Bufka

Začátek kalendářního roku 2023 byl součástí sezony 2022 - 23 dlouhodobého rysího fotomonitoringu, který provádí Správa NP Šumava ve spolupráci se Správou NP Bavorský Les. V této sezóně bylo monitorováno 56 lokalit, 5 z nich v CHKO Šumava, zbytek v severnějších 2/3 Národního Parku Šumava. V roce 2023, na jaře, bylo opět možné realizovat prezentace výsledků z této uplynulé sezóny dlouhodobého rysího fotomonitoringu pro územní pracoviště Správy NP Šumava. Data o rysech z dlouhodobě monitorované oblasti byla také připravena a předána kolegům z NP Bavorský les pro společné statistické vyhodnocení. Na konci roku 2023 jsme také zveřejnili nový report, který obsahoval statisticky zpracované informace z nejnovější sezóny integrované do revidovaných údajů z 14 let fotomonitoringu rysa ostrovida prováděného společně s NP Bavorský les (ke stažení zde: https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2024/01/report_ly2022_cz_final.pdf) Aktualizovaná data také byla použita jako podklad pro komunikaci s širší veřejností a studenty různých škol.

Fotopasti na fotomonitoring rysa zůstaly instalovány celoročně na 28 z 56 lokalit a byly pravidelně kontrolovány. V září 2023 byla zahájena sezóna 2023 - 24 dlouhodobého rysího fotomonitoringu. V sezóně 2023 - 24 na české straně Šumavy probíhá dlouhodobý rysí fotomonitoring na 56 lokalitách, stejně jako v předchozích letech situovaných převážně v nejsevernějších 2/3 NP Šumava. Ve zbývajících částech NP Šumava a CHKO Šumava (od začátku roku 2018 celoročně) probíhá fotomonitoring rysa v rámci udržitelnosti projektu 3Lynx a nově v rámci projektu TA ČR s názvem *Přežívání dospělých samic rysa ostrovida – výzkum hrozeb v jádru a na okraji šumavské populace*, s realizací od ledna 2022 do prosince 2024 (viz následující kapitola).

4.4.5. Celoroční extenzivní fotomonitoring rysa ostrovida v celé oblasti NP a CHKO Šumava

Elisa Belotti

V roce 2023, celoroční fotomonitoring rysa ostrovida bylo možné zajistit přibližně ve stejném rozsahu jako v průběhu projektu 3Lynx, a původní síť lokalit dále doladit a dopřesnit, v rámci projektu TA ČR s názvem Přežívání dospělých samic rysa ostrovida – výzkum hrozeb v jádru a na okraji šumavské populace. Hlavním cílem tohoto nového projektu je zlepšit sledování osudu rysích rodin na území NP a CHKO Šumava pomocí fotopastí, a tímto, doplnit a podrobně analyzovat dlouholetá data o přežívání dospělých samic rysa ostrovida v NP a CHKO Šumava a na okraji populace (kde jsou ryši výrazně více ohroženi vlivem člověka – zejména pytláctvím, ale i dopravou).

Časová jednotka, na základě které jsou zpracovaná data z fotomonitoringu rysa (dlouhodobého intenzivního + projektového celoplošného), je tzv. „rysí rok“ nastavený podle biologie rysa. Pro představu, v rysím roce 2020 (tj. od 1. 5. 2020 do 30. 4. 2021) bylo získáno zhruba 3 000 rysích fotek a videí z oblasti NP a CHKO Šumava, a v následujícím rysím roce 2021 to bylo podobně. Zároveň, rysí fotopasti ve stejné době vyprodukovaly jako cenný vedlejší produkt i údaje o jiných vzácných a chráněných druzích. V rysím roce 2022 získali jsme tak např. zhruba 280 fotek a videí vlka obecného, 9 fotek a videí kočky divoké a 12 fotek a videa čápa černého. Dílčí výsledky z fotomonitoringu na území CHKO Šumava byly také částečně průběžně předány na příslušné lesní správy a myslivecké spolky, částečně i formou osobních setkání s prezentací výsledků posledních sezón. Konkrétně, v průběhu roku 2023 tyto prezentace proběhly pro MS Strážov a LZ Boubín. V průběhu roku 2023, ve spolupráci se všemi organizacemi provádějící fotomonitoringu rysa v oblasti výskytu celé česko-bavorsko-rakouské (BBA) rysí populace, byly na základě dat získaných ze všech fotopastí (z dlouhodobého a projektového fotomonitoringu rysa) finalizované plnohodnotná verze reportu o stavu celé BBA populace pro rysí rok 2019 a revidované verze předchozích 2 reportů za rysí roky 2017 a 2018, po zjištění zásadních dodatečných informací týkajících se tohoto období. Všechny 3 tyto celopopulační zprávy byly zveřejněné na webové stránky Správy NP Šumava, na stále funkční web projektu 3Lynx (administruje Ministerstvo Životního Prostředí), a na webové stránky ostatních partnerů projektu. Také po dodatečném doplnění chybějící části dat z Německa, pokračovala příprava (alespoň zjednodušené verze) zprávy o stavu celé BBA populace pro rysí roky 2020 a 2021.

Data z celoplošného extenzivního a dlouhodobého intenzivního fotomonitoringu rysa dohromady také byla použita jako podklad pro komunikaci se studenty různých stupňů místních škol, katedry myslivosti a lesnické zoologie z FLD, ČZU v Praze, dětské myslivecké kroužky a účastníky různých exkurzí a akcí pro veřejnost (např. den s NP Šumava na Rokytě v červenci 2023). V neposlední řadě, veškerá výše zmíněná rysí data byla také použita v rámci spolupráce s policií ČR a celní správou, které v minulých letech nás žádali o spolupráci při řešení několika potencionálních případů nelegálního lovu rysa a které v roce 2023 v rámci spolupráce s experty na velké šelmy v České Republice, vyžádali přednášku od odborných pracovníků Správy na jeden národní a jeden mezinárodní setkání zaměřené na tzv. „wildlife crime“.

Sběr genetických vzorků rysa na celém území NP a CHKO Šumava (a v celé oblasti výskytu BBA rysí populace díky spolupráci s ostatními partnery), který probíhal hlavně v letech 2018 – 2019, umožnil v první polovině roku 2020 získat specializované laboratoři v Brně první report o genetickém stavu celé BBA rysí populace. Z tohoto reportu (doposud k dispozici jen pro interní využití v češtině i

angličtině), byl připraven odborný článek do mezinárodního vědeckého časopisu, v koordinaci se všemi partnery projektu 3Lynx, kteří genetické vzorky poskytli. Tento článek je publikován a volně dostupný online od začátku roku 2023. Při terénní práci na celém území NP a CHKO Šumava genetické vzorky rysa stále sbíráme a zatím ukládáme na pracovišti Správy v Kašperských Horách.

4.4.6. Kočka divoká

Luděk Bufka

Jedním z výsledků systematického fotografického a také genetického monitoringu jsou poměrně ucelené věrohodné informace o novodobém výskytu kočky divoké na našem území. Veškeré dostupné údaje za období od roku 2010 (tj. od prvního věrohodného záchytu) byly zpracovány, přičemž bylo podchyceno nejen území Šumavy, ale celých Čech. Se širokým týmem spolupracovníků se podařilo shromáždit a vyhodnotit více než 600 věrohodných údajů o výskytu tohoto kriticky ohroženého druhu. Údaje byly podrobně zpracovány během předchozího roku 2022, na začátku roku 2023 proběhly definitivní korektury odborného článku, který vyšel poté v časopisu Lynx (NM Praha) - (viz přehled publikací níže).

4.4.7. Dlouhodobý monitoring netopýrů na zimovištích

Luděk Bufka

V zimní sezóně 2022 - 2023 bylo na území NP Šumava, CHKO Šumava a Pošumaví proveden monitoring na 51 lokalitách pravidelného zimního výskytu netopýrů (celkem 14 mapovacích kvadrátů systému KFME). Všechny sledované lokality mají charakter podzemních prostor (stará důlní díla, jeskyně, sklepy). Mezi nimi jsou hromadná zimoviště s více než 100 jedinci, ale i menší, s výskytem do 10 jedinců netopýrů.

Celkový vzorek jedinců všech druhů na monitorovaných lokalitách činil v této sezóně 870 ks., přičemž celkem bylo zjištěno v sezóně 2022 – 2023 na zimovištích 13 druhů: vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopýr velkouchý (*Myotis bechsteinii*), netopýr Brandtův (*Myotis brandtii*), netopýr vodní (*Myotis daubentonii*), netopýr velký (*Myotis myotis*), netopýr vousatý (*Myotis mystacinus*), netopýr řasnatý (*Myotis nattereri*), netopýr brvitý (*Myotis emarginatus*), netopýr severní (*Eptesicus nilssonii*), netopýr večerní (*Eptesicus serotinus*), netopýr černý (*Barbastella barbastellus*), netopýr ušatý (*Plecotus auritus*), netopýr dlouhouchý (*Plecotus austriacus*). Počet druhů na jednotlivých lokalitách je různý, dle charakteru a velikosti zimoviště, nejvyšší druhová pestrost činila 6 druhů/zimoviště.

Podobně jako v minulých sezónách, byl potvrzen dlouhodobě rostoucí trend početnosti pošumavské populace vrápence malého. Naopak, jako dlouhodobě klesající se dá označit výskyt netopýra dlouhouchého a také absence netopýra severního na některých tradičních zimovištích. Dlouhodobé řady systematicky sbíraných dat umožňují odhadovat populační trendy jednotlivých druhů. Právě dlouhodobost a kontinuita sledování, plošný rozsah, a také podchycení různých typů zimních úkrytů jsou důležité pro kvalitu a vypovídací hodnotu následné analýzy. Zajímavá bude analýza reakce zimujících druhů a eventuální změny jejich úkrytových strategií vlivem klimatických změn.

Zároveň se sčítáním hibernujících netopýrů je sledován stav zimovišť, registrovány změny, zejména ty, které by mohly vést ke změně mikroklimatu, vliv dalších rizikových faktorů, jako je rušení netopýrů během hibernace, způsob a stav zajištění lokalit. Na většině lokalit byla v zimní sezóně 2022-2023 situace stabilní a nejsou třeba zvláštní ochranná nebo managementová opatření.

Na lokalitě Jelení – tunel Schwarzenberského plavebního kanálu bylo zjištěno, že zástěny sloužící k usměrnění proudění vzduchu v zimním období a optimalizaci mikroklimatu, které byly obnoveny v září 2021, jsou v pořádku a plní dobře svou funkci. Poslední 2 sezony přinesly mírný nárůst celkové početnosti zimujících netopýrů, i když zjištěné hodnoty jsou stále nižší oproti dřívějším sezónám před výraznějším poklesem v roce 2020. Další trend a efekt zabezpečení přinesou až výsledky dalších sezón. Zajímavostí pro toto velmi důležité zimoviště je nález zimujícího netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*) -2 jedinci při kontrole 11. 3. 2023, což je historicky první registrované zimování druhu na této lokalitě a celkově další z nemnoha záznamů pro celou oblast Šumavy a Pošumaví.

4.4.8. Bobr evropský

Vladimír Dvořák

V roce 2023 byl zahájen v podzimních měsících monitoring bobra evropského. Dokončení monitoringu je naplánováno do zimního období 2023/2024. Mapovatelé sčítají na všech řekách a potocích v Národním parku Šumava a Chráněné krajinné oblasti Šumava pobytové stopy. Na základě vyhodnocení budou stanoveny, tak jako v roce 2019 a 2021 rodinná teritoria bobra.

4.4.9. Los evropský

Vladimír Dvořák

Také v roce 2023 probíhal monitoring losů na území Národního parku Šumava a Chráněné krajinné oblasti Šumava. Mapování zahrnuje extenzivní fotomonitoring pomocí fotopastí instalovaných na místech výskytu losa, terénního mapování pobytových stop a shromažďování a ověřování hlášení o výskytu od lesnického personálu a veřejnosti. Těžištěm výskytu zůstává jihovýchodní Šumava, především Lipensko a Vltavský luh. Relativně nového data jsou záznamy ze západní Šumavy mezi Železnou Rudou a Klatovy.

4.4.10. Monitoring bezobratlých živočichů

Vladimír Dvořák

Trnoštitec horský

Tesařík *Tragosoma depsarium* (česky trnoštitec horský) je 15-35 mm velký zástupce pilun (Prioninae). Můžeme se s ním setkat v horských oblastech v celé Eurasii, jedná se však o jeden z nejvzácnějších druhů tesaříků. Dle české legislativy je chráněný jako silně ohrožený druh, v nejnovějším červeném seznamu bezobratlých ČR je veden v kategorii kriticky ohrožený, dle IUCN druh v rámci celé Evropy ubývá a je veden v kategorii téměř ohrožený. Důvodem jeho ohrožení jsou zejména vysoké nároky na kvalitu biotopu.

Trnoštitec horský vyhledává mrtvé dřevo jehličnanů typicky ve strukturovaných horských pralesovitých porostech. Nejčastěji se nachází v tlejících souších, pařezech, nebo ležících kmenech smrků a borovic. Dle švédské habitatové studie vyhledává osluněné, na jih orientované, odkorněné a na povrchu tvrdé dřevo, které je však v kontaktu se zemí a od země jím vzlíná vlhkost. Ve dřevě se nejméně tři roky vyvíjí jeho larvy, dospělci pak aktivují za soumraku v červenci a srpnu a žijí jen několik dní.

V rámci České republiky jsou známy recentní nálezy z Novohradských hor a Šumavy, a historické i z Beskyd či Brd.

K plošnému monitoringu jsme jako základní podklad využili podrobně vymapované plochy souší z let 2006-2012, kde jsme předpokládali možný výskyt trnoštítce. Národní park jsme poté rozdělili do čtverců o velikosti cca 3x3 km, a v celkem 50 čtvercích napříč územím jsme do kalamitních ploch nainstalovali feromonové živochytné pasti. Stejná síť a podobné plochy se už v minulosti využily při monitoringu kornatce velkého (*Peltis grossa*). Pasti se kontrolovaly každý den v dopoledních hodinách a každý odchycený jedinec byl bílým značkovačem na krovkách označen unikátním kódem, aby nedošlo k záměně.



Obrázek 38 Označený jedinec s kódem SR26.

Díky metodě feromonem vnázených živochytných nárazových pastí jsme potvrdili výskyt na celkem 14 lokalitách v rámci NP Šumava, na jihu mezi Stožcem a Novou Pecí, a na západě mezi Prášíly a Kvildou. Spolu s recentními záznamy je tak trnoštítce horský doložený z 20 lokalit v rámci NP Šumava.

Celkem jsme odchytily a označily 70 jedinců trnoštítce horského, z toho 68 samců a dvě samice.

Zaznamenali jeden přelet na vzdálenost asi 550 m – osm dní od prvního označení se jedinec znovu zachytil do přendané pasti, stále ale v rámci Jezerního luhu.

4.4.11. Socioekonomický monitoring v Národním parku Šumava

Josef Štemberk

V Národním parku Šumava probíhá od roku 2018 socioekonomický monitoring, který zjišťuje počty návštěvníků v jednotlivých lokalitách i na celém území NP (kvantitativní monitoring) a pomocí dotazovacího šetření data, informace a jiné údaje o návštěvnících (kvalitativní monitoring). Při zavedení systému socioekonomického monitoringu v roce 2018 bylo využito metodiky aplikované v sousedním NP Bavorský les i v jiných národních parcích v Evropě z důvodu porovnatelnosti výsledků a trendů vývoje. Odborným dodavatelem a garantem metodiky v rámci mezinárodního projektu byla univerzita BOKU Vídeň. Sběr kvantitativních dat probíhal na všech vstupech do území NP (celkem 106) a to pomocí automatických sčítačů a personálním počítáním především na méně frekventovaných vstupních místech do NP.

Závěrečná zpráva projektu na: <https://www.npsumava.cz/sprava-np/seznam-projektu/zavedeni-preshranicniho-socioeconomickeho-monitorovaciho-systemu-v-narodnich-parcich-sumava-a-bavorsky-les-2/>. Na základě sběru dat na 13 kalibrovaných vstupních místech do NP Šumava je od roku 2019 pomocí statistických korelačních metod stanovována celková návštěvnost území NP Šumava.

Tabulka 71 Celková návštěvnost NP Šumava na základě počtu návštěvníků zjištěných pomocí automatických sčítačů.

Rok	Počet návštěv*	Změna počtu návštěvníků oproti předchozímu roku	Změna počtu návštěvníků oproti roku 2018
2018	2020000	-0-	-0-
2019	2080000	+ 2 %	+ 3 %
2020	2550000	+ 25 %	+ 27 %
2021	2510000	- 2 %	+ 24 %
2022	2330000	- 8 %	+ 15 %
2023	2380000	+ 2 %	+ 18 %

*Jde o počet tzv. návštěvodnů, tedy počet návštěvníků přepočítaných na počet návštěvních dnů.

Graf 4 Vývoj počtu návštěvníků v letech 2018-2023



V roce 2023 došlo k nárůstu celkové návštěvnosti území NP Šumava o 2 % ve srovnání s rokem 2022 (průměrný růst návštěvnosti od roku 2018 ukazuje 3,6 % i přes relativní pokles v roce 2022). Více než 40 % návštěvníků přichází do NP v období prázdnin. Zimní sezóna tvoří asi jen 13 % z celkové návštěvnosti. Stále silnější je podzimní sezóna (září). Zpožděný nástup tepla po skončení zimy zvýšil návštěvnost v měsících květnu a červnu na 8%, resp. 10%. Došlo k vyrovnání celkového průběhu návštěvnosti odpovídající roku 2019 (tj. před „kovidovými“ lety). Rozkolísanost návštěvnosti odráží do jisté míry aktuální průběh počasí.

Vypozorovaným trendem návštěvnosti v roce 2023 by mělo být snížení počtu návštěvníků ubytovaných uvnitř národního parku, ale nárůst celkového počtu vlivem jednodenních návštěvníků a taky osob ubytovaných mimo území NP (kde důvodem může být cena služeb uvnitř NP). Tzv. overturismus je pozorovaný spíše okrajově a to v závislosti na místě a čase v souvislosti s dalšími podmínkami (turistické cíle, parkovací kapacity, počasí, aj.).

4.4.12. Ekologické dopady návratu vlků do ekosystému Šumavy / Bavorského lesa

Tomáš Peterka, Pavla Jůnková Vymyslická

Projekt č. BYCZ01-001 Programu INTERREG Bavorsko – Česko 2021 - 2027

<https://www.npsumava.cz/sprava-np/seznam-projektu/ekologicke-dopady-navratu-vlku-do-ekosystemu-sumavy-bavorskeho-lesa/>

Tříletý projekt byl zahájen v květnu 2023 pod hlavičkou České zemědělské univerzity v Praze (ČZU). Projektovým partnerem je kromě naší Správy ještě Správa národního parku Bavorský les (NPBL).



Obrázek 39 Projektový tým na zahajovacím setkání ve Vimperku dne 30. 5. 2023 (foto: Tom Jůnek).

Cílem projektu je odhalit vazby mezi predátory, kořistí a potažmo okusem zvěře na lesních porostech. V praxi to znamená hledání odpovědí na otázky: Kolik je v ekosystému Šumavy vlčích smeček? Kolik vlků zde celkem žije? Rozmnožují se smečky každý rok? Jaké prostředí v rámci ekosystému Šumavy využívají a preferují? Kolik jelenů jsou vlci schopni ulovit za rok? Kolik jelenů se v ekosystému Šumavy nachází a jak se jejich početnost změnila v porovnání s předchozími studiemi? Jak se mění chování jelenů s přibývajícím počtem vlků? Může mít přítomnost vlků vliv na okus způsobený spárkatou zvěří na lesních porostech? Nejen tyto otázky se staly podkladem pro realizaci tohoto přeshraničního projektu.

Po prvních 8 měsících projektu již bylo zahájeno převážné množství plánovaných aktivit ve všech třech oblastech, na které se projekt soustředí. Za účelem monitoringu vlků byly v terénu instalovány fotopasti, doplněné o terénní pochůzky, při kterých se sbírají informace o pobytových stopách vlků a odebírají vzorky pro genetické a potravní analýzy. Během podzimu se sebranému týmu z ČZU podařilo uspat a nasadit telemetrický obojek 3 jedincům vlka. To nám umožňuje sledovat jejich pohyb v reálném čase, a tudíž také dohledávat vlkem stržené kořisti.



Obrázek 40 Uspaný vlk, kterému bude nasazen telemetrický obojek (foto: Jan Mokrý).

Monitoring kořisti vlků probíhá za pomoci fotopastí, které byly na podzim 2023 instalovány v pravidelné síti na obou stranách hranice a zůstanou v terénu po dobu jednoho roku. Data z fotopastí jsou základem pro stanovení hustoty kořisti. Mimo fotopastí budou v projektu použity také telemetrické obojky pro sledování pohybu jelenů. Porovnání s daty z předchozích let umožní posoudit, zda narůstající počet vlků ovlivňuje pohyb jelenů a následně i využívání a preferenci jednotlivých stanovišť. V roce 2023 probíhaly zatím jen přípravy na uspávání jelenů v přezimovacích obůrkách, samotné obojkování proběhne až v následujícím roce 2024 stejně jako monitoring okusu spárkatou zvěří. I zde nám porovnání s daty z předchozího monitoringu umožní sledovat změny v míře okusu a potažmo vliv návratu vlka na ekosystém Šumavy.

4.4.13. Rybí líheň Borová Lada

Zbyněk Jančí

Rozhodnutím MŽP ze dne 20. 2. 1995 bylo převedeno 6 rybářských revírů na Správu NP Šumava (Křemelná, Vydra, Vchynicko-Tetovský kanál, Teplá Vltava, Studená Vltava, Řasnice) od ČRS. V užívání ČRS zůstaly 2 revíry na Vltavě a jeden na Otavě.

Tímto krokem bylo Správě NP a CHKO Šumava umožněno obhospodařovat rybí společenstva v převedených revírech způsobem odpovídajícím statutu Národního parku. Tradiční rybářské vnímání toků jako místa produkce ryb pro sportovní využití ustoupilo do pozadí.

Produkce rybích násad

Jednou z dílčích činností rybářského hospodaření Správy NP a CHKO Šumava je plnit úkoly v zarybňování, které jsou dány zarybňovacím plánem MŽP pro každý rybářský revír NPŠ. K tomuto

účelu slouží rybí líheň, která byla vybudována v Borových Ladech v roce 1998. K odchovu rybích násad a generačních hejn ryb slouží celkem 11 odchovných rybníků a původní náhon.

Těžiště produkce rybí líhně je v chovu původních rybích druhů. Od roku 2009 je Správa NP a CHKO Šumava zařazena do Národního programu jako vlastník genetického zdroje zvířat – chov původní „šumavské“ populace pstruha obecného (*Salmo trutta*) – forma potoční (fario) v Rybí líhni Borová Lada. V roce 2023 jsme obdrželi z tohoto programu dotaci ve výši 136 000 Kč.

Tabulka 72 Množství odchovaných a vysazených ryb

Druh ryby	revíry NP/ RL	Prodej (ČRS, soukromí zájemci)
pstruh obecný potoční, plůdek	40 000	55 000
pstruh obecný potoční, roček	3 500	
lipan podhorní, jikra		200 000
lipan podhorní, plůdek		40 000
lipan podhorní, roček	4 400	
mník jednovousý, plůdek		1 800 000
mník jednovousý, rychlený plůdek	2 000	
střevle potoční	600	

Výkon rybářského práva je od roku 2020 omezen. Bylo ukončeno vydávání povolenek na revírech Křemelná, Teplá Vltava a Studená Vltava v celkové délce 28 km. Chráněné rybí oblasti jsou vyhlášené na zbývajících délkách revírů, tj. 56 km.

Mezi hlavní druhy ryb vyskytující se ve vodních tocích na území NPŠ patří pstruh obecný, lipan podhorní, mník jednovousý, střevle potoční, vranka obecná a mihule potoční. Účelem zarybňování v NPŠ je posílení populací původních v ekosystému žádoucích druhů ryb. Zarybňování je pouze na tocích, kde se vyskytují migrační překážky (Teplá Vltava, Studená Vltava). Celkově se snižuje zarybňování pstruhem obecným, a naopak se navyšuje lipan podhorní, střevle potoční. Naším cílem je dosahovat přirozené druhové a věkové skladby rybích společenstev.

Tabulka 73 Množství ryb podle jednotlivých druhů vysazených v roce 2023

Rybářský revír	Pstruh plůdek	Lipan roček	Mník rychlený plůdek	Střevle 3r+
Vltava Teplá	20 000	1200	1000	300
Vltava Studená	20 000	1200	1000	300
CELKEM	40 000	2 400	2 000	600

Vzdělávání a propagace

Management rybářství Správy NP a CHKO Šumava není směřován pouze na péči o společenstva vodních organismů a plnění zarybňovacích povinností. Zahrnuje rovněž program vzdělávání a propagace rybářské problematiky NPŠ pro odbornou i širší veřejnost. V roce 2023 se programu pro veřejnost (9 dní) zúčastnilo 365 lidí a na odborných exkurzích (21 prohlídek) bylo 726 lidí. Celkem za rok 2023 navštívilo rybí líheň 1 091 lidí.

4.4.14. Splouvání Vltavy*Vladimír Dvořák*

Sezóna splouvání Teplé Vltavy v úseku s povinnou registrací v úseku mezi Soumarským Mostem a Pěknou započala v obvyklém termínu 1. 5. 2023 a ukončena byla 30. 10. 2023. Úsek s povinnou registrací splulo v roce 2023 1537 lodí. Sezónu poznamenalo poměrně značné sucho trvající od července prakticky až do konce října. Zákaz splouvání z důvodu nedostatku vody byl vyhlášen v 95 dnech. Celkem byla splouvací sezóna 2023 co do počtu lodí i stavu vody velmi rozkolísaná s možností splouvat po nárazových bouřkách. Nad povoleným limitem 50 cm na měrné stanici Soumarský Most se tak hladina udržela jen několik dní a pak díky dlouhodobému hydrologickému suchu opět klesla pod povolený limit.

Tabulka 74 Počty lodí dle jednotlivých měsíců v roce

měsíc	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	CELKEM
počet lodí	278	732	143	300	81	3	1537

4.4.15. Průvodci divočinou*Josef Štemberk*

Od roku 2008 pořádá Správa Národního parku Šumava program Průvodci divočinou. Tento cyklus pěších výprav s průvodcem nabízí možnost nahlédnout do domova vzácných divokých zvířat a rostlin, do míst, kde se vývoj řídí především přírodními zákony. Nemusí jít vždy o „klidová území“, neboť jistou míru „divokosti“ nabízí téměř všechny lesy a ekosystémy na Šumavě. Z důvodů citlivosti živočišných druhů na rušení a rostlinných, hlavně mokřadních, společenstev na sešlap, jsou předem stanovené podmínky pro vstup: období, frekvence vstupů, průběh trasy, maximální počet osob ve skupině. Vycházky za šumavskou divočinou mohou být fyzicky i velmi náročné a vstup je na vlastní nebezpečí. Navíc se vycházky konají za každého počasí, což je náročné nejen pro účastníky, ale i pro 10 externích průvodců, kteří se letos aktivně zapojili do průvodcování divočinou. Samotné průvodce vyškolovala Správa NP a každoročně probíhá školení na aktuální témata. Trasy vedou návštěvníky jak do skrytých zákoutí Národního parku, tak od roku 2013 i do vybraných PR či NPR chráněné krajinné oblasti Šumava. V rámci dvoudenních tras s přenocováním v horské chatě mají návštěvníci navíc možnost poznat především i divokou přírodu v sousedním Národním parku i Přírodním parku Bavorský les.

V roce 2023 si mohli zájemci zakoupit místo na výpravu v e-shopu (www.vychazky.npsumava.cz) Správy NP Šumava od 23. května. V nabídce bylo celkem 34 tras, z toho 19 do NP, 11 do CHKO a 4 dvoudenní trasy. (Oproti předchozímu roku nebyla v nabídce pouze dvoudenní nabídka na Pancíř, jinak si bylo možné všechny osvědčené trasy rezervovat.)

Celkem bylo nabídnuto 99 termínů (60 v NP, 30 v CHKO a 9 dvoudenních tras) pro až 1 030 osob. Z důvodu nízké obsazenosti (méně než 2 přihlášené osoby) se nekonaly pouze 3 výpravy (Zhůřská hnízdiště, Ostrý, Nivou Kořenského potoka) a uskutečnilo se tedy 96 výprav s celkovým počtem 878 zúčastněných osob. Z jednodenních výprav bylo 55 termínů obsazeno na 100%. Počet neobsazených (neprodaných) míst byl celkem 152 míst na 35 různých výpravách, tj. 820 zájemců si koupilo jednodenní výpravu do divočiny! Z dvoudenních výprav se konalo všech 9 nabídnutých termínů a 3

výpravy byly obsazeny na 100 %. Počet účastníků byl: 58 osob. Celkem prošlo šumavskou divočinu 878 zájemců. Celková obsazenost termínů v roce 2023 byla 85,24 %.

Tabulka 75 Průvodci divočinou – počty výprav a účastníků v letech 2008-2023.

Rok	Počet tras	Počet výprav	Počet účastníků
2008	7	41	385
2009*	8	57	647
2010	7	58	686
2011	8	71	812
2012	9	77	829
2013**	18	105	890
2014	20	108	882
2015	27	130	1 050
2016*	30	112	898
2017*	31	114	1 021
2018*	30	126	854
2019*	24	112	881
2020*	26	117	1 098
2021*	36	118	1244
2022*	35	112	921
2023*	34	96	878
Celkem	-	1 554	14 081

* Včetně 2-denních přeshraničních tras do Bavorského lesa.

** Od roku 2013 pořádány i výpravy do CHKO Šumava. Uvedené počty představují součet za NP a CHKO.

4.4.16. Ekologické centrum - Záchranná stanice pro handicapovaná zvířata

Kristýna Falková

Záchranná stanice pro handicapovaná zvířata je provozována Správou Národního parku Šumava a návštěvníci ji mohli navštívit od dubna do října. Prohlídky probíhaly každou středu v 11:00 a v 13:00 hodin.

Záchranná stanice přijímá živočichy pocházející ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností v oblasti Vimperska, Prachaticka a na území Národního parku Šumava obcí Sušice a Klatovy.

Stanice je zařazena v národní síti záchranných stanic ČSOP. Úzce spolupracuje se ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou, ZOO Plzeň a také ostatními subjekty ČSOP. Za rok 2023 bylo přijato do záchranné stanice 96 zraněných živočichů. Zpět do přírody bylo vypuštěno 34 zvířat. Utracených nebo uhynulých bylo 53 a 9 zvířat zatím zůstává na stanici a čeká na vypuštění.

Nejčastěji přijímanými druhy jsou především draví ptáci, popálení od elektrického vedení, dále pak mláďata pěvců a ježků. Mezi vzácnější příjmy patří například: chřástal polní, plíšák lískový, čáp bílý a labuť velká.

V roce 2023 se také postavila již čtvrtá dřevěná venkovní voliéra, která je vhodná pro větší druhy dravců. A to díky štědrému daru pana Ing. Zdeňka Havla a společnosti having servis s.r.o.

Záchranou stanici v roce 2023 navštívilo 539 osob. Návštěvníci si mohli prohlédnout zraněná zvířata ale také zhlédnout nové výukové edukační filmy v multifunkčním sále, kde se mimo jiné mohli dozvědět o rizicích, která na zvířata číhají v lidských sídlech nebo jejich blízkosti a jak se dá některým nástrahám zabránit. Dále pak, jak se mají zachovat v případě, že najdou zraněného živočicha nebo mládě.



Obrázek 41 Ukázka přijatých zvířat

4.4.17. Recenzované publikace

GAJDÁROVÁ, B., BELOTTI, E., BUFKA, L., VOLFOVÁ, J., WÖFL, S., MINÁRIKOVÁ, T., ... & KROJEROVÁ-PROKEŠOVÁ, J. (2023). Long-term genetic monitoring of a reintroduced Eurasian lynx population does not indicate an ongoing loss of genetic diversity. *Global Ecology and Conservation*, 42, e02399.

MINÁRIKOVÁ, T., BELOTTI, E., VOLFOVÁ, J., BUFKA, L., BEDNÁŘOVÁ, H., ZÁPOTOČNÝ, Š., & POLEDNÍK, L. (2023). The unique case of marking behaviour in juvenile lynx. *Acta ethologica*, 26(1), 79-85.

OESER, J., HEURICH, M., KRAMER-SCHADT, S., ANDRÉN, H., BAGRADE, G., BELOTTI, E., ... & KUEMMERLE, T. (2023). Prerequisites for coexistence: human pressure and refuge habitat availability shape

continental-scale habitat use patterns of a large carnivore. *Landscape Ecology*, 38(7), 1713-1728.

OESER, J., HEURICH, M., KRAMER-SCHADT, S., MATTISSON, J., KROFEL, M., KROJEROVÁ-PROKEŠOVÁ, J., ... & KUEMMERLE, T. (2023). Integrating animal tracking datasets at a continental scale for mapping Eurasian lynx habitat. *Diversity and distributions*, 29(12), 1546-1560.

Tourani, M., Franke, F., Heurich, M., Henrich, M., Peterka, T., Ebert, C., Oeser, J., Edelhoff, H., Milleret, C., Dupont, P., Bischof, R., & Peters, W. (2023). Spatial variation in red deer density in a transboundary forest ecosystem. *Scientific Reports*, 13(4561), 1–13.

4.4.18. Zprávy z monitoringu

Správa Národního parku Šumava (BELOTTI E., BUFKA L.), Správa NP Bavorský les (HEURICH M., GAHBAUER M.): Výsledky monitoringu rysa ostrovida v národních parcích Šumava a Bavorský les v sezóně 2022/23. MS - Zpráva, 14 pp. https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2024/01/report_ly2022_cz_final.pdf

Správa Národního parku Šumava (Mokřý J., Vojtech O.), Správa NP Bavorský les (HEURICH M., GAHBAUER M.): Výsledky monitoringu vlka obecného (*Canis lupus*) v národních parcích Šumava a Bavorský les v sezóně 2022/23. MS – Zpráva, 16 pp. https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2024/02/wolf-report_2022_final_cz_2.pdf

Mináriková T., Woelfl S., Belotti E., Engleder T., Gahbauer M., Volfová J., Bufka L., Poledník L., Schwaiger M., Gerngross P., Weingarth K., Bednářová H., Strnad M., Zápotočný S., Heurich M., Poláková S., Zschille J. (2023). Lynx Monitoring Report for Bohemian-Bavarian-Austrian lynx population for Lynx Year 2017 (3rd ed.). 21 pp. Report prepared within the 3Lynx Project, funded by INTERREG Central Europe. (https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2023/08/d.t2.2.2_lynx-monitoring-report_bba_ly17_updated-2023_final.pdf)

Wölfl S., Mináriková T., Belotti E., Engleder T., Schwaiger M., Gahbauer M., Volfová J., Bufka L., Gerngross P., Weingarth K., Bednářová H., Strnad M., Heurich M., Poledník L., Zápotočný Š., Zschille J. (2023): Lynx Monitoring Report for the Bohemian-Bavarian-Austrian Lynx Population in 2018/2019. Updated version of the report released in the year 2020. Report prepared within the 3Lynx project, 29 pp. Funded by Interreg CENTRAL EUROPE programme. (https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2023/08/d.t2.2.2_lynxmonitoringreport_bba_ly18_updated2023_definitive.pdf)

Belotti E., Engleder T., Wölfl S., Mináriková T., Volfová J., Bufka L., Gahbauer M., Weingarth-Dachs K., Schwaiger M., Gerngross P., Bednářová H., Strnad M., Heurich M., Rodekirchen A., Wölfl M., Poledník L., Zápotočný Š., Zschille J. (2023): Lynx Monitoring Report for the Bohemian-Bavarian-Austrian Lynx Population in 2019/2020. Report prepared within the 3Lynx project, funded by Interreg CENTRAL EUROPE programme, 37pp. (https://www.npsumava.cz/wp-content/uploads/2023/09/d.t2.2.2_lynx-monitoring-report-bba-ly19_final.pdf)

5. Péče o lesní ekosystémy

Jan Kozel

5.1. Lesní ekosystémy

5.1.1. Aktivně s bloky péče, pasivně na 52 %

Rok 2022 byl druhým rokem, kdy se péče plánuje pomocí nástroje používaného v nepasečném lese tzv. bloků péče. Předmětem aktivního obnovního managementu v zónách soustředěné péče a zóně přírodě blízké byl blok č. 2. V lesních porostech do něj zařazených se plánovaly a uskutečnily účelové zásahy v souladu se zásadami péče a dlouhodobými cíli ochrany NP. To je důležité pro prostorovou, druhovou a strukturní diverzitu, ale také pro podporu biologické rozmanitosti a ekologické stability lesních porostů. Vedle plánovité péče jsme očekávali nárůst kůrovcového napadení. V souvislosti s ustanoveními zákona o ochraně přírody a krajiny se v roce 2023 se totiž výrazně rozšířilo území bez nahodilých těžeb. Meziročně se podíl tohoto území na celkové rozloze porostní půdy ve vlastnictví státu v NPŠ zvýšil ze 44 na 52 %. Nejvíce se to týkalo v posledních letech opakovaně hmyzem narušovaných lesů na LHC Stožec a LHC České Žleby (viz Tabulka 76). Další zásahy spojené s těžbou kůrovcem napadených stromů by byly v rozporu s režimem a cílem zóny přírodě blízké. Rozšíření území bez nahodilé těžby ovlivnilo vývoj populační hustoty podkorního hmyzu v NPŠ, která stále roste.

Tabulka 76 Podíl rozlohy porostní půdy ve vlastnictví státu na území NPŠ bez nahodilé těžby v letech 2022-2023 (%) podle LHC

LHC	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
2022	32	65	69	20	36	37	44
2023	39	71	72	22	44	56	52

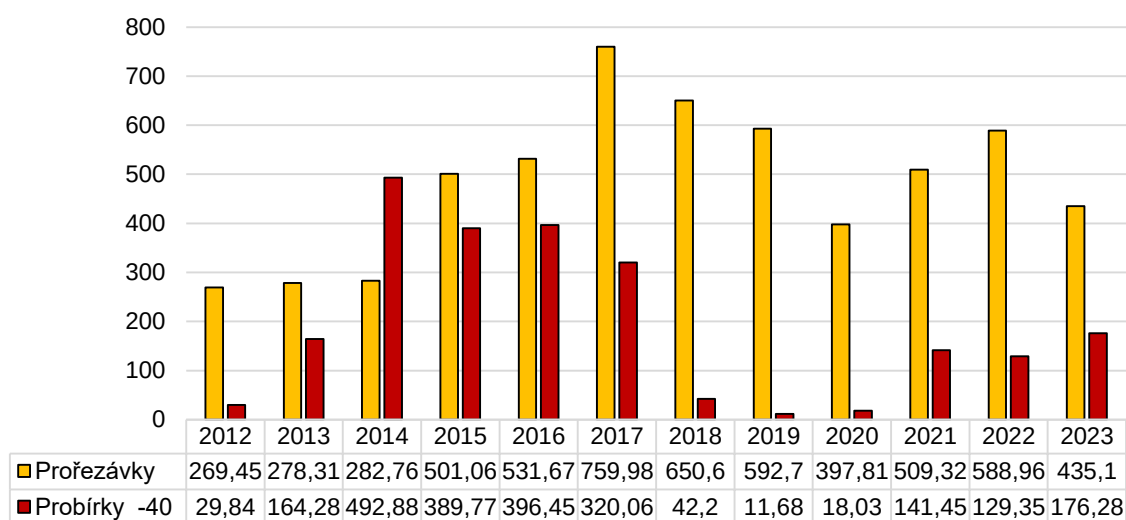


Obrázek 42 S rozšiřováním území bez těžby bude klesat počet příležitostí pro letokruhovou analýzu pařezů, proto jsme počítali v Brdech (studijní cesta Arcibiskupství pražské /viz níže/).

5.1.2. Zlepšování stavu lesních ekosystémů

V roce 2023 se podařilo lesníkům Správy NPŠ s využitím bloků péče uskutečnit 435 ha zásahů s proměnlivou intenzitou včetně tvorby porostních mezer v nejmladších lesních porostech (viz Graf 5). Lesníci tak v souladu s dlouhodobými cíli NP podpořili prostorovou rozrůzněnost lesa, cenotické postavení jedle a listnáčů, zlepšili stav lesních ekosystémů, jejich druhovou rozmanitost a zlepšili podmínky pro život chráněných druhů např. tetřevovitých. Na omezené ploše Správa NPŠ přistoupila rovněž k účelovým výběrům v mladých porostech s hroubím. V zónách ochrany přírody s aktivním obnovním managementem se díky tomu zlepšil stav ekosystému na ploše přesahující 173 ha (viz Graf 5).

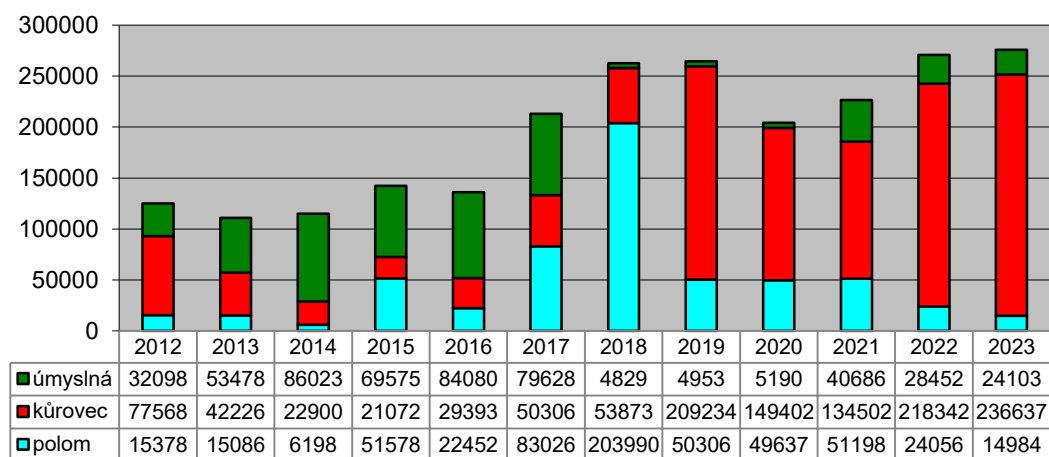
Graf 5 Plocha prořezávek a probírek v mladých lesních porostech v NPŠ v letech 2012-2023



5.1.3. Rozvoj kůrovce gradace

Dobu, kdy převládá nahodilá těžba nad úmyslnými zásahy, rok 2023 prodloužil na 6 let. Výrazné byly především těžby kůrovce, které dosáhly nejvyšší úrovně za posledních 12 let (viz Graf 6). Je to doprovodný jev naplňování dlouhodobých cílů NP a postupného rozšiřování území bez nahodilých těžeb, které bylo v roce 2023 poprvé přesáhlo 50 % rozlohy porostní půdy ve vlastnictví státu na území NPŠ (viz výše a Tabulka 76).

Graf 6 Výše těžby podle druhu v NPŠ v letech 2012-2023 (m³)



Rozvoj napadení podkorním hmyzem v roce 2023 byl vyšší nejen v zásahových částech, ale i v porostech ponechaných samovolnému vývoji a v území bez nahodilých těžeb (viz Tabulka 77). Těžba kůrovcových stromů se meziročně zvýšila o 8,4 % a objem nových souší vzrostl o 40 %. V bezzásahových územích NP bylo napadeno 299 034 m³ smrkového dřeva a v zásahových částech NP se vytěžilo 236 637 m³ smrkového dříví. Celkové kůrovcové napadení tedy dosáhlo 535 671 m³ a o 24 % překonalo objem roku 2022 (431 935 m³). To jsou hodnoty, které odráží naplňování dlouhodobého cíle ochrany NP a zvětšování území bez nahodilých těžeb (viz Tabulka 76). V dlouhodobém kontextu bylo napadení kůrovci v roce 2023 4. nejvyšší od založení NPŠ (viz Graf 8).

Tabulka 77 Objem kůrovcové těžby a objem souší včetně meziročního rozdílu v NPŠ v letech 2014-2023

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
těžba kůrovec (m³)	22 900	21 072	29 393	50 306	53 873	209 234	149 221	134 502	218 342	236 637
meziroční rozdíl (%)	54,2	92,0	139,5	171,1	107,1	388,4	71,3	90,1	162,3	108,4
souše (m³)	18 531	13 212	25 786	29 310	33 001	83 799	132 542	116 264	213 593	299 034
meziroční rozdíl (%)	56,9	71,3	195,2	113,7	112,6	253,9	158,2	87,7	183,7	140,0
celkem kůrovec (m³)	41 431	34 284	55 179	79 616	86 874	293 033	281 763	250 766	431 935	535 671
celkový meziroční rozdíl (%)	55,4	82,7	160,9	144,3	109,1	337,3	96,2	89,0	172,2	124,0

5.1.4. Narušení podkorním hmyzem podle LHC

Nárůst celkového kůrovcového napadení (těžba + souše) se projevil ve všech Správou NPŠ obhospodařovaných LHC s výjimkou Borových Lad (viz Tabulka 78). Zde došlo k meziročnímu poklesu na 86 % roku 2022. Naopak na LHC České Žleby vzrostlo napadení více než 2násobně (206 %). Výrazný nárůst byl zaznamenán také na Srní (145 %). LHC Prášíly, Modrava a Stožec dosáhly mírného zvýšení (Prášíly, Modrava) nebo zůstalo celkové napadení kůrovci meziročně stejné (Stožec). V absolutní hodnotě objemu kůrovcového napadení se již druhý rok ve vedoucím postavení drží LHC Srní s 166 191 m³ s odstupem následují České Žleby (106 117 m³) a Stožec (103 339 m³), přičemž obě LHC v průměru 2krát převyšují LHC Prášíly, Modrava, kde bylo loni narušení hmyzem podobné jako v roce 2022 (viz Tabulka 78).

Tabulka 78 Celkové kůrovcové napadení v NPŠ podle LHC v letech 2022-2023 vč. meziročního rozdílu

LHC (m ³)	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
2023	58 710	166 191	56 649	44 665	106 117	103 339	535 670
2022	57 163	114 628	53 525	51 981	51 484	103 155	431 936
meziroční rozdíl (%)	103	145	106	86	206	100	124

5.1.5. Napadení v území bez nahodilých těžeb

Kůrovcové napadení se průběhu posledních 5 let stále více odehrává v území bez nahodilých těžeb. Zatím co v roce 2019 byl celkový podíl kůrovcem napadených stromů v tomto území na celkovém kůrovcovém napadení pouze 29 %, v roce 2023 to bylo 56 % (viz Tabulka 79). Nejvyšších hodnot

dlouhodobě dosahuje LHC Srní, nejnižších LHC Prášíly. Nejrazantnější meziroční zvýšení proběhlo na LHC České Žleby podobně jako na LHC Stožec. Je to způsobeno vysokým podílem porostní půdy v režimu bez nahodilých těžeb na těchto LHC. Podíl kůrovcového napadení v území bez nahodilé těžby totiž zatím kopíruje postup rozšiřování jeho rozlohy. Ten byl v roce 2022 44 % rozlohy porostní půdy a v roce 2023 52 % (viz Tabulka 76). Přičemž podíl čerstvě odumřelých smrků v těchto územích k celkovému kůrovcovému napadení byl totiž v roce 2022 49 % a v roce 2023 56 % (viz Tabulka 79). Tento stav bude pravděpodobně trvat do ukončení gradace případně do vyčerpání potravní nabídky pro kůrovce v územích bez nahodilé těžby.

Tabulka 79 Podíl kůrovcového napadení v území bez nahodilých těžeb k celkovému kůrovcovému napadení v NPŠ podle LHC v letech 2019-2023 (%).

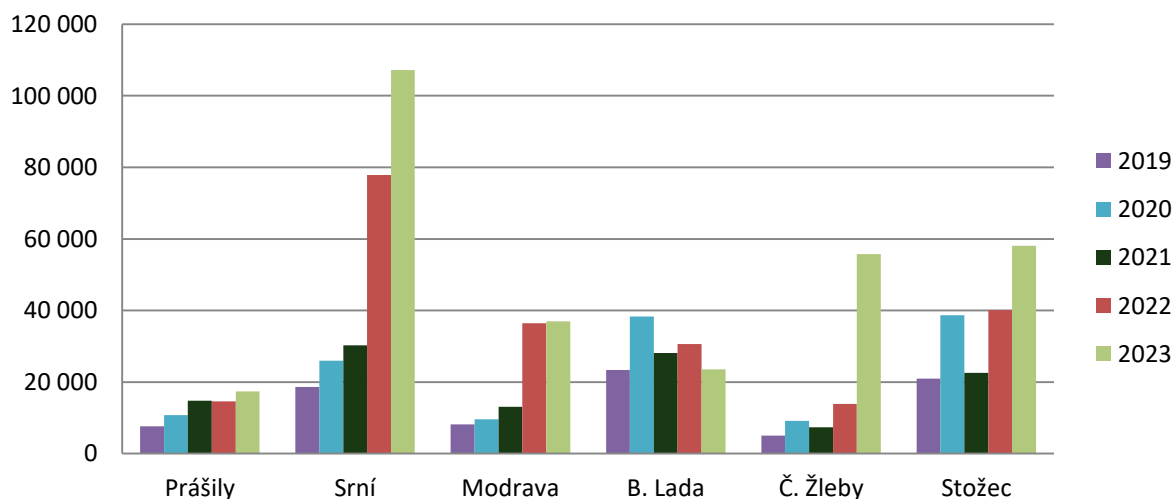
LHC	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
2019	26	53	31	51	8	22	29
2020	37	64	44	67	19	45	47
2021	42	63	53	57	24	37	46
2022	25	68	68	59	27	39	49
2023	30	64	65	53	53	56	56

Celkový objem kůrovcového napadení v území bez nahodilých těžeb je progresivní na všech LHC s výjimkou LHC Borová Lada, kde lze dlouhodobě hovořit o stagnaci (viz Graf 7). Nejvyšší dynamika se projevuje v LHC, kde je nejvyšší podíl bezzásahových území tedy na LHC Modrava a zejména na LHC Srní, České Žleby Stožec (viz Tabulka 80 a Graf 7).

Tabulka 80 Objem kůrovcového napadení v území bez nahodilých těžeb v NPŠ podle LHC v letech 2019-2023 (m³).

LHC	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
2019	7 640	18 669	8 147	23 343	5 044	20 960	83 803
2020	10 804	25 941	9 631	38 319	9 140	38 709	132 545
2021	14 839	30 285	13 062	28 123	7 408	22 547	116 264
2022	14 576	77 890	36 446	30 644	13 926	40 116	213 598
2023	17 419	107 193	37 015	23 545	55 761	58 100	299 034

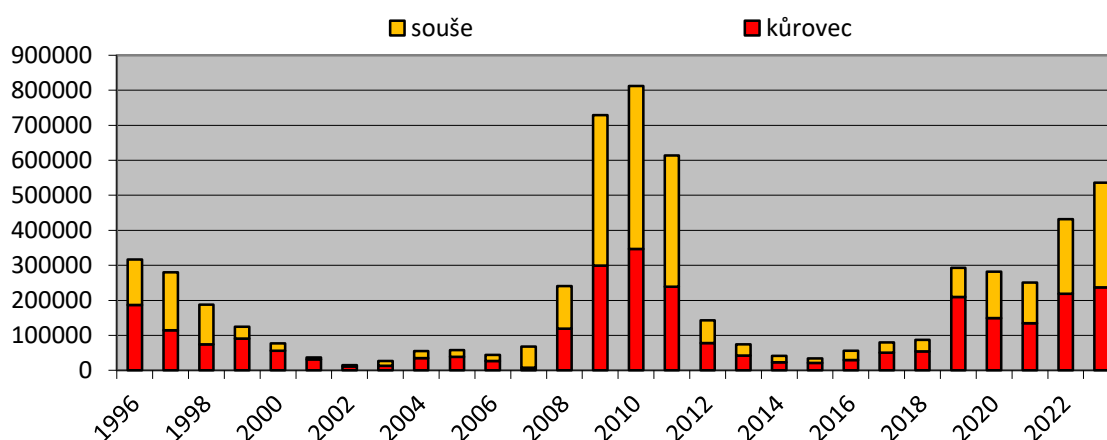
Graf 7 Objem kůrovcového napadení v území bez nahodilé těžby v NPŠ podle LHC v letech 2019-2023 (m³)



5.1.6. Narušení podkorním hmyzem v dlouhodobém kontextu

Z dlouhodobého pohledu vývoj potvrzuje, že v NPŠ probíhá třetí výrazná kůrovcová gradace od počátku jeho existence (viz Graf 8). V porovnání s předchozími dvěma je tato gradace menší než v letech 2008-2012, ale je výrazně větší než ta z poloviny 90. let. Celkově byl rok 2023 pátým rokem této třetí gradace a současně objemově nejvyšším. Celkový objem napadení lesních porostů kůrovcem v roce 2023 je čtvrtý nejvyšší od roku 1996 (po letech 2009-2011) a také čtvrtým, kdy celkové napadení od roku 1996 přesáhlo hodnotu 500 000 m³ (viz Graf 8). Vzhledem k zákonem definovaným dlouhodobým cílům ochrany NP je vysoce pravděpodobné, že tato gradace bude mít jiné parametry než gradace předchozí. Především proto, že jak v 90. letech, tak po orkánu Kyrill se rozloha území bez nahodilých těžeb neměnila, případně mírně klesala. Nyní je tomu naopak a progresivní pojetí zákona a zonace pravděpodobně přispívá k chronické podobě gradace podkorního hmyzu.

Graf 8 Výše kůrovcové těžby a objem souší v NPŠ v letech 1996-2023 (m³)



5.1.7. Nárůst odkorňování

Podíl odkorňování na nahodilé těžbě meziročně vzrostl na 22,4 %. Po poklesu v roce 2022 se vrátil na hodnotu z roku 2021 (viz Tabulka 81). V roce 2023 se podařilo odkornit 41 504 m³, což je příznivý až trend vzhledem k vysoké potřebě odkorňování jako efektivního prostředku ochrany a ponechávání smrkového dříví k zetlení ve státních lesích NPŠ.

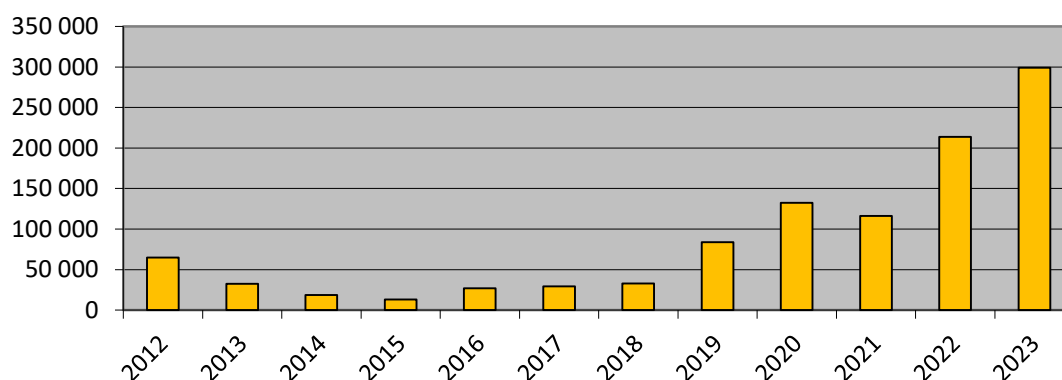
Tabulka 81 Objem odkorňování dříví podle LHC a jeho podíl na nahodilé těžbě v NPŠ v letech 2021- 2023

LHC/2021	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
nahodilá těžba (m³)	20 910	18 352	11 957	23 505	53 653	57 323	185 700
odkornění (m³)	2 120	4 947	4 145	4 860	7 277	18 155	41 504
podíl (%)	10,1	27,0	34,7	20,7	13,6	31,7	22,4
LHC/2022	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
nahodilá těžba (m³)	45 120	37 780	17 793	22 977	46 917	71 807	242 393
odkornění (m³)	2 675	3 629	4 587	2 139	2 317	14 027	29 374
podíl (%)	5,9	9,6	25,8	9,3	4,9	19,5	12,1
LHC/2023	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	celkem
nahodilá těžba (m³)	42 736	59 927	20 120	23 196	52 757	52 885	251 621
odkornění (m³)	3 206	20 573	6 852	5 257	4 625	15 049	55 561
podíl (%)	7,5	34,3	34,1	22,7	8,8	28,5	22,1

5.1.8. Ponechávání dřevní hmoty k zetlení

Nárůst objemu odkorněného dříví znamenal zvýšení objemu ponechaného aktivně vyrobeného smrkového dříví k zetlení (viz Tabulka 82). Meziročně se zvýšil jeho objem z necelých 26 tis. m³ v roce 2022 na téměř 40 tis. m³. Z pohledu biodiverzity, zlepšení stavu lesních půd a zadržování vody v krajině je toto opatření aktivního obnovního managementu velmi důležité. V NP je však pouhým doplňkem pasivně ponechaného dřeva k zetlení. Objem odumřelých stromů ponechaných v území bez nahodilých těžeb totiž dlouhodobě dosahuje mnohem vyšších hodnot. V roce 2023 byl dalece nejvyšší v posledních 12 letech (viz Graf 9). Dosáhl téměř 300 tis. m³ odumřelých souší, což je 7,5násobek hodnoty aktivně vyrobeného dříví ponechaného k zetlení (40 tis. m³).

Graf 9 Objem odumřelých stromů ponechaných v území bez nahodilých těžeb v NPŠ letech 2012-2022 (m³)



Tabulka 82 Objem dříví ponechaného k zetlení v NPŠ podle LHC v letech 2018 – 2023 (m³)

rok/LHC	Prášíly	Srní	Modrava	B. Lada	Č. Žleby	Stožec	Celkem
2018	386	1 850	1 536	1 725	2 179	3 034	10 710
2019	1 117	5 153	6 854	4 087	9 917	12 257	39 386
2020	7 277	6 317	9 335	9 498	18 938	19 998	71 364
2021	911	3 782	3 262	4 205	6 107	9 676	27 942
2022	2 438	5 841	2 677	2 476	2 784	9 704	25 921
2023	2 950	16 824	3 634	2 059	4 545	8 913	38 925

5.1.9. Péče o zvěř

Součástí aktivní péče o les je management spárkaté zvěře, jehož důležitým prvkem je regulace početnosti. Změny v lesních ekosystémech, klimatická změna nebo návrat vlků vyvolávají potřebu aktualizovat i péči o zvěř v NPŠ. V souvislosti s odpovědným přístupem k lesu Správa NPŠ odvozuje plánu lovu ze stavu obnovy lesních dřevin na kontrolních a srovnávacích plochách s přihlédnutím k potravním nárokům přirozených predátorů. Plán lovu jelení zvěře pro myslivecký rok 2023/2024 poprvé vznikl na základě stavu lesa a kvalifikovaného zoologického odhadu množství jelení zvěře ulovené vlky.

5.1.10. Studijní cesta

S přístupy zaměřenými na péči o lesní porosty v kontextu klimatické změny a kůrovcové gradace se pracovníci Správy se roce 2023 seznámili také v rámci studijní cesty. Zaměstnanci odboru PLENP navštívili mj. demonstrační objekt PRO SILVA na Klokočné, lesy NP České Švýcarsko a lesy Arcibiskupství pražského v Brdech. Na Klokočné a v Brdech se seznámili s výsledky přestaveb

smrkových monokultur k odolným, strukturně a druhově rozmanitým lesním porostům s využitím tvořivých sil lesa a biologické automatizace. Praktické ukázky demonstrovaly výsledky dlouhodobě uplatňovaných nepasečných postupů a výběrných principů. V NPČŠ strávili lesníci nejdelší čas a v terénu byli konfrontováni se stavem lesních porostů po rozsáhlém požáru a měli možnost vidět nastupující přirozenou obnovu a převažující působení přírodních sil v lesních ekosystémech. Současně se seznámili s přístupem ke spárkaté zvěři, která je v NPČŠ předmětem intenzivního redukčního lovu.



Obrázek 43 Studijní cesta do NPČŠ, převažující působení přírodních sil v lesních ekosystémech.

Závěrem děkuji všem pracovníkům odboru péče o lesní ekosystémy za práci, kterou v roce 2023 vykonali. V souladu s výše uvedenými skutečnostmi, byla lesnická práce v NPŠ náročnější než ve většině roků existence NP.

5.2. Ochrana lesa

Petr Kahuda

5.2.1. Ochrana před zvěří

Potřeba dlouhodobě chránit výsadby před negativním vlivem zvěře souvisí s faktem, že poškozované dřeviny špatně odrůstají a v případě opakovaného či většího poškození mohou i odumřít. Chráněna je zejména umělá obnova na exponovaných lokalitách. Výše škod často narůstá při mírných zimách s nižší sněhovou pokrývkou, které se v posledních letech dostávají poměrně často.

Rozsah ochrany výsadeb (ale i přirozeného zmlazení) proti negativnímu působení zvěře souvisí nejen s množstvím mladých dřevin, které je třeba chránit, ale také s velikostí populace jelení a srnčí zvěře, před kterou se žádoucí a podporované ohrožené dřeviny chrání. Přestože se v tomto směru v poledních letech dost změnilo (zvýšení loveckého tlaku – vyšší redukce lovem, návrat vlků a predace), stále zůstávají místa, kde je třeba ochranu provést. Mezi nejohroženější dřeviny patří jedle a javor klen, na řadě míst stále i buk.

Ochrana lesa proti působení zvěře byla celkově provedena ve srovnatelném rozsahu, jako v roce předchozím. Postaveno bylo o 850 kusů individuálních ochran více než před rokem a o cca 10% se zvýšila i repelentní ochrana. Naproti tomu oplocenek bylo postaveno méně – o cca 2,2 km. Projekt

„Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava výsadbou a ochranou nedostatkových dřevin v letech 2020 – 2023“ se tedy nepodařilo zcela naplnit. Hlavním důvodem nesplnění byla špatná situace na trhu práce – nedostatek dodavatelů prací.

individuální ochrany	2 310 ks
letní a zimní okus (repelenty)	379,12 ha
stavba oplocenek	3,83 ha; 4,44 km

5.2.2. Ochrana před buřením

Rozsah provedené ochrany výsadeb před buřením souvisí s množstvím v minulosti prováděných výsadeb a podmínkami pro rozvoj bylinné vegetace, které v daném roce panují (vláha, teploty,...). Celková plocha ochrany kultur proti buření činila cca 21 ha, což je zhruba polovina loňských hodnot.

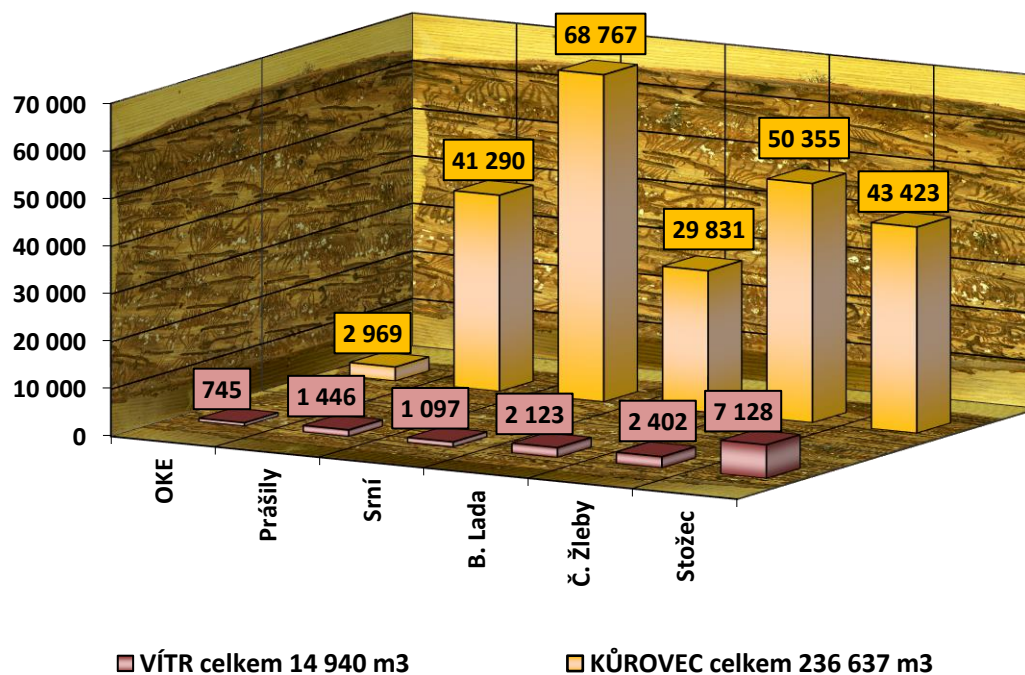
5.2.3. Ochrana proti podkornímu hmyzu

Výše kůrovcových nahodilých těžeb meziročně opět narostla, a to téměř o 10% - v roce 2023 činila necelých 237 000 m³. Tato hodnota je čtvrtá nejvyšší za 33 let historie NP Šumava a je jen těsně pod třetí příčkou z roku 2011 (239 000 m³). Tehdy ale těžby probíhaly na značně větší rozloze lesů, než je tomu nyní.

Zpracovaných polomů bylo zhruba o 1/3 méně než v roce předchozím - celkové množství zpracovaných polomů dosáhlo výše cca 15 000 m³.

Nejvíce kůrovcového napadení bylo zpracováno na územních pracovištích Srní (30%), České Žleby (21%) a Stožec (18%).

Graf 10 Přesná výše nahodilých těžeb dle ÚP a druhu



Těžištěm obranných opatření (kromě uvedeného zpracování napadených polomů) byla včasná identifikace a zpracování kůrovcem napadených stromů v zásahových částech NP. Asanace kůrovcového dříví (kůrovec, polomy) odkorněním je považováno, pokud je včas provedeno, za jeden z nejefektivnějších způsobů ochrany lesa před podkorním hmyzem. Tato činnost dosáhla v roce 2023 hodnoty téměř 56 000 m³, tj. cca 22% z provedené nahodilé těžby, což je o téměř polovinu lepší výsledek, než v roce předchozím.

Tabulka 83 Další opatření provedená v ochraně lesa proti kůrovcům

lapáky v porostech	1 607 ks
lapáky dovezené	472 m ³
lapače lýk. smrk.	157 ks

5.3. Těžební činnost

Petr Hanzal

Rok 2023 potvrdil trend posledních let a byl opět ve znamení nahodilé kůrovcové těžby. Z hlediska objemu kůrovcové těžby se zařadil mezi nejvýznamnější roky v historii NP Šumava. Celkový objem těžby činil 275 724 m³ z toho nahodilá těžba činila 91 % konkrétně 251 621 m³. V objemu nahodilé těžby tvořila drtivou většinu nahodilá těžba kůrovcová. Nakonec bylo zpracováno 236 637 m³ dřevní hmoty napadené kůrovci. Polomové hmoty z větru bylo zpracováno 14 940 m³ (tj. 6 % z nahodilých těžeb). Celkově bylo v lesních porostech NP Šumava realizováno 24 103 m³ úmyslných výchovných těžeb což činí 9 % z celkové těžby. Část zpracovaného a asanovaného dříví byla ponechána v porostech k zetlení. Jedná se celkem o 38 925 m³, tato hmota byla ponechána k zetlení a následně odepsána.

Tabulka 84 Přehled těžeb za rok 2023

Celková těžba:	275 724 m³	z toho:
	v režii:	275 713 m ³
	samovýroba:	11 m ³

Těžba dle druhu	m³	%
výchovná	24 103	9
nahodilá	251 621	91

Nahodilá těžba dle příčiny:	m³
živelná (vítr)	14 940
kůrovec – asanace napadené hmoty	236 637
kůrovec – kácení lapáků	0

Tabulka 85 Porovnání výše zpracované asanované hmoty napadené kůrovcem v letech 2013 – 2023 v m³

Zpracováno	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem NPŠ - kůrovec	42 226	22 900	21 072	29 393	50 306	53 873	209 234	149 402	134 502	218 342	236 637
Celkem NPŠ - vítr	15 086	6 198	51 578	22 452	83 026	203 805	50 306	49 637	51 198	24 056	14 940

Šetrnými technologiemi bylo na odvozní místo přibliženo 85 297 m³, tj. 34 % veškerého soustředování. Ostatní přibližená hmota byla v maximální míře bezeškodně přibližena (UKT, malotraktor, VS nad 4 t).

Tabulka 86 Soustředování dříví dle prostředků

Celkem	243 961,11 m ³	z toho z VM	8 259,45 m ³	3,5 %	
<i>Přibližovací prostředek</i>	<i>m³</i>	<i>%</i>	<i>z toho z VM</i>	<i>% z prost.</i>	<i>% z celku</i>
Koně (včetně balíkování)	1 726,95	0,7	0,00	0,0	0,0
UPKT	16 160,36	6,6	1 038,05	6,4	12,6
SLKT	6 808,95	2,8	0,00	0,0	0,0
LVS pod (TERRI) 4 t	75 849,61	31,1	4 928,97	6,5	59,6
Lanovky	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0
Železný kůň	7 722,37	3,2	0,00	0,0	0,0
VS nad 6,1t	93 418,10	38,3	303,59	0,3	3,7
UKT s vykl. Jeřábem	4 403,34	1,8	1 508,83	34,3	18,3
Malotraktor	37 871,43	15,5	480,01	1,3	5,8

5.4.Obnova lesa

Adam Jirsa

V roce 2023 bylo v lesích Správy NP Šumava uměle zalesněno 12,97 ha a vykázáno 193,62 ha přirozené obnovy. Ta činila podle jednotlivých dřevin smrk ztepilý 171,89 ha, jedle bělokorá 3,77 ha, borovice lesní 1,23 ha, buk lesní 9,26 ha, javor klen 1,48 ha a jeřáb ptačí 1,30, bříza bradavičnatá 4,69 ha. Celkový součet veškeré obnovy byl 206,59 ha.

Umělou obnovu lesa lze realizovat pouze v zóně soustředěné péče, dílčí ploše D2. Jejím cílem je přispět ke zlepšení druhové skladby, zejména tam, kde přirozeně chybí nebo není v dosahu semenný zdroj. Útlum produkce vlastních lesních školek ovlivnil výslednou plochu. Z celkové umělé obnovy lesních porostů 12,97 ha tvořilo největší část první zalesnění na holině, konkrétně na ploše 12,58 ha. Vylepšování bylo provedeno jen na 0,29 ha a doplnění chybějících dřevin v redukované ploše 0,10 ha. Podsadbá pod porosty nebyla prováděna.

Hodnoty v plochách, kusech a zastoupení ukazuje tabulka “Obnova porostů zalesněním- sadba dle dřevin”.

Tabulka 87 Obnova porostů zalesněním- sadba dle dřevin.

dřevina	ha	%	tis. ks	ha	ks
	Celkem			Z toho FW - velkoobjemy	
Smrk ztepilý	0,00	0,0	0	0,00	0
Jedle bělokorá	7,75	59,7	19,180	2,02	1009
Borovice lesní	0,15	1,2	0,743	0,00	0
Buk lesní	4,89	37,7	20,909	0,86	432
Javor klen	0,06	0,5	0,250	0,00	0
Jasan ztepilý	0,00	0,0	0	0,00	0
Jilm horský	0,00	0,0	0	0,00	0
Jeřáb ptačí	0,12	0,9	0,060	0,12	60
Břízy	0,00	0,0	0	0,00	0
Olše šedá	0,00	0,0	0	0,00	0
SOUČET	12,97	100,0	41,142	3,00	1 501
OBNOVA POROSTŮ ZALESNĚNÍM - SÍJE dle dřevin v kg					
Síje nebyla realizovaná – 0 kg / 0,00 ha					

Podíl jedle bělokoré na umělé výsadbě se zvýšil už na téměř dvě třetiny (59,7 %), více než jednu třetinu měl buk lesní (37,7 %). Další dřeviny - borovice lesní (1,2 %), jeřáb ptačí (0,9 %) a javor klen (0,5%) se podílely velmi málo. Nezdar ze zalesnění minulých roků byl evidován na 18,13 hektarech jako nezdar klimatický, na 0,18 ha jako nezdar ostatní, bez zjevně zjištěné příčiny.

Podíl krytokořenného sadebního materiálu (12,81 ha) z celkové uměle obnovené plochy v roce 2023 činil 98,77 %, z toho poloodrostky v patentovaných obalech Správy NP Šumava bylo zalesněno 3,00 ha, což činí 23,13 % z celkových 12,97 ha. Množství prostokořenných sazenic bylo tedy velmi nízké.

Umělá obnova byla podle organizačních jednotek provedena takto: ÚP Prášíly - 2,21 ha, ÚP Srní – 5,00 ha, ÚP České Žleby – 1,46 ha, ÚP Stožec – 2,52 ha a ÚP Ochrany přírody – 1,78 ha. Na ÚP Borová Lada nebyla umělá obnova prováděna.

Holiny v Národním parku Šumava není nutné ihned zalesňovat. Platí zde výjimka prodloužení ze zákonné doby zalesnění a doby zajištění na celkem 30 let. Všude se v krátké době přirozená obnova dostaví. I když v různé intenzitě a počtech jedinců, dosud nikde se nestalo, že by trvale někde zůstávala holina.

Přirozená obnova byla zjištěna a vykázána na holinách nebo v lesních porostech po odstranění horního stromového patra na územních pracovištích následovně: ÚP Prášíly – 28,21 ha, ÚP Srní – 31,69 ha, ÚP Ochrany přírody – 15,70 ha, ÚP České Žleby – 23,98 ha a ÚP Stožec – 91,98 ha. Na ÚP Borová Lada 2,06 ha.

5.5. Prořezávky

Adam Jirsa

Zásahy jsou zaměřeny na intenzivní redukci smrku v mladých lesních porostech (prořezávky), obvykle ještě bez hmoty hroubí. Redukcí počtů budou nastaveny podmínky k vyšší stabilitě smrkových porostů. Dalším cílem je uvolnění žádoucích dřevin - jedle, buku, klenu a pionýrských dřevin (bříza, jívy, jeřáb) od konkurence smrku.

V oplocenkách lze pro uvolnění vybraných jedinců odstranit řezem i další dřeviny, ale musí zůstat zachováno jejich zastoupení. Pionýrské dřeviny se v oplocenkách redukují výjimečně, pokud nekonkurují cílovým dřevinám (jedli, buku, javoru klenu, jilmu), nemusí se redukovat vůbec. Mimo oplocenky se vyřezává pouze smrk. Zásahy se provádí v dílčích plochách stanovených příkazem ředitele, což odpovídá zóně přírodě blízké a zóně soustředěné péče.

Každý lesnický úsek je nyní rozčleněn na 6 bloků péče, což pro praxi znamená, že by se cílená lesnická péče měla v daném území opakovat dvakrát za dobu platnosti LHP. V roce 2023 byla činnost zaměřena na blok péče č. 2. K původnímu projektu byly doplňované a realizované porosty z bloků péče č. 2, vhodné k prořezávce. Rozvíjela se také realizace tak zvaných „porostních mezer“ v rámci zásahů s proměnlivou intenzitou. Jejich umístěním je sledováno zvýšení biodiverzity, stability a zlepšení struktury porostů.

Rokem 2023 skončila II. etapa projektu OPŽP „Přestavby vzdálených a přechodných typů lesních porostů v Národním parku Šumava. Vzhledem k plnění indikátoru, což byla celková plocha provedených zásahů za období let 2020 - 2023, a k čerpání finančních prostředků, nebyly už v závěru roku některé porosty do uvedeného projektu zahrnuty. Celková plocha všech prořezávek tak činila 435,10 ha.

Tabulka 88 Plochy realizovaných prořezávek v roce 2023 podle jednotlivých územních pracovišť

Prášíly	79,02 ha
Srní	33,22 ha
ÚP Ochrany přírody	14,68 ha
Borová Lada	59,46 ha
České Žleby	104,18 ha
Stožec	144,54 ha

5.6. Péče o zvěř

Adam Jirsa

Zásady péče o Národní park Šumava limitují některé činnosti ve vztahu ke zvěři podle určitých zón. Neloví se liška obecná, nepovoluje se vnaďení zvěře v přírodní a přírodě blízké zóně. Omezený lov je v zóně přírodní. Probíhá příprava dokumentu Koncepce péče o zvěř.

Dílčí plocha A2 = území bez lovu, má výměru 6 991 ha.

Plán lovu pro jelení zvěř byl stanoven na 650 ks. K 31. 1. 2024 bylo uloveno 481 ks, připočteme-li zjištěný úhyn ve výši 112 ks, výsledné číslo je 593 ks. Do konce března se loví mladá zvěř do dvou let věku, předpoklad je společně s dalším nalezeným úhynem splnění plánu lovu.

Na období listopad až leden jsou povolené výjimky z některých zakázaných způsobů lovu. Konkrétně lov v noci, lov s pomocí digitálních zaměřovačů a možnost lovu samců na společných lovech.

V roce 2023 byl uloven 1 jelen sika (špičák) v honitbě ÚP Srní, nebyla ulovena žádná daňčí zvěř.

Srnčí zvěř je hlavní kořistí rysa ostrovida, přesto se lov na menší části národního parku provádí. Využívá se především k možnosti lokálně ovlivnit intenzitu okusu dřevin. Bylo uloveno 16 kusů, zjištěný úhyn k 31. 1. 2024 činí 42 kusů. Při započtení stávajícího zjištěného úhynu je celkové množství 58 ks. Plán lovu (včetně zjištěného úhynu) byl splněn za honitbu ÚP Borová Lada.

Lov divokých prasat patřil k nejnižším za posledních 15 let. K 31. 1. 2024 bylo uloveno 259 ks černé zvěře. Zdá se, že vlci se více začínají věnovat i divočákům jako svojí kořisti. K potvrzení si budeme muset počkat na výsledky projektu „Ekologické dopady návratu vlků do ekosystému Šumavy a Bavorského lesa“.

Úlovky divokých prasat jsou všechny do jednoho vyšetřovány na svalovce. V honitbách ÚP Prášily, ÚP Srní, Slatě, ÚP Stožec a části ÚP Borová Lada (k. ú. Bučina u Kvildy a Bučina) také na přítomnost radioaktivního Cesia – 137. Pokud jsou zjištěné hodnoty nadlimitní, nad 600 Bq/kg, je takový ulovený divočák likvidován v kafilerii. V roce 2023 pokračovalo šíření AMP v severních Čechách, naštěstí velmi pomalu oproti původním předpokladům.

Tabulka 89 V honitbách na území NP Šumava uloveno (stav k 31. 1. 2024)

Jelen evropský 481 ks	jelen 135 ks	laň 128 ks	kolouch 218 ks	úhyn 112 kusů
Srnec obecný 16 ks	srnec 11 ks	srna 1 ks	srnče 4 ks	úhyn 42 kusů
Prase divoké 259 ks	kňour 10 ks	bachyně 8 ks	lončák 88 ks	sele 153 ks
Liška 2 ks	jezevec 1 ks			

Lov lišek byl v režijních honitbách zastaven příkazem ředitele NP v roce 2022. Schválením Zásad péče o NP se konec lovu lišek a jezevců rozšířil i do ostatních honiteb.

Počty tetřevů stále oscilují kolem 300 jedinců. U tetřívka je stav výrazně horší, na jaře 2023 bylo za celý Národní park Šumava sečteno pouhých 18 jedinců.

V současné době se po území NP pohybuje pravděpodobně 6 vlčích smeček a několik dalších samostatných jedinců vlka obecného. Domovské okrsky přesahují hranice NP Šumava, na redukci jelení zvěře se podílejí odhadem 300 – 400 kusy ročně za území NP. Třem vlkům byl po odchytu nasazen telemetrický obojek. V rámci výše zmíněného projektu bude zkoumán jejich pohyb a interakce mezi predátorem (vlk) a kořistí (jelen).

5.7. Lesní školkařství a semenářství

Petr Kahuda

Sazenice lesních dřevin jsou potřebné k zajištění umělé obnovy lesních porostů na vytěžených plochách a k postupné přeměně ekologicky nevhodné druhové skladby ve vybraných lesních porostech. Dlouhodobě se všechny Správou NPŠ používané sazenice pěstují ve vlastních lesních školkách. Vzhledem k upřednostňování přírodních dějů a přirozené obnovy je umělá obnova uplatňována pouze v malém rozsahu.

K produkci sazenic se aktuálně využívají tři lesní školky, které zajišťují dostatek sadebního materiálu pro naplnění plánovaného zalesňování.

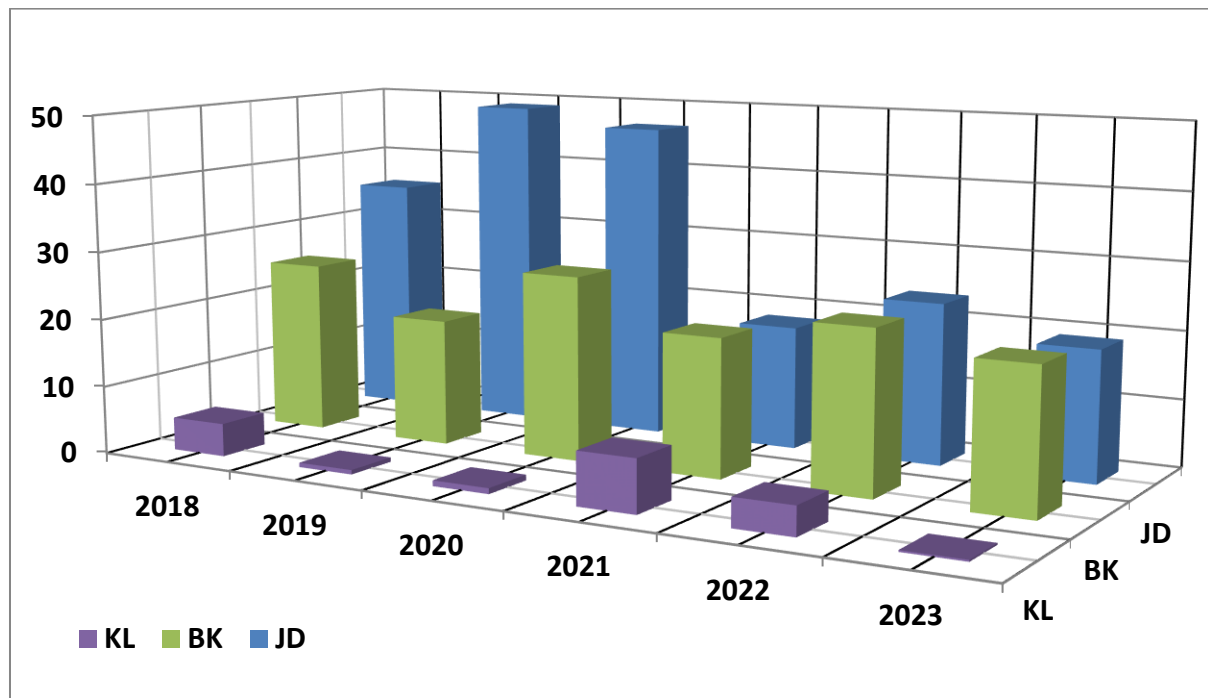
U všech pěstovaných sazenic je kladen důraz na kvalitu, genetickou i stanovištní příslušnost a jasně identifikovatelný původ. Pěstují se zejména jedle a buk ale rovněž borovice, javor klen, jilm horský, olše šedá a v neposlední řadě také dřeviny přípravné jako jeřáb ptačí.

Počet sazenic vyprodukovaných v tomto roce v lesních školkách NPŠ byl ve srovnání s předchozím rokem o cca 20% nižší. Expedované množství dle druhů sazenic a jednotlivých dřevin je uvedeno v následující tabulce (v tis. ks). Z přehledu je zřejmé, že převážnou většinu vyrobených sazenic (téměř 90%) tvoří jedle a buk; přehled produkce sazenic hlavních dřevin v letech 2018-2023 je uveden v následujícím grafu:

Tabulka 90 Expedované množství dle druhů sazenic a jednotlivých dřevin

Dřevina	prostokořenné	krytokořenné	poloodrostky	celkem
jedle bělokorá		18,17	1,01	19,18
borovice lesní		0,74		0,74
buk lesní	0,80	19,68	0,43	20,91
javor klen		0,25		0,25
jeřáb ptačí			0,06	0,06
CELKEM	0,80	38,84	1,50	41,14

Graf 11 Produkce sazenic hlavních dřevin v NPŠ v letech 2018-2023 (tis. ks)



Dalšími kritériem produkce sazenic v lesních školkách je jejich školkování a osazování do pěstebních obalů.

Tabulka 91 Množství sazenic zaškolovaných a obalových dle jednotlivých dřevin (v tis. ks)

Dřevina	školkování	obalování	obaly NPŠ	celkem
jedle bělokorá	52,00	21,40	1,69	75,09
borovice lesní		0,15	0,25	0,40
buk lesní	5,00	18,57	3,79	27,36
javor klen		0,60	0,40	1,00
jeřáb ptačí		0,04	0,10	0,14
CELKEM	57,00	40,76	6,23	103,99

5.7.1. Semenářství

Pro zajištění dalšího pěstování sazenic v lesních školkách NPŠ bylo natrháno 300 kg jedlových šišek.

Z porostů s dostatkem přirozeného zmlazení bylo vyzvednuto 10 tis. semenáčků buku lesního.

5.8.LHE a odborná vyjádření OLH a správy drobných vodních toků

Aleš Kučera

Prvotní evidence lesní výroby roku 2023 probíhala jako v předchozích letech v SW Lesis s následným převodem jednotlivých dokladů do účetního a evidenčního systému Eklis. Výkazy LHE byly shromažďovány za jednotlivé lesní hospodářské celky a vyplněné formuláře podle vzoru v příloze Vyhlášky o lesní hospodářské evidenci č. 202/2021 Sb., od 1. ledna 2023 byly předávány elektronicky příslušnému orgánu státní správy lesů na obcích s rozšířenou působností do 31. 3. daného roku.

V průběhu roku 2023 bylo zpracováno celkem 31 odborných vyjádření a to 22 vyjádření z oblasti správy drobných vodních toků a 9 vyjádření z hlediska odborného lesního hospodáře (OLH). V oblasti správy drobných vodních toků převažovaly žádosti a vyjádření ohledně hrožících škod na majetku v důsledku zaplavení objektů vzedmutou hladinou toků u bobříků hrází včetně mostů na dráze, dále vyjádření k povolení vypouštění odpadních vod z čistíren odpadních vod u šumavských penzionů a hotelů. Mezi významné žádosti z oblasti OLH byly žádosti na asanaci rizikových stromů v blízkosti rekreačních objektů a účelových komunikací.

6. Odbor vnitřní správy

Martin Roučka

Tabulka 92 Hospodaření Správy

NÁKLADY CELKEM	617.699.449,16
Náklady z činnosti	586.750.524,09
Finanční náklady	1.107.975,07
Daň z příjmu	29.840.950,00
VÝNOSY CELKEM	700.081.441,74
Výnosy z činnosti	421.873.316,27
Finanční výnosy	10.844.433,90
Výnosy z transferů	267.363.691,57

Tabulka 93 Hospodářský výsledek

Hospodářský výsledek	v Kč
Celkem k 31. 12. 2023 před zdaněním	112.222.942,58
Předpokládané zdanění celkem	29.840.950,00
Celkem k 31. 12. 2023 po zdanění	82.381.992,58

Hospodářský výsledek za rok 2023 ovlivnila řada aspektů, zejména však činnosti spojené s péčí o lesní ekosystémy.

Důsledkem relativně vysokých nahodilých těžeb bylo prodáno 230.654,76 m³ dřevní hmoty při průměrném zpeněžení 1.621,92 Kč/m³. Objem tržeb z prodeje pak činil 374.102.781,84 Kč.

Jednotkové výrobní náklady na péči o lesní ekosystémy se pohybovaly kolem dlouhodobého průměru. Průměrné zpeněžení dřevní hmoty oproti předchozímu roku výrazně pokleslo, ale i tak se stále pohybuje mírně nad dlouhodobým průměrem. Hlavním důvodem vyššího hospodářského výsledku tak je již zmíněný nadprůměrný objem nahodilých těžeb.

Správa nadále udržuje svou činnost v úsporném režimu a z pohledu nákladů se chovala uvážlivě. Do výše hospodářského výsledku se rovněž významně promítá fakt, že organizace je delší dobu nucena řešit financování řady činností z externích dotačních zdrojů. Je však nutné podotknout, že tyto zdroje nejsou z dlouhodobého pohledu zajištěné, a proto na ně nelze v delším časovém horizontu zcela spoléhat. V roce 2023 došlo k dalšímu snížení provozních dotací oproti rokům předchozím.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se Správa rozhodla na zajištění případných výpadků zdrojů financování vytvořit:

- Rezervy na pěstební činnost
 - mimo jiné na odkorňování dříví a další činnosti spojené s ochranou a péčí o lesní ekosystémy NP
- Rezervy na opravy majetku
 - V důsledku omezených možností tvorby vlastních zdrojů, nedostatečnému množství finančních prostředků v rámci nabídky dotačních titulů podpory orientovaných na financování oprav a údržbu spravovaného majetku a razantního snížení neinvestičního příspěvku na provoz po roce 2008, byly Správy NP i po provedené optimalizaci činností a snížení administrativní režie nuceny přistoupit k redukci péče o spravovaný majetek. Na základě doporučení NKÚ by Správy NP měly v průměru vynakládat finanční prostředky na péči o majetek ve výši 3% pořizovací hodnoty majetku, což v případě Správy NPŠ a jejích dominantních stálých aktiv představuje 44,6 mil. Kč ročně. Mezi lety 2011 a 2021 však bylo do oprav vkládáno ročně jen 26,7 mil. Kč., čímž vznikl za 10 let dluh v opravách majetku v souhrnné výši 178,9 mil. Kč.

6.1.Hlavní vlivy na hospodaření

„+“

- mírně nadprůměrné zpeněžení dříví
- získání dotací od jiných poskytovatelů než od zřizovatele (především dotace na ponechávání hmoty k zetlení)
- přetrvávající omezení některých činností
- velký důraz na kvalitní zařídování dříví s cílem zajistit co nejlepší zpeněžení
- důsledná práce se všemi druhy nákladů s cílem zefektivnit činnost organizace
- čerpání rezerv na opravy majetku

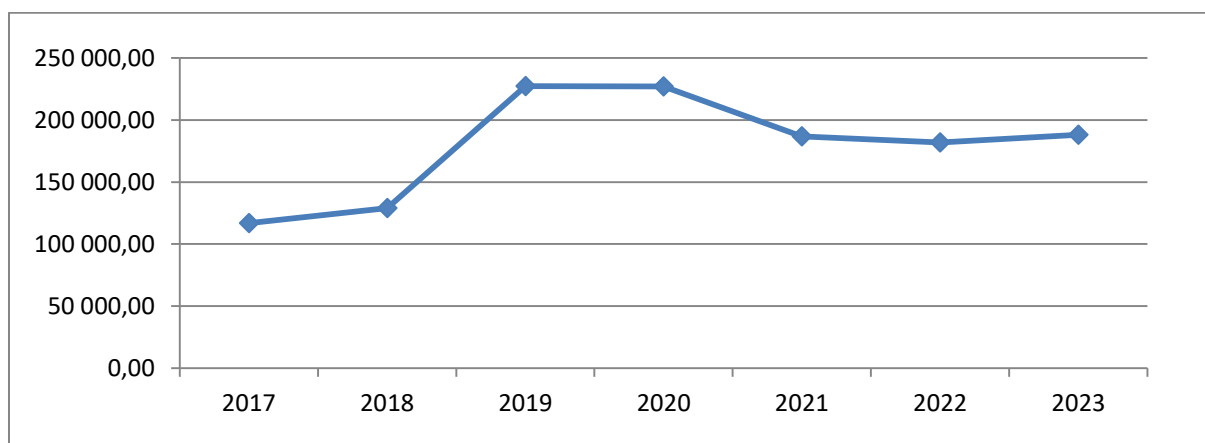
„-“

- nárůst cen mnoha zdrojů, vlivem vyšší inflace
- pokles ceny dříví oproti předchozímu roku
- snížení provozních dotací

Tabulka 94 Vývoj provozních dotací za posledních 7 let (v tis. Kč)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PROVOZNÍ DOTACE (671)	174 100,53	224 345,56	314 577,87	403 899,70	309 007,65	305 696,66	267 363,69
Příspěvek na činnost PO	116 998,84	128 927,94	227 231,88	227 019,55	186 832,00	181 957,00	188 165,65

Graf 12 Příspěvek na činnost



6.2. Základní údaje o majetku Správy Národního parku Šumava

Ve sledovaném období (2023) činily investiční výdaje celkem 48.341.660,51 Kč. Z toho 25.381.344,00 Kč představují stavební práce (zejména práce spojené s projektem Life for Mires), 18.127.058,61 Kč ostatní investice hmotné, jednalo se o nákup osobních automobilů, zemědělské techniky, požárního vybavení a 4.833.257,90 Kč ostatní investice nehmotné (audiovizuální dílo pro projekt Life for Mires, LHP Stožec).

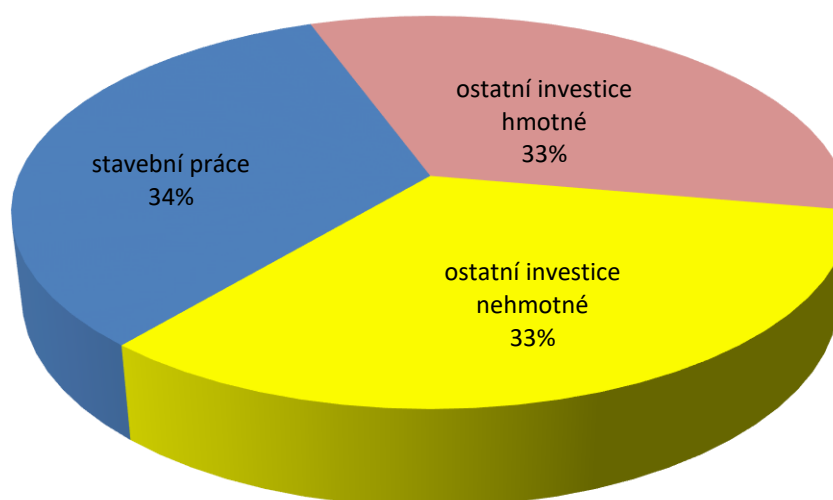
Tabulka 95 Dokončené nejvýznamnější investice

Revitalizace 12 lokalit v rámci projektu Life for Mires	7,6 mil. Kč
Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales (projekt OPŽP)	5,2 mil. Kč
Odchovný a reprodukční prvek Fritzův mlýn - refugia pro jedince perlorodky říční (projekt OPŽP)	4,9 mil. Kč
Osobní automobily (11 ks)	9,2 mil. Kč
Správní budova 1. máje 260, Vimperk (změna topného média)	1,8 mil. Kč

Tabulka 96 Investiční akce 2017-2023 v Kč

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
INVESTIČNÍ PRÁCE A DODÁVKY	17 975 036	16 805 976	51 256 059	46 409 898	53 610 450	37 869 541	48 341 661
stavební práce	8 723 938	5 118 005	21 065 591	37 292 039	45 768 058	22 930 304	25 381 344
ostatní investice hmotné	6 352 000	10 162 432	27 076 291	3 346 215	1 669 137	12 351 112	18 127 059
ostatní investice nehmotné	2 899 098	1 525 539	3 114 178	5 771 644	6 173 255	2 588 125	4 833 258

Graf 13 Investiční činnost



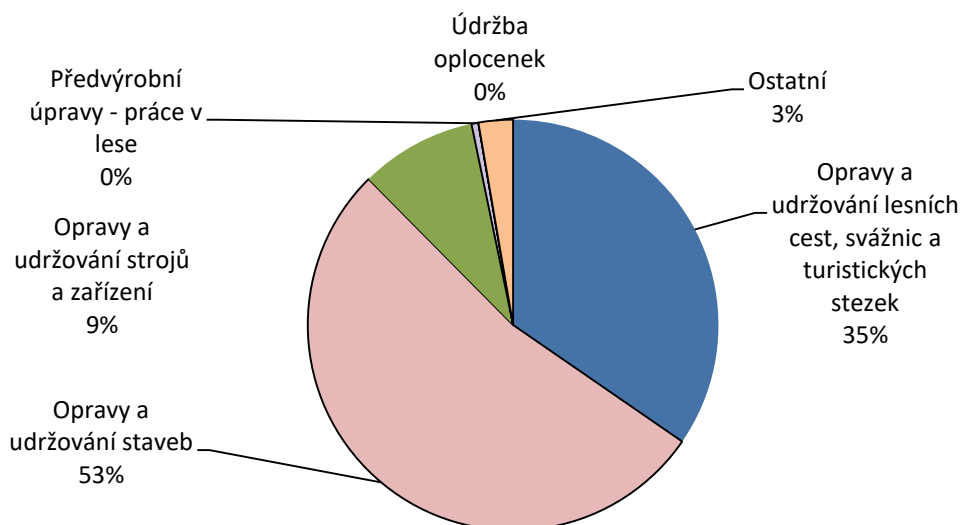
Tabulka 97 Opravy a udržování v 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opravy a udržování	18 712 409	31 825 409	28 666 151	18 418 579	20 945 552	44 405 957	49 948 600
Z toho: Opravy lesních cest, svážnic, turistických tras	4 769 365	17 127 862	13 699 784	8 975 991	2 299 590	21 934 461	17 284 277

V roce 2023 byly vynaloženy náklady na opravy a udržování (účet 511) v celkové výši 49.948.600,44 Kč.

Náklady na opravy a udržování na účtu 511 jsou tvořeny opravami a údržbou lesních cest, svážnic či turistických stezek, na něž bylo vynaloženo celkem 17.284.277 Kč. Významnou položkou jsou ve sledovaném období rovněž náklady na opravy a udržování staveb v objemu 26.460.367 Kč či na opravy a udržování strojů a zařízení ve výši 4.579.143 Kč.

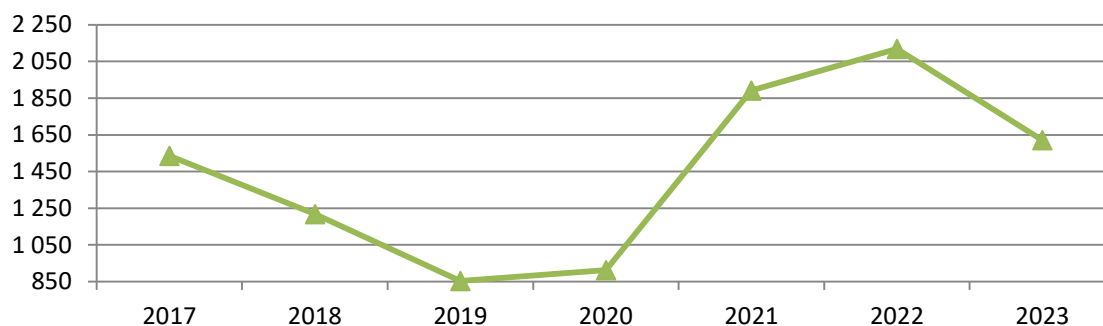
Graf 14 Náklady na opravy a udržování



Tabulka 98 Přehled prodeje dříví za období 2017-2023

rok	množství v m ³	prům. zpeněžení	aukce v m ³	% aukcí z celkového prodeje
2017	178 735	1 536	9 287	5,20
2018	257 478	1 219	100	0,04
2019	204 556	853	0	0,00
2020	154 537	913	0	0,00
2021	195 596	1 891	0	0
2022	247 897	2 119	0	0
2023	230 655	1 622	0	0

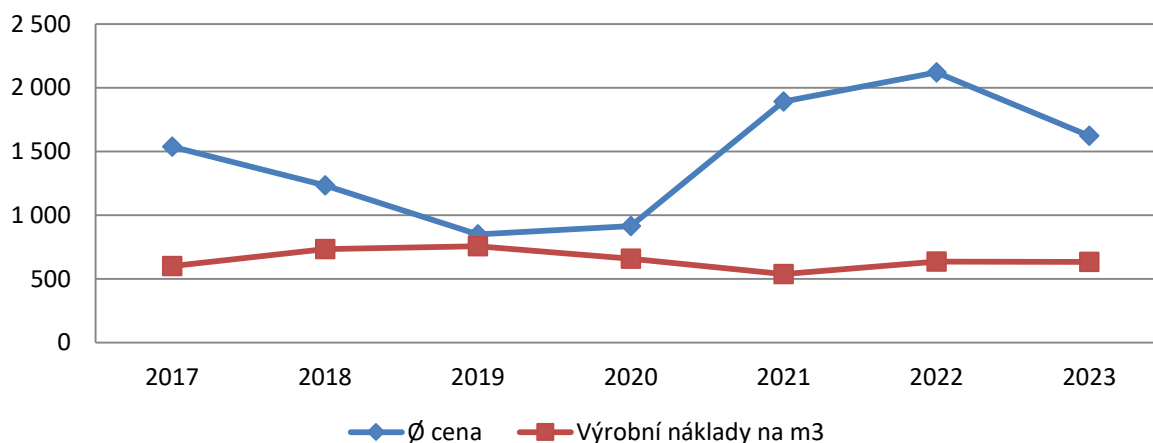
Graf 15 Průměrné zpeněžení dříví v Kč



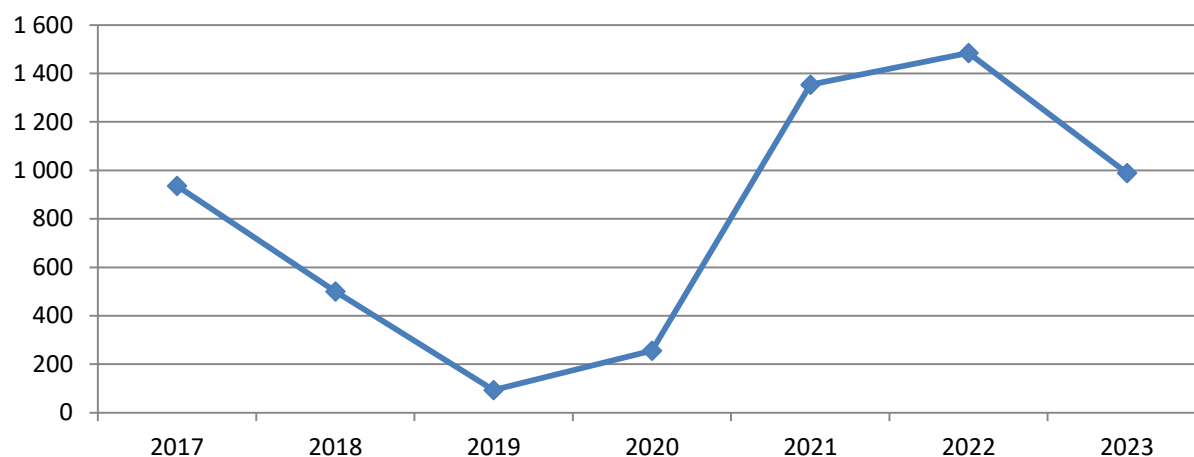
Tabulka 99 Tržby a výrobní náklady z roky 2017 - 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
tržby	274 530 824	311 108 727	173 458 682	141 105 707	396 808 851	525 336 632	374 102 782
m³ celkem	178 735	252 212	204 556	154 537	195 596	247 897	230 655
Ø cena	1 536	1 234	848	913	1891	2 119	1 622
Fázovka OM (průměr za předchozí 3 roky)	686	660	704	711	720	652	596
Výrobní náklady na m³	600	733	754	657	537	634	632
Celkové výrobní N	127 752 693	192 228 151	199 372 682	134 096 792	121 565 979	171 645 629	174 321 041
těžba dříví (m³)	212 027	262 152	264 340	204 194	226 373	270 838	275 713
Rozdíl mezi průměrným zpeněžením a náklady na výrobu 1m³	936	501	94	256	1354	1485	990

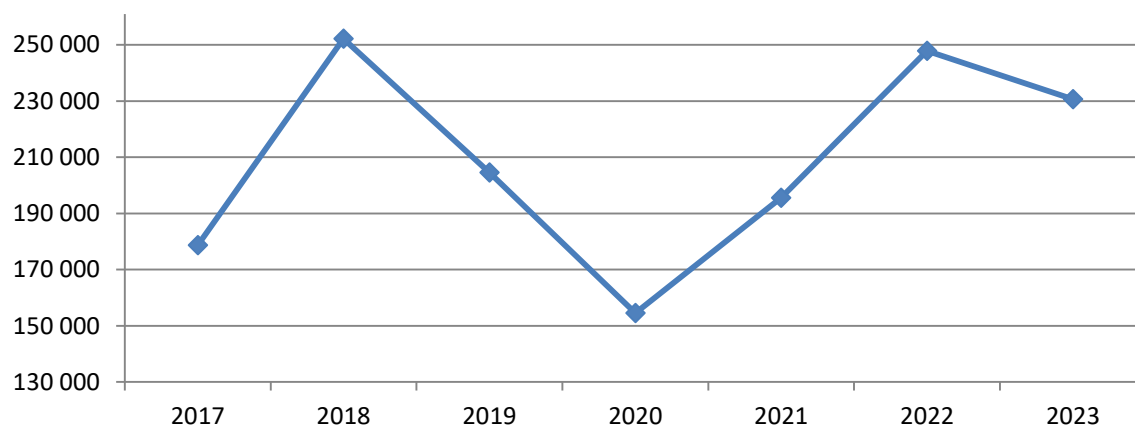
Graf 16 Průměrné zpeněžení a průměrné náklady na výrobu 1 m³



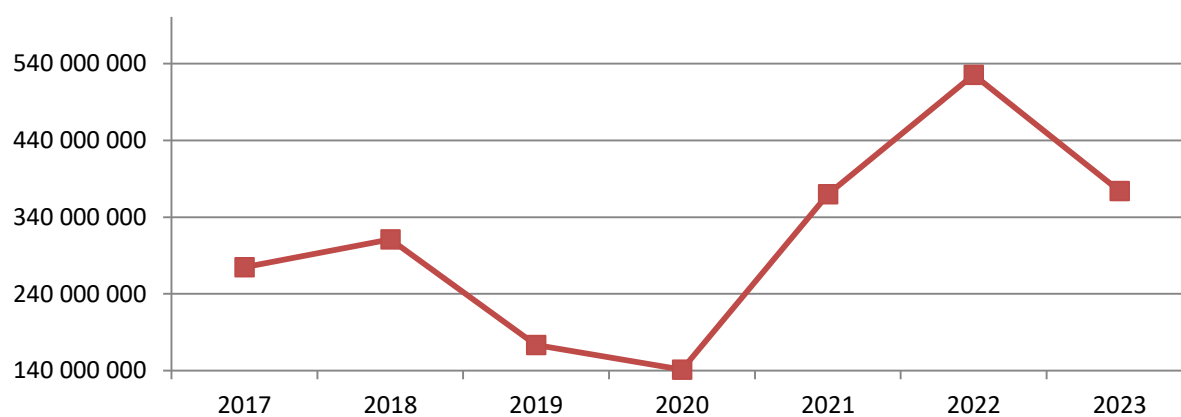
Graf 17 Rozdíl mezi průměrným zpeněžením a náklady na výrobu 1m³



Graf 18 Množství prodaného dříví (v m³)



Graf 19 Tržby za dříví (v Kč)



6.3. Oddělení projektů

Jana Sýsová

6.3.1. Operační program Životního prostředí 2014 – 2020

V roce 2023 byly realizovány aktivity 6 schválených projektů:

- Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava
- Přestavby vzdálených a přechodných typů lesní porostů v Národním parku Šumava – II. etapa
- Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava (I. etapa)
- Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava výsadbou a ochranou nedostatkových dřevin v letech 2020 – 2023
- Realizace odchovného a reprodukčního prvku Fritzův Mlýn - refugia pro jedince perlorodky říční (Margaritifera margaritifera) na řece Blanici
- Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales

Tabulka 100 Rozpočty schválených projektů

Název projektu	Rozpočet
Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava	24 160 137,53
Přestavby vzdálených a přechodných typů lesní porostů v Národním parku Šumava – II. etapa	30 953 898,58
Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava - I. etapa	5 974 183,-
Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava výsadbou a ochranou nedostatkových dřevin v letech 2020 – 2023	40 936 333,80
Realizace odchovného a reprodukčního prvku Fritzův Mlýn - refugia pro jedince perlorodky říční (Margaritifera margaritifera) na řece Blanici	3 782 845,36
Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales	5 161 290,17
Celkem	110 968 688,44

V průběhu roku 2023 byly u 10 schválených projektů podány zprávy o realizaci a žádosti o platbu. Jednalo se o projekty:

- Realizace opatření dle Plánu péče o NPP Blanice a Prameniště Blanice - polopřirozený odchov perlorodek říčních
- Posilování a ochrana perlorodky říční v NP Šumava
- Realizace opatření dle Plánu péče o NPP Blanice a Prameniště Blanice – managementová opatření
- Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava
- Přestavby vzdálených a přechodných typů lesní porostů v Národním parku Šumava – II. etapa
- Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava výsadbou a ochranou nedostatkových dřevin v letech 2020 – 2023
- Renovace naučných stezek Soumarské rašeliniště a Chalupská sláť v Národním parku Šumava

- Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava - I. etapa
- Realizace odchovného a reprodukčního prvku Fritzův mlýn - refugia pro jedince perlorodky říční (Margaritifera margaritifera) na řece Blanici
- Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales

Tabulka 101 Finanční podpora projektů s žádostí o platbu

Název projektu	Výše obdržené finanční podpory
Realizace opatření dle Plánu péče o NPP Blanice a Prameniště Blanice - polopřirozený odchov perlorodek říčních	210 056,-
Posilování a ochrana perlorodky říční v NP Šumava	1 380 126,-
Realizace opatření dle Plánu péče o NPP Blanice a Prameniště Blanice – managementová opatření	1 917 667,19
Péče o nelesní typy přírodních stanovišť v NP Šumava	4 264 521,76
Přestavby vzdálených a přechodných typů lesní porostů v Národním parku Šumava – II. etapa	11 823 181,89
Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava výsadbou a ochranou nedostatkových dřevin v letech 2020 – 2023	25 335 390,57
Renovace naučných stezek Soumarské rašeliniště a Chalupská slať v Národním parku Šumava	5 202 365,87
Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava - I. etapa	1 531 555,91
Realizace odchovného a reprodukčního prvku Fritzův mlýn - refugia pro jedince perlorodky říční (Margaritifera margaritifera) na řece Blanici	3 778 825,36
Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales	4 387 096,64
Celkem	59 830 787,19

V průběhu roku 2023 byly u 5 projektů, u nichž byla ukončena realizace aktivit, odevzdány Závěrečné zprávy o realizaci. Jednalo se o projekty:

- Realizace opatření dle Plánu péče o NPP Blanice a Prameniště Blanice - polopřirozený odchov perlorodek říčních
- Posilování a ochrana perlorodky říční v NP Šumava
- Realizace opatření dle Plánu péče o NPP Blanice a Prameniště Blanice – managementová opatření
- Plány územního systému ekologické stability pro obce, jejichž správní obvody zasahují na území Národního parku Šumava a Chráněné krajinné oblasti Šumava
- Renovace naučných stezek Soumarské rašeliniště a Chalupská slať v Národním parku Šumava

Tabulka 102 Podány žádosti o podporu ke 3 projektům

Název projektu	Rozpočet v Kč	Výše podpory
Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales	5 161 290,17	85 %
Management zvěře v Národním parku Šumava	2 793 322,31	85 %
Repelentní ochrana lesních porostů v NP Šumava proti škodám způsobovaným zvěří v roce 2023	2 372 000,-	85 %
Celkem	10 326 612,48	

6.3.2. Operační program Životní prostředí 2021 – 2027

V průběhu roku 2023 byly připraveny podklady a odeslány žádosti o podporu u následujících 5 projektů:

- Podpora populace perlorodky říční na Šumavě
- Zvýšení kvality biotopů pro předměty ochrany NP, EVL a PO Šumava v oblasti Knížecí Pláně - I. etapa v letech 2023 – 2028
- Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava ponecháváním dřevní hmoty k zetlení v letech 2022 – 2025
- Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava - II. etapa
- Modernizace a rozvoj Záchrané stanice Klášterec

Tabulka 103 Rozpočet na podané žádosti o podporu

Název projektu	Rozpočet v Kč	Výše podpory
Podpora populace perlorodky říční na Šumavě	31 538 226,76	100%
Zvýšení kvality biotopů pro předměty ochrany NP, EVL a PO Šumava v oblasti Knížecí Pláně - I. etapa v letech 2023 – 2028	23 357 503,40	100%
Zvyšování biodiverzity lesních porostů v NP Šumava ponecháváním dřevní hmoty k zetlení v letech 2022 – 2025	94 882 030,20	100%
Redukce stávajících populací invazní rostliny lupiny mnoholisté na vybraných lokalitách NP Šumava - II. etapa	37 242 576,-	100%
Modernizace a rozvoj Záchrané stanice Klášterec	13 745 366,-	80%
Celkem	200 765 702,36	

6.3.3. Cíl EÚS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014–2020

V roce 2023 byly podány závěrečné monitorovací zprávy a žádosti o platbu následujících schválených projektů financovaných z Cíle EÚS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014–2020:

- Prostor pro společné a kulturní dědictví - Lesní dílna
- Hodnocení rizika infikování volně žijících zvířat invazivním parazitem motolicí obrovskou
- Podpora biologické rozmanitosti a vytvoření koncepce ochrany lesních ekosystémů Šumavy

Tabulka 104 Náklady a výše platby pro projekty se závěrečnou monitorovací zprávou

Název projektu	Výše Žádosti o platbu		Způsobilé náklady
	celkem	dotace Cíl EÚS 85%	
Prostor pro společné a kulturní dědictví- Lesní dílna	18 473,82 €	15 702,74 €	18 473,82 €
Hodnocení rizika infikování volně žijících zvířat invazivním parazitem motolicí obrovskou	179 716,83 €	152 759,30 €	179 716,83 €
Podpora biologické rozmanitosti a vytvoření konceptu ochrany lesních ekosystémů Šumavy	26 800 €	22 780 €	26 457 €
Celkem	224 990,65 €	191 242,04 €	224 647,65 €

6.3.4. INTERREG Bavorsko – Česká republika 2021 – 2027

V roce 2023 byly připraveny podklady a podány 2 žádosti o podporu do programu INTERREG Bavorsko – Česká republika 2021 – 2027, který je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Tabulka 105 Projekty s žádostí o podporu z programu INTERREG

Název projektu	Rozpočet v Kč	Výše podpory
Ekologické dopady návratu vlků do ekosystému Šumavy / Bavorského lesa	12 886 224,-	100% (80% Cíl EÚS, 20% MŽP)
Společně do budoucnosti	12 332 750,-	80%
Celkem	25 218 974,-	

6.3.5. IROP 2021-2027

V roce 2023 byly připraveny podklady a podána 1 žádost o podporu do programu IROP 2021 – 2027, který je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Tabulka 106 Rozpočet na projekt z programu IROP 2021 – 2027

Název projektu	Rozpočet v Kč	Výše podpory
Revitalizace NKP Schwarzenberský plavební kanál	29 009 057,54	12 000 000,-

6.3.6. Národní program Životní prostředí

Tabulka 107 Žádosti pro podporu do Národního programu Životní prostředí

Název projektu	Rozpočet	Výše podpory
Cyklotrasa Rosenauerův pomník - státní hranice	1 076 366,25	70%
Pořízení a instalace nového mobiliáře NP Šumava	1 450 812,-	85%
Celkem	2 527 178,25	

6.4. Oddělení MTZ a veřejných zakázek

Tabulka 108 Veřejné zakázky malého rozsahu

Název veřejné zakázky	počet	Předpokládaná hodnota v Kč bez DPH
veřejné zakázky na dodávky	40	23 364 245,00
veřejné zakázky na služby	19	12 032 148,90
veřejné zakázky na stavební práce	8	20 960 439,67
Celkem		56 356 833,57

Tabulka 109 Podlimitní veřejné zakázky

Název veřejné zakázky	Předpokládaná hodnota v Kč bez DPH
Oprava lesních cest Armádní na ÚP Prášily, Horní Kanál na ÚP Srní a Terežinka na ÚP Borová Lada	16 544 597,69
Dodávka 345 ks fotopastí + příslušenství pro potřebu Správy Národního parku Šumava a projektu „Ekologické dopady návratu vlků do ekosystému Šumavy/Bavorského lesa“, realizovaného v rámci programu INTERREG Bavorsko – Česko, 2021-2027, reg. č. projektu BYCZ	2 479 338,84
RD pro zajištění předvýrobních úprav na období roku 2023 – 2025 na území NP a CHKO Šumava	18 670 000,00
REVITALIZACE LOKALITY RAŠKOV – etapa I	448 862,51
Opravy lesních cest Hučice na ÚP České Žleby a Jelení na ÚP Borová Lada	14 947 846,43
REVITALIZACE LOKALITY HORNÍ SVĚTLÉ HORY	376 984,77
REVITALIZACE LOKALITY PRAMENSKÁ	324 365,07
REVITALIZACE LOKALITY MRTVÝ LUH	262 805,54
REVITALIZACE LOKALITY STRÁŽENSKÁ SLAŤ	1 764 821,96
Celkem	55 819 622,81

Tabulka 110 Nadlimitní veřejné zakázky

Název veřejné zakázky	Předpokládaná hodnota v Kč bez DPH
Dodávka oplocenkových dílů a impregnovaných kůlů v roce 2024	3 555 100,00
DNS tisk materiálů pro Správu NP Šumava	13 558 000,00
Dodávka strojů pro sečení, mulčování a sklizeň sena	4 200 000,00
Podpora populace perlorodky říční na Šumavě – Inventarizace populací perlorodky a podrobné sledování lokalit	6 221 640,00
Podpora populace perlorodky říční na Šumavě – Monitoring vodních makrofyt	1 512 240,00
Podpora populace perlorodky říční na Šumavě – Provoz kontinuálních sond	2 168 400,00
Podpora populace perlorodky říční na Šumavě – Chemické rozborů vzorků povrchových vod	4 159 800,00

Nákup cisternové automobilové stříkačky	8 900 000,00
Stejnokrojové součásti pro zaměstnance Správy NP Šumava	5 000 000,00
Dodávka oplocenkových dílů a impregnovaných kůlů pro rok 2023	3 000 000,00
Rámcová dohoda pro lesnické činnosti na období roku 2023 - 2024 na území NP a CHKO Šumava	298 770 590,00
Celkem	351 045 770,00

Tabulka 111 Zadávání veřejných zakázek na základě rámcových dohod

Název veřejné zakázky	Počet minutendrů	Předpokládaná hodnota v Kč bez DPH
Rámcová dohoda - Péče o nelesní typy přírodních stanovišť na území NP a CHKO Šumava	42	2 922 477,00
Rámcová dohoda Tisk materiálů pro Správu NP Šumava v roce 2023	19	3 989 000,00
Rámcová dohoda II. - Péče o nelesní typy přírodních stanovišť na území NP a CHKO Šumava	16	837 517,50
Likvidace invazních druhů rostlin na území NP a CHKO Šumava 2022 – 2023	37	4 158 998,53
Celkem	114	11 907 993,03

6.5. Oddělení nemovitého majetku

Eva Brojířová

Správa Národního parku Šumava je příslušná hospodařit s pozemky a budovami ve vlastnictví České republiky. Správa v uplynulém roce 2023 ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí vykoupila do státního vlastnictví, příslušnosti hospodaření pro Správu, pozemky, které se nacházejí na území NP Šumava. Předmětné výkupy pozemků byly hrazeny prostřednictvím Národního programu životního prostředí Státního fondu životního prostředí České republiky v celkové výši 5,98 mil. Kč. Správa v roce 2023 na území NP a CHKO Šumava bezúplatně převzala 579 ks pozemků od Státního pozemkového úřadu (SPÚ) o výměře 287,2 ha. V roce 2023 došlo k zápisu pozemkových úprav do Katastru nemovitostí v k. ú. Buk pod Boubínem a Zelená Lhota. Proběhli revize katastrálního operátu k. ú. Zhůří, kde došlo k velkému slučování pozemků. K 31. 12. 2023 je na listu vlastnictví Správy 13 632 ks pozemků o celkové výměře 60 638,3 ha a 84 budov s číslem popisným.

Správa má uzavřeno 95 nájemních smluv na byty a 8 nájemních na nebytové prostory, 250 pachtovních a nájemních smluv na pozemky v roce 2023. V roce 2023 se pracovalo na 60 nových smlouvách. Dále se během roku 2023 realizovalo 10 výběrových řízení na propachtování zemědělských pozemků. V roce 2023 bylo dále uzavřeno 12 smluv o zřízení věcného břemene v celkové částce 132 090,-Kč a 6 smluv o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene. Nejvíce smluv bylo uzavřeno s firmou E.ON. V roce 2023 oddělení aktualizovalo 13 smluv na dodávku a odběr vody v k. ú. Borová Lada s firmou ČEVAK. V roce 2023 oddělení rozšířilo nájemní smlouvy o inflaci u 95 nájemních smluv na byty. Přes oddělení projde za rok cca 400 faktur na dodávku služeb (elektřina, voda, teplo, čištění komínů).

V systému Previo bylo celkem ubytováno v roce 2023 - 1618 osob. Počet ubytovaných byl letos nižší z důvodu poskytnutí ubytování ukrajinským uprchlíkům ve vybraných ubytovnách.

Oddělení odeslalo cca 850 ks korespondence (souhlasy za vlastníka nemovitostí, souhlasy a žádosti s kácením dřevin, korespondence s MŽP, SFŽP, SPÚ, katastrem nemovitostí..., korespondence k výkupům pozemků, směnám, změnám kultur pozemků, nájůmům, revizím, dodavatelům...).

Oddělení zajišťuje výběrové řízení na nemovitý majetek, koordinuje činnosti a schvaluje za vlastníka pozemkové úpravy na katastrálním území např. Strážný, Zvonková, Želnavá, Pestřice, Zelená Lhota, České Žleby. Provádí dohled za vlastníka u vyměřování geometrických plánů dle požadavků na dělení pozemků a změny kultur pozemků. Oddělení dále provádí kontrolu využívání zanájemovaných pozemků a případně sjednává nápravu, sestavuje daňové přiznání k dani z nemovitých věcí a řeší další s tím spojenou administrativu. Vede evidenci nakládání s odpady a podává roční hlášení do integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností. V roce 2023 nechalo udělat školení pro obsluhu tlakových nádob a osvědčení topičů nízkotlakých nádob. Na území NP zajišťuje servis a úklid mobilních toalet na přístupových místech a nouzových nocovištích.

6.6. Oddělení informatiky a GIS

Radek Střeleček

- Na podzim roku 2023 jsme pořídili kompletní sadu barevné ortofotomapy v přirozených barvách a CIR ortofotomapy (v nepravých barvách) pro území Národního parku Šumava. Ortofotomapa je velmi důležitým podkladem pro monitoring území. Navíc jsme též pořídili digitální model povrchu.
- Aktualizovali jsme mnoho již existujících vrstev, např. vrstvu hodnocení stavu lesa za rok 2023, vrstvu způsobu péče o ekosystémy na pozemcích ve vlastnictví státu podle dílčích ploch – PŘ 188, aktualizovali jsme vrstvu zemědělských pachtů.
- Připravili jsme mapové podklady pro nově navrhovaná klidové území.
- Začali jsme s tvorbou metodiky výkupů parcel.
- Zhotovili jsme LHP pro LHC ÚP Stožec.
- Provedli jsme různé analýzy nad katastrálními daty, např. vylišení majetků různých subjektů.
- Provedli jsme aktualizaci zpřesnění obrysu NP a CHKO dle vyhlášovacích dokumentů na právě dobíhající digitalizaci katastrálních území a předali dílo na AOPK.
- Na geoportálu se objevila řada nových tematických a agentových aplikací pro zaměstnance, např. aplikace pro porušení předkupního práva.
- Připravili jsme 150 map jako příloh k pachtovním smlouvám subjektům hospodařících na území NP a CHKO Šumava.
- Připravili jsme nové turistické mapy na venkovní panely rozmístěných na 16 míst.
- Během celého roku jsme provedli tisky map různých měřítek, formátů a velikostí v počtu mnoha desítek kusů pro různé účely, mapové přílohy příkazů ředitele.
- Účastnili jsme se aktivně on-line odborných geografických konferencí a seminářů.

7. Odbor ochrany složek přírody NP Šumava

Martin Pazourek

Odbor ochrany složek přírody NP Šumava je tvořen dvěma odděleními. Oddělením Územní pracoviště stráže přírody NP Šumava a Oddělením ochrany složek přírody.

7.1. Oddělení Územní pracoviště stráže a ochrany přírody

Vít Chlada

Přehled hlavních činností oddělení stráže přírody NP a CHKO Šumava:

- kontrola dodržování zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů na celém území NP a CHKO Šumava
 - řešeno 714 přestupků, uděleno 307 blokových pokut v celkové hodnotě 267 850 Kč, sepsáno 407 hlášenek a předáno k řešení na státní správu
- spolupráce se státní správou (odbor ochrany složek přírody NP Šumava)
 - kontroly rozhodnutí, výjimek
- spolupráce s Policií ČR OO Ž. Ruda a Kašperské hory
 - společné hlídky (Černé a Čertovo jezero, Jezerní hora, společné cyklohlídky na území NP Šumava, preventivní akce pro veřejnost 2-3x za rok, pátrací akce, školení pro strážce)
- kontrola dodržování zákona č. 114/1992 Sb. v CHKO Šumava
 - Černé a Čertovo jezero, Jezerní Hora, apod.
- práce s veřejností
 - realizováno 14 doprovodů (79 hod.) s celkovým počtem 163 účastníků
 - 88 přednášek (336 hod.) 713 účastníků.
- zajišťování programu Junior Rangers NP Šumava
 - pořádání víkendových akcí pro děti z tohoto programu
 - podílení se na programech vzdělávání ZŠ v regionu
- v rámci terénní služby se podílíme i na přeshraniční spolupráci s kolegy z Národního parku Bavorský les a s Přírodním parkem Bavorský les
 - probíhá výměna informací o návštěvnosti a dat o přestupcích
- terénní činnost
- kontrola terénního informačního systému (TIS)
- kontrola a výměna poškozeného veškerého turistického značení
 - V letošním roce proběhla rekonstrukce poválkového chodníku na Jezerní slati. Vyhlášení tendrů na opravu si zajišťuje ÚP stráže a ochrany přírody samostatně.
- provádí se průběžná kontrola všech turistických tras s ohledem na jejich stav a bezpečnost návštěvníků
- ve spolupráci s projektovým oddělením a truhlárnou Kašperské Hory se strážci podílí na zabezpečení TIS pro návštěvníky a trvale žijící obyvatele na území NP a CHKO Šumava
- též se podílí na zadáních, dozorech i na samotných projektech oprav TIS
 - výměna zábradlí rozhledna Poledník a další
- vybraní strážci jsou zařazeni v jednotce JPO 315801 NP Šumava a podílí se na preventivní protipožární ochraně lesů na území NP Šumava

- hasiči z řad strážců jsou školení v první pomoci, zásahy, záchrana osob a zvířat, pátrací akce, kácení nebezpečných souší
- pořádání aktiv dobrovolných strážců, jejich vedení, vzdělávání a pochůzky v terénu
- podílení se na monitoringu pohybu a počtu návštěvníků na území NP Šumava.
- podílejí se na vědeckovýzkumných programech prováděných externími zpracovateli
- podílí se na vědeckovýzkumných projektech NP Šumava
 - monitoring bobra, vydry, vlka, rysa, a ostatních živočichů a rostlin (včetně plnění dat do aplikace Biolog)
- podílí se na spolupráci se samosprávami obcí na území NP
 - především při přípravě zimních lyžařských tras i ve spolupráci s ÚP (mulčování a prořezávání tras)
- spolupráce se všemi složkami uvnitř organizace při sběru a výměně dat, jejich zpracování a následném využití
- ve spolupráci s územními pracovišti (ÚP) zajišťují přípravu cyklotras a cyklostezek na území NP Šumava

7.2. Oddělení ochrany složek přírody

Jaroslava Němcová

Výkon státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny podle § 78 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“) na území Národního parku Šumava je zajišťován v Odboru ochrany složek přírody NP Šumava prostřednictvím Oddělení ochrany složek přírody. Oddělení ochrany složek přírody má jedno pracoviště ve Vimperku, kde pracovalo devět pracovníků a ke konci roku 2023 byl jejich počet snížen na sedm.

Největší část agendy oddělení tvoří vydávání rozhodnutí o výjimkách ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, (dále jen „ZOPK“) dle ustanovení § 43 odst. 1, rozhodování o výjimkách ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů dle § 56 ZOPK, rozhodnutí o kácení dřevin rostoucích mimo les, vydávání stanovisek k významnosti vlivu záměrů a koncepcí na Evropsky významnou lokalitu Šumava a Ptačí oblast Šumava a rozhodování o přestupkovém jednání.

Oddělení dále podle § 78 ZOPK vykonává na území Národního parku Šumava působnost svěřenou podle zvláštních předpisů krajským úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadům na úseku ochrany zemědělského půdního fondu (zákon č. 334/1992 Sb.). Podle § 57 odst. 5 zákona č. 449/2001 Sb. dále vykonával působnost svěřenou obecním úřadům obcí s rozšířenou působností a krajským úřadům na úseku myslivosti. Podle § 19 odst. 1 písm. f) zákona č. 99/2004 Sb. dále vykonával státní správu na úseku rybářství. Rovněž toto oddělení vykonává státní správu podle § 16 odst. 1 zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, v platném znění, na území NP Šumava (§ 16 odst. 4) v rozsahu působnosti ČIŽP.

7.2.1. Státní správa v ochraně přírody a krajiny

Ochrana dřevin

V roce 2023 bylo podáno celkem 39 žádostí o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, 35 z nich bylo řešeno ve správním řízení, 4 závazným stanoviskem. U žádostí bylo vydáno povolení

požadovaného kácení, všechna závazná stanoviska byla kladná. V jednom případě byla nařízena náhradní výsadba dřevin. Dále byly přijaty 3 oznámení o kácení stromů.

Péče o památné stromy

Bylo realizováno ošetření památných lip srdčitých v kú. Svojše (Leškovy Lípy) a památného jilmu horského v kú. Kozí Hřbety z PPK .

Dále byl vyhlášen jako památný strom javor klen v kú. Silnice a zrušena ochrana jednoho jedince jasanu ztepilého. Současně v tomto roce proběhla kompletní revize označení památných stromů a případné nedostatky byly odstraněny.

Výjimky ze zákazu ve zvláště chráněných územích

Celkem bylo doručeno 159 žádostí o povolení výjimek podle § 43 odst. 1 ZOPK. Dvě žádosti byly vzaty zpět. Z výše uvedeného počtu se 13 žádostí týkalo výzkumné činnosti. Částečně zamítnuto bylo 6 žádostí a kompletním nepovolením bylo vyřízeno 10 žádostí. Uvedené žádosti o povolení výzkumné činnosti se v největší míře týkaly povolení vjezdu na účelové komunikace, vstupu do klidových území, použití bezpilotních systémů (dronů), často ve spojení s žádostí o výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů dle § 56 ZOPK. Žádostí o povolení veřejných akcí se týkalo 21 podání.

Pozemkové úpravy a změny druhu pozemků

Bylo vydáno stanovisko z hlediska orgánu ochrany přírody a ochrany zemědělského půdního fondu k návrhu zadání Komplexních pozemkových úprav v kú. Srní I a Srní II a k návrhu zadání Komplexních pozemkových úprav pro kú. Strážný a Hlinišť.

Byly vydány 3 stanoviska orgánu ochrany přírody a ochrany zemědělského půdního fondu ke změně druhu pozemků.

Stanoviska k pronájmu a převodu pozemků

Na základě podaných žádostí v roce 2023 bylo vypracováno celkem 8 stanovisek týkajících se převodu pozemků.

Další stanoviska, vyjádření, potvrzení apod.

K povolení výjimky z místní úpravy provozu na komunikaci Hartmanice – Gerlova Huť a Skelná – Prášily, kam je zakázán vjezd motorových vozidel, jejichž okamžitá hmotnost přesahuje 7,5 tuny, bylo vydáno 26 stanovisek.

Z důvodu potvrzení oprávnění k vjezdu motorovým vozidlem pro vlastníky či nájemce nemovitostí na území NP Šumava bylo vydání 11 potvrzení. Další potvrzení byla vydávána na základě existence smluvního vztahu se Správou NP Šumava a pro účely zemědělského hospodaření.

Bylo vydáno jedno odůvodněné stanovisko orgánu ochrany přírody k závažnosti zásahu a rozsahu dotčených zámů chráněných ZOPK dle § 67 odst. 1 ZOPK.

Kvůli nevhodnému managementu na zemědělských pozemcích byly odeslány dvě upozornění.

Byla vydána dvě závazná stanoviska orgánu ochrany přírody k žádosti o vydání rozhodnutí v pochybnostech orgánem státní správy lesů, dále byla vydána 2 závazná stanoviska k záměru snížení

stavů jelení zvěře v honitbách Hartmanice a Kunderatice a 1 závazné stanovisko ke schválení změny lesního hospodářského plánu.

Ve smyslu Pokynu MŽP č. 6/2014 k postupu pro poskytování finančních prostředků na hospodaření v lesích a způsobu kontroly jejich využití podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel k poskytování finančních prostředků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti (dále jen „Pokyn“), byly v roce 2023 vyřízeny celkem 3 žádosti. Ve všech případech se jednalo o aplikace ekologických a k přírodě šetrných technologií. Vyřízení spočívalo v provádění kontrol oprávněnosti žádostí způsobem kontrolních šetření v terénu, při nichž se prověřovalo, zda byly práce uvedené v žádosti provedeny v příslušném rozsahu, účelu a kvalitě s tím, že z každého kontrolního šetření byl vypracován podrobný zápis. Na základě zápisu bylo vyhotoveno písemné stanovisko orgánu ochrany přírody a takto zpracovaný materiál byl následně postoupen na MŽP k poskytnutí finančního příspěvku pro žadatele.

Bylo vydáno vyjádření orgánu ochrany přírody k podnětu Správy NP Šumava (jako lesního hospodáře) k možnosti stanovení podmínek pro činnost ve vybraných lesních porostech v oblasti Knížecích Plání na kontaktu s rozšířeným územím Národního parku Bavorský les.

Výjimky z podmínek ochrany zvláště chráněných druhů

V průběhu roku 2023 oddělení obdrželo 47 žádostí o výjimku podle § 56 odst. 1 nebo odst. 2 ZOPK. Celkem 13 výjimek bylo povoleno v rámci výzkumné činnosti, ostatní byly vydány pro jiné činnosti (stavební činnost, filmování, fotografování), při kterých byly dotčeny druhy uvedené ve vyhlášce č. 395/1992 Sb. Z tohoto počtu se 2 výjimky týkaly prodloužení výzkumného záměru. Ve většině případů byla tzv. druhová výjimka udělena z důvodu plánované činnosti v jádrovém území výskytu kriticky ohroženého druhu tetřeva hlušce a dalších tetřevovitých ptáků (tetřívek obecný).

Společně s povolením výjimky podle § 56 ZOPK u nevýzkumných aktivit byly povoleny i výjimky z ustanovení § 43 ZOPK a to v následujícím počtu: 14 výjimek pro vstupy do klidových území, 11 výjimek pro vjezd a 1 výjimky pro pořádání hromadných akcí. U čtyřech řízení bylo rozhodnuto částečné povolení a u třech vedených řízení vzali žadatelé své žádosti zpět, ještě před samotným rozhodnutím. Prostřednictvím softwarového systému Habides se oddělení ochrany složek přírody v roce 2023 stejně jako v roce předcházejícím podílel na pravidelném reportingu o výjimkách podle § 56 a odchylných postupech dle § 5b ZOPK. Tato povinnost vychází z implementace směrnic EU (směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích) do zákona o ochraně přírody a krajiny, respektive z ustanovení § 45f ZOPK. Dále byly povoleny výjimky podle § 56 ZOPK v rámci mimořádných opatření, na částečné či úplné bourání bobřích hrází vystavěné v blízkosti cest, mostů, staveb apod.

NATURA 2000

V roce 2023 bylo vydáno celkem 9 stanovisek podle ustanovení § 45i odst. 1 ZOPK.

Náhrada za ztížení lesního hospodaření podle § 58 ZOPK

Orgán ochrany přírody obdržel 4 žádosti o poskytnutí finanční náhrady za újmu vzniklou omezením hospodaření v lesích nestátních vlastníků. 2 žádosti byly vyřízeny kladně, zbývající 2 s některými úpravami pouze částečně, nepřiznané části žádostí budou dořešeny až na základě jejich posouzení Ministerstvem životního prostředí v roce 2024.

Náhrada za ztížení zemědělského hospodaření podle § 58 ZOPK

V roce 2023 správní orgán obdržel dvě žádosti o poskytnutí finanční náhrady za újmu vzniklou ztíženým zemědělským hospodařením. V obou případech se žádost týkala ztížení pastvy hospodářských zvířat v oblastech opakovaného výskytu vlka obecného. Obě podané žádosti byly vyřízeny kladně.

Omezení vstupu osob dle § 64 ZOPK

V roce 2023 byl vydán po projednání s dotčenými obcemi zákaz vstupu a pohybu osob dle ustanovení § 64 ZOPK do vybraných lokalit. Zákaz byl stanoven opatřením obecné povahy a jeho platnost byla stanovena do 31. 12. 2025. Cílem tohoto omezení bylo ochránit jádro populace tetřeva hlušce v území, které je téměř kompletně v zóně přírodní (překryv zóny přírodní a území s omezeným vstupem je 96,31 %), bez lesnického managementu, bez lovu zvěře a s minimální turistickou infrastrukturou (myšleno chaty, penziony a další „tvrdé“ zázemí pro turisty). Přičemž navrhované omezení nijak nezmenšuje současnou vyhrazenou a vyznačenou síť turistických tras či neomezuje provoz ostatní turistické infrastruktury. Pouze u několika turistických tras byl upraven časový režim užívání, aby se tento sladil s provozem na bavorské straně Šumavy a na hraničním chodníku a omezil se rušivý vliv v nejcitlivějším období roku. Stanovené omezení se netýká vlastníků a nájemců nemovitých věcí v souvislosti s jejich užíváním a dále držitelů platných výjimek k činnostem dle ZOPK.

Řízení podle ustanovení § 66 ZOPK

Byla vydána 2 rozhodnutí podle § 66 ZOPK, kterými byla částečně omezena lesnická činnost u dvou lesních hospodářských celků. Jedno rozhodnutí nabylo právní moci, druhé bylo na základě rozhodnutí odvolacího orgánu zrušeno a vráceno k novému projednání. Třetí zahájené správní řízení probíhá, v rámci řízení bylo vydáno rozhodnutí o předběžném opatření.

Sankce

V roce 2023 byly zahájeny úkony ve věci přestupků s 435 pachateli, kterého se dopustili porušením ustanovení ZOPK.

V naprosté většině přestupků se jednalo o porušení základních ochranných podmínek národního parku a méně často chráněné krajinné oblasti. Nejčastějším porušením byl nepovolený vjezd a setrvání motorových vozidel mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody, dále pak vstupy do klidových území národního parku, táboření, koupání v jezerech ledovcového původu, skialpinismus v karech jezera, vstup v karech jezer, nepovolené kácení dřevin. V jednom z případů se jednalo o činnosti, které souvisely s hospodařením v lesích.

V roce 2023 bylo 342 přestupků projednáno a ukončeno ve smyslu ust. § 35 zákona č. 250/2016 Sb., vydáním příkazu k uložení pokuty, v šesti 6 případech bylo uloženo napomenutí a ve 32 případech byl přestupek odložen. Část přestupků z roku 2023 je stále v řešení.

V roce 2023 byly Policií ČR orgánu ochrany přírody postoupeny pro nepřislušnost 2 přestupky k zahájení řízení podle ZOPK.

Celková výše pokut uložených v příkazním přestupkovém řízení v roce 2023 byla 212. 800,- Kč. V roce 2022 byly uděleny sankce ve výši 119. 300,- Kč.

V roce 2023 bylo v 11 případech pro porušení základních ochranných podmínek zahájeno správní řízení o přestupku. V jednom případě bylo ukončeno sankcí ve výši 5 000,- Kč, ve druhém sankcí 1

570. 000,- Kč (společné řízení o více přestupcích s více pachateli). Zbývajících 9 zahájených řízení nebylo doposud ukončeno pravomocným rozhodnutím.

7.2.2. Státní správa na úseku myslivosti

Orgán státní správy myslivosti vydal 1 rozhodnutí o povolení úpravy (snížení) stavu jelení zvěře a zneplatnění některých zakázaných způsobů lovu v režijních honitbách Správy NP Šumava, dále bylo vydáno 1 nesouhlasné rozhodnutí k žádosti o změnu honitby ÚP Prášily a zahájeno správní řízení o změně honitby Chlumský les. V příkazním řízení byla uložena pokuta za spáchání přestupku na úseku myslivosti v honitbě Chlum. Průběžně byla prováděna myslivecká evidence a statistika, objednávky a vydávání plomb spárkaté zvěře včetně lístků o původu zvěře pro všechny uznané honitby na území národního parku a vkládání dat do rejstříku honebních společenstev.

7.2.3. Státní správa na úseku ochrany zemědělského půdního fondu

Na úseku ochrany zemědělského půdního fondu bylo v roce 2023 vydáno ve smyslu zákona č. 334/1992 Sb. celkem 17 souhlasů k trvalému odnětí půdy ze ZPF. Výměra půdy, pro kterou byl vydán souhlas k odnětí ze ZPF, činila celkem 7298 m² (z toho 3225 m² pro výstavbu rodinných domů, rekreačních nemovitostí a doplňkových staveb k nim, 3790 m² pro stavby dopravní infrastruktury a 354 m² pro zemědělskou stavbu). Dále byly vydány 4 rozhodnutí o předpisu odvodů za odnětí zemědělské půdy v celkové výši 158 680,- Kč.

7.2.4. Státní správa na úseku rybářství

Na úseku rybářství bylo vydáno jedno závazné stanovisko. Byly ustanoveny dvě nové rybářské stráže pro rybářské revíry na území Národního parku Šumava. Pro výkon činnosti stávajících i nových rybářských stráží bylo celkem vydáno 6 potvrzení o výjimce k vjezdu motorovým vozidlem na účelové komunikace v Národním parku Šumava.

8. Odbor ochrany kulturní krajiny a CHKO Šumava

Silvie Havlátková

8.1. Činnosti odboru

8.1.1. PPK (Program péče o krajinu)



Obrázek 44 Speciální management - zahájení pastvy PP Pasecká slat'

- pastva
 - PP Pasecká slať - Nové Hutě (jarní pastva ovcí na podporu hořečku mnohotvarého českého)
 - Rejštejn 1 – Rejštejn (pastva ovcí)
 - Rejštejn 2 – Rejštejn (pastva ovcí)
 - Chválovna u Vimperka – Trhonín (jarní pastva ovcí na mezofilních druhově bohatých trávnicích)
 - NPP Olšina – Černá v Pošumaví (pastva koní)
 - Spálenec (pastva skotu)
 - Chválovna u Vimperka – Trhonín (podzimní pastva ovcí na mezofilních druhově bohatých trávnicích)
- speciální management
 - PP Pasecká slať (na podporu populace hořečku mnohotvarého českého, jarní odstranění stařiny včetně ručního narušení drnu hráběmi a kultivátorem)
 - sv. svah Boubína (podzimní výhrab s narušením plochy s vratičkou mnohoklanou)
 - NPP Olšina - výhrab hořec hořepník (lokalita s hořcem hořepníkem)



Obrázek 45 Kosení v rámci speciálního managementu - podzim_PP Pasecká slať

- kácení křovin a dřevin
 - Vinice (Kašperské Hory) – Rejštejn
- přemísťování populací - záchranný transfer obojživelníků
 - Šumavské Hoštice, Volary, Chlum u Volar, Pěkná

- péče o vodní živočichy (speciální luční management - kompostování)
 - NPP Blanice - lokalita 025 - Spálenec
 - NPP Blanice - lokalita 037 - Spálenec
 - NPP Blanice - lokalita 058 - Zbytiny, Křišťanov, Spálenec
 - NPP Blanice - U Dorta II - Spálenec
 - NPP Blanice - Sněžný potok - Spálenec
 - NPP Blanice - odchovný a reprodukční prvek Spálenecký potok_SORP
 - NPP Blanice - boční rameno Blanice_Odchovna 1, 2 - Zbytiny
- pruhové značení, výroba tabulí ZCHÚ
 - CHKO Šumava (výroba dřevěných hraničních sloupků z modřínu do MZCHÚ a NS)
 - PP Jasánky, PR Světlá, PR Otovský potok (pruhové značení po obvodu MZCHÚ)
 - NP/CHKO Šumava (výroba dřevěných hraničních sloupků z modřínu do MZCHÚ a NS)
 - NPR Velká Niva, PR Pravětínská Lada (pruhové značení po obvodu MZCHÚ)
 - CHKO Šumava (výroba informačních panelů)
 - CHKO Šumava + NP Šumava (výroba informačních tabulí)



Obrázek 46 Oprava informačního panelu Pláně

- údržba, oprava, budování bariér, zábradlí, schodiště apod.
 - NPR Boubínský prales, PR Hornovltavské pastviny, PR Kaňon Blanice, PR Na soutoku, PR Brčálnické mokřady, PR Hamižná, PR Úhlavský luh, NS Stifterova stezka,
 - Schwarzenberský kanál (zajištění průchodnosti naučných stezek v CHKO Šumava)

- plány péče a zpracování podkladů
 - PP Poušť, PR Čertova stráň, PR Zátoňská mokřina, NPR Velká Niva (vyhotovení plánu péče o MZCHÚ)
 - NPR Boubínský prales (dopad orkánu Herwart, III. etapa - mikroklima a retenční kapacita lesů v různém stadiu postdisturbančního vývoje a s různým managementem)
 - NPP Blanice, NPP Prameniště Blanice (Mapování primární sítě a hodnocení kvality biotopu pramenišť)
 - NPP Blanice (Monitoring početnosti populace perlorky říční)
 - PR Radost, PR Niva Kořenského potoka, PR Pasecká slat', PR Pravětínská lada (Provedení opakovaného fytoecologického snímkování)
- skupinová nebo liniová výsadba
 - Michlova Huť (Výsadba alejových dřevin)
 - Hrdoňov (výsadba ovocných vysokokmenných dřevin)
 - Alej ovocných stromů ve Štěpanicích (povýsadbová péče ovocných dřevin)



Obrázek 47 Liniová výsadba dřevin Michlova Huť

- péče o významné stromy
 - Buk pod Boubínem
 - Buk pod Boubínem, Buky u Lizu, Leškovy lipy, Nové Hutě, Hlásná Lhota
 - Lípy Josefův důl – Zvonková

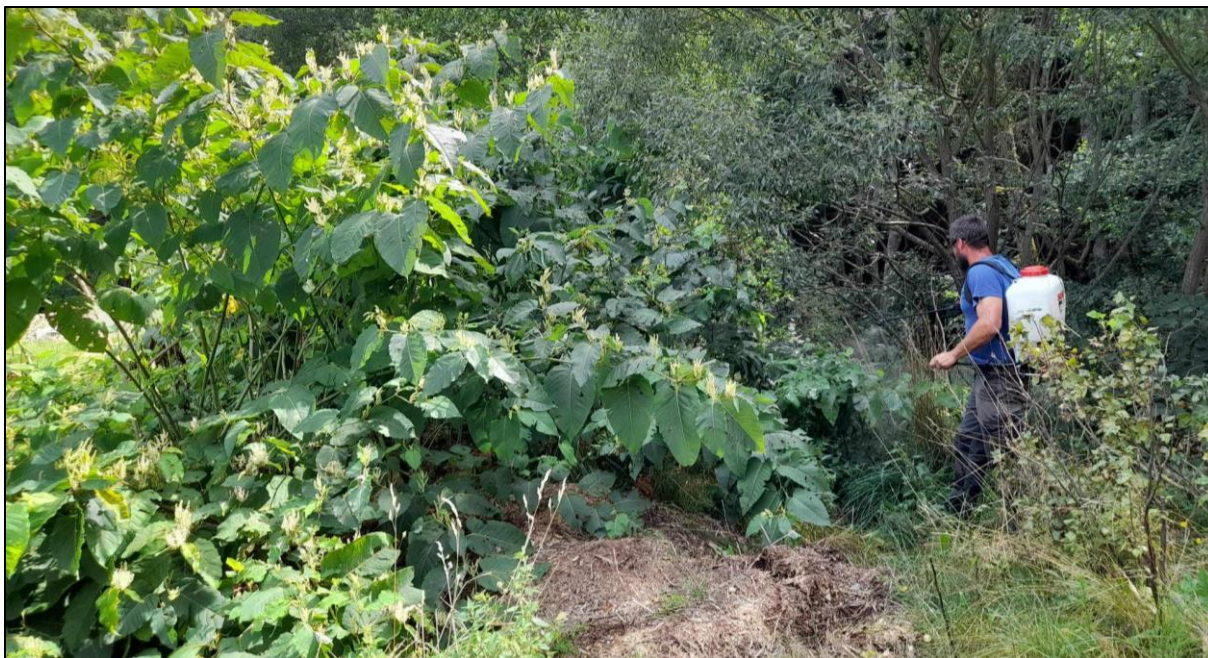
8.1.2. NPO (Národní plán obnovy)

- kosení
 - PP Račínská prameniště
 - Zadní Zvonková - rozcestí
 - PP Jasánky (sad ovocných dřevin)
 - PR Kozí Stráň
 - Kyselov
 - NPP Olšina 3 (za rybníkem)
 - NPP Olšina 5 (u hořců)
 - NPP Olšina 6 (u bobra)
 - NPP Olšina (Volaréza)
 - PP Pestřice
 - Vyšný-Křišťanov
 - Alžbětín
 - Federál
 - Hamižná
 - Jižní stráně 1
 - Jižní stráně 2
 - PR Prameniště
 - Vinice
 - PR Zátoňská mokřina
 - PP Pasecká slať
 - PR Kaňon Blanice
 - Za Furišovkou
 - Vyšný - krokusy
 - NPP Olšina A, B
 - NPP Olšina - popelivka
 - Maňávka - mokřady
 - NPP Olšina hořce
 - Lipplův Dvůr
 - Lišák 1
 - Lišák 2
 - Šibeniční vrch
 - Starý Brunst
 - Chválovna u Vimperka
 - Křemenný potok u Blanice



Obrázek 48 Speciální management - kosení mokřadu na Maňávce

- likvidace invazních rostlin
 - PR Úhlavská luh (netýkavka žláznatá)
 - PR Zelený luh, PP Královský hvozď (netýkavka žláznatá)
 - Nýrská přehrada (netýkavka žláznatá)
 - Otava a její přítoky (netýkavka žláznatá)
 - PP Prameniště hamerského potoka (lupina mnoholistá)
 - Svatý Tomáš (lupina mnoholistá, zlatobýl kanadský, kolotočník ozdobný, křídlatka sachalinská)
 - Svatý Tomáš (netýkavka žláznatá)
 - Černá-Bližná (netýkavka žláznatá)
 - Dolní Vltavice (netýkavka žláznatá)
 - Hodňov (netýkavka žláznatá)
 - Horní Planá, Hůrka, Jenišov, Lojzovy Paseky, Frymburk, Bližná (křídlatka sachalinská)
 - PP Jasáky (netýkavka žláznatá)
 - Kyselov (netýkavka žláznatá)
 - Lojzovy Paseky (netýkavka žláznatá)
 - PR Kozí stráň, PP Prameniště Hamerského potoka (zlatobýl kanadský)
 - CHKO Šumava (bolševník velkolepý)
 - NP a CHKO Šumava (křídlatka sachalinská)
 - CHKO Šumava (netýkavka žláznatá)
 - okolí vodního toku Losenice (kolotočník ozdobný)
 - Radost (bolševník velkolepý)



Obrázek 49 Likvidace invazního druhu – křídlatka - Stachy (první zásah 1)

- Příprava podkladů pro Komplexní vodohospodářské studie
 - Olšinka
 - Volary – Pod Dvorským vrchem
 - Brloh
 - Nový Brunst
 - Pasečná
 - Černá Lada

8.1.3. POPFK (Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny)

- „Protierozní opatření v NPR Blanice 2023 Meandr Blanice u Sněžného potoka“

8.1.4. OPŽP (Operační program Životního prostředí)

- Příprava podkladů pro projekt
 - „Dendrologické posouzení památných stromů zahrnutých do připravovaného projektu Management a péče o památné stromy v NP a CHKO Šumava a aktualizace doporučených zásahů v CHKO“
 - „Zpracování projektových dokumentací pro realizaci revitalizace vodního režimu pro PR Najmanka a PP Pasecká slat“
- Realizace projektu
 - „Rekonstrukce oplocení PR Milešický prales“
- Ukončení projektu
 - „Odchovný a reprodukční prvek Fritzův mlýn – refugium pro jedince perlorodky říční (margaritifera margaritifera) na řece Blanici“

8.1.5. Biomonitoring

Měření v rámci biomonitoringu v roce 2023 probíhalo od 22. 5. do 27. 9. 2023. Bylo změřeno 38 inventarizačních ploch na území CHKO Šumava (NPR Boubínský prales - vrchol, NPP Olšina, PP Multerberské rašeliniště, PP Lipka, PR Niva Horského potoka a část PP Pasecká slat').

8.2. Ostatní činnosti**8.2.1. Správní akty**

Tabulka 112 Počty vydaných správních aktů

	Pracoviště Sušice	Pracoviště Horní Planá	Pracoviště Vimperk	Celkem
rozhodnutí dle ZOPK:				
§ 4 odst. 2			1	1
§ 43	19	11	17	47
§ 44 odst. 3	7		2	9
§ 46	1		1	2
§ 56	7	3	7	17
§ 63 odst. 1			1	1
§ 88			1	1
rozhodnutí dle „správního řádu“:				
usnesení	6		33	39
příkaz	2			2
druhoinstanční o odvolání				
stanoviska:				
podle § 45i	11	55	44	110
závazná stanoviska	158	188	290	636
vyjádření, stanoviska, ostatní	269	203	145	617
přestupky:				
blokové pokuty				
vydané příkazy	2	1	1	4
stížnosti			3	3
náhrada újmy dle § 58	13		3	16
Celkový počet správních aktů	495	461	549	1 505

8.2.2. Plán péče o MZCHÚ

- Vyhotovení a projednání plánů péče o MZCHÚ
 - PP Spáleniště
 - PR Světlá
 - PR Na Mokřinách
 - PR Čertova stráž
 - PP Poušť
 - PR Zátoňská mokřina
 - PR Rašeliniště u Martinala

- Vyhotovení a projednání plánů péče o MZCHÚ
 - PP Spáleniště
 - PR Světlá
 - PR Na Mokřinách
 - PR Čertova stráň
 - PP Poušť
 - PR Zátoňská mokřina
 - PR Rašeliniště u Martinala

8.3.Práce s veřejností

- exkurze s výkladem – 2x školy
- 2x veřejnost
- 2x pro odborníky (dendrologická konference, LČR)
- 6x exkurze v rámci 60. výročí vyhlášení CHKO Šumava
- 3x výstava fotografií (Kulturní středisko Vimperk, Městský úřad Prachatice, Muzeum Sušice)



Obrázek 50 Exkurze s výkladem pro školy - Naučná stezka Olšina

Správa Národního parku Šumava

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

Vydala: Správa Národního parku Šumava

Vydáno pouze v elektronické podobě.

Kontakt: Správa Národního parku Šumava, 1. máje 260, 385 01 Vimperk,
tel.: 388 450 111, e-mail: vimperk@npsumava.cz

Internetové stránky: www.npsumava.cz

© Správa Národního parku Šumava 2024

Vydala Správa Národního parku Šumava v roce 2024
www.npsumava.cz

